

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและ
การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

นาวาเอก พีรพัฒน์ แสงจรัส

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ.2563

The Relationship Between Defense Spending and Economic Growth in Thailand

Capt Peerapaht Sangjirang, RTN

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics
School of Economics
Sukhothai Thammathirat Open University
2020

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการ
เติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
ชื่อและนามสกุล นาวาเอก พีรพัฒน์ แสงจรัส
วิชาเอก เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล จตุพร

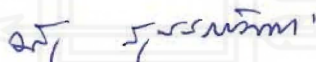
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2564

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล จตุพร)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วสุ สุวรรณวิหค)

(อาจารย์ ดร.พัชรี ฝาสุข)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ผู้ศึกษา นาวาเอก ไพรพัฒน์ แสงจรัส **รหัสนักศึกษา** 2576000539 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล จตุพร **ปีการศึกษา** 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางอนุกรมเวลา

การศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิมีลักษณะเป็นอนุกรมเวลารายไตรมาสของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ เริ่มตั้งแต่ ไตรมาสแรก พ.ศ. 2536 จนถึงไตรมาสสุดท้าย พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลา 28 ปี และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติ ได้แก่ การทดสอบความนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลา ด้วยวิธี ADF Unit Root การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ด้วยวิธี Engle and Granger Cointegration และการวิเคราะห์การปรับตัวระยะสั้นด้วยแบบจำลอง Error Correction Model ตามลำดับ

ผลการศึกษาเชิงประจักษ์ พบว่า การใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวในทิศทางเดียวกัน โดยมีความยืดหยุ่นของความสัมพันธ์เท่ากับ ร้อยละ 0.215 และการวิเคราะห์การปรับตัวระยะสั้น พบว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจมีการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ โดยมีระดับความเร็วในการปรับตัวเท่ากับ ร้อยละ 11.2

คำสำคัญ การใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ประเทศไทย

Independent Study title: The Relationship Between Defense Spending and Economic Growth in Thailand

Author: CAPT Peeapaht Sangjirang; **ID:** 25766000539; **Degree:** Master of Economics;

Independent Study advisor: Dr. Chalermpon Jatuporn, Assistant Professor; **Academic year:** 2020

Abstracts

The objective of this research was to analyze the relationship between defense spending and economic growth in Thailand by using the time series analysis.

The study used secondary data in terms of quarterly time series of gross domestic product and the defense spending starting from the first quarter of 1993 to the fourth quarter of 2020, a total of 28 years. The data were analyzed using econometric methods, namely, the stationary test of time-series data using the ADF unit root, long-run equilibrium relationship analysis using the Engle and Granger Cointegration, and short-run adjustment analysis using the Error Correction Model, respectively.

The empirical results showed that the long-term equilibrium relationship analysis existed between defense spending and economic growth in the same direction with the elasticity equals 0.215 percent. The short-run adjustment analysis showed that economic growth would adjust to equilibrium after sudden shocks of the defense spending with a speed of adjustment equal 11.2 percent.

Keywords: Defense Spending, Economic Growth, Thailand

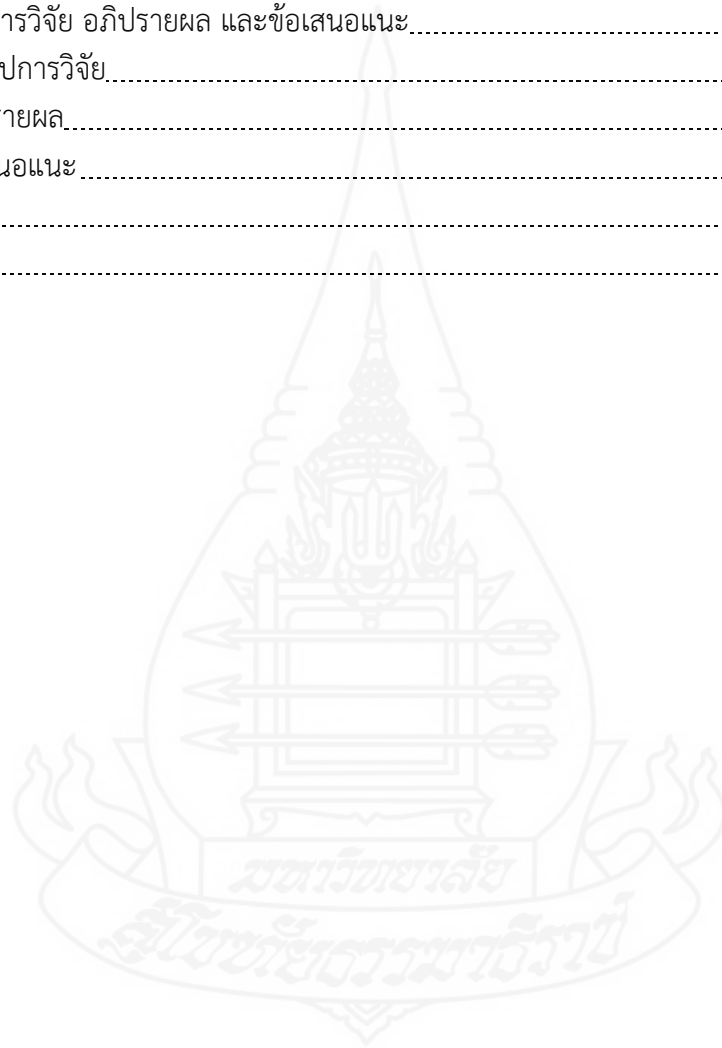
สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
สมมติฐาน.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การนำเสนอผลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 การป้องกันประเทศและการงบประมาณ.....	50
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ และการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปรการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
ข้อสรุปการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	72
ประวัติผู้ศึกษา.....	76

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1	กระแสหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจ (Circular Flow).....	8
ภาพที่ 2.2	ข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณและการขาดดุลงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 – พ.ศ.2560.....	11
ภาพที่ 2.3	เส้นความสัมพันธ์ระหว่าง r^* และ r	15
ภาพที่ 2.4	เส้นความสัมพันธ์ระหว่าง r^* และ r เมื่อ $S.f(r, 1) \neq nr$	16
ภาพที่ 2.5	กฎของอุปสงค์ (Law of Demand).....	17
ภาพที่ 2.6	เส้นอุปสงค์ (Demand Curve).....	18
ภาพที่ 2.7	ตัวอย่างปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอุปสงค์.....	19
ภาพที่ 2.8	อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นมาก.....	20
ภาพที่ 2.9	อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นน้อย.....	20
ภาพที่ 2.10	อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นคงที่.....	21
ภาพที่ 2.11	อุปสงค์ไม่มีความยืดหยุ่น.....	21
ภาพที่ 2.12	อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์.....	22
ภาพที่ 2.13	กฎของอุปทาน (Law of Supply).....	22
ภาพที่ 2.14	เส้นอุปทาน (Supply Curve).....	23
ภาพที่ 2.15	ตัวอย่างปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอุปทาน.....	23
ภาพที่ 2.16	อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นมาก.....	24
ภาพที่ 2.17	อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นน้อย.....	24
ภาพที่ 2.18	อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นคงที่.....	25
ภาพที่ 2.19	อุปทานไม่มีความยืดหยุ่น.....	25
ภาพที่ 2.20	อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์.....	26
ภาพที่ 2.21	จุดดุลยภาพของตลาด (Market Equilibrium).....	26
ภาพที่ 2.22	ความต้องการสินค้าเพิ่มมากขึ้น เส้นอุปสงค์เลื่อนไปทางขวา ในขณะที่เส้นอุปทานคงที่.....	27
ภาพที่ 2.23	ความต้องการสินค้าลดลง เส้นอุปสงค์เลื่อนไปทางซ้าย ในขณะที่เส้นอุปทานคงที่.....	27
ภาพที่ 2.24	การเพิ่มปริมาณสินค้า เส้นอุปทานเลื่อนไปทางขวา ในขณะที่เส้นอุปสงค์คงที่.....	28
ภาพที่ 2.25	การลดปริมาณสินค้า เส้นอุปทานเลื่อนไปทางซ้าย ในขณะที่เส้นอุปสงค์คงที่.....	28
ภาพที่ 2.26	การเพิ่มขึ้นอุปสงค์มากกว่าการเพิ่มขึ้นของอุปทาน.....	29
ภาพที่ 2.27	การเพิ่มขึ้นอุปสงค์น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของอุปทาน.....	29
ภาพที่ 2.28	การลดลงของอุปสงค์มากกว่าการลดลงของอุปทาน.....	30

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 2.29	การลดลงของอุปสงค์น้อยกว่าการลดลงอุปทาน.....	30
ภาพที่ 2.30	การเพิ่มขึ้นของอุปทานเท่ากับอุปสงค์ที่ลดลง.....	31
ภาพที่ 2.31	การเพิ่มขึ้นของอุปทานน้อยกว่าอุปสงค์ที่ลดลง.....	31
ภาพที่ 2.32	การลดลงของอุปทานเท่ากับอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น.....	32
ภาพที่ 2.33	การลดลงของอุปทานมากกว่าอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น.....	32
ภาพที่ 2.34	ต้นทุนรวม ต้นทุนแปรผันรวม และต้นทุนคงที่รวมสำหรับการผลิตในระยะสั้น.....	33
ภาพที่ 2.35	ต้นทุนส่วนเพิ่ม (MC) ต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC) ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย (AVC).....	35
ภาพที่ 2.36	ต้นทุนรวมเฉลี่ยการผลิตในระยะยาว (LRATC) ที่สามารถ ควบคุมต้นทุนการผลิตได้.....	37
ภาพที่ 2.37	การประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) และการไม่ประหยัดต่อขนาด (Diseconomies of Scale).....	38
ภาพที่ 3.1	ขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศกับค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ.....	47
ภาพที่ 4.1	โครงสร้างกระทรวงกลาโหม.....	51
ภาพที่ 4.2	การเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีกับค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 – 2564.....	56
ภาพที่ 4.3	การเปรียบเทียบร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปี กับค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงกับปีงบประมาณก่อนหน้า ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 – 2564.....	57
ภาพที่ 4.4	หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับงบประมาณสูงสุด 4 ลำดับแรก ในแต่ละปีงบประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 – 2564.....	60
ภาพที่ 4.5	การเปรียบเทียบงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และกระทรวงกลาโหม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 – 2564.....	61
ภาพที่ 4.6	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Defence: Def) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563.....	62
ภาพที่ 4.7	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563.....	63
ภาพที่ 4.8	ค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Defence: Def) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563.....	64

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ตัวอย่างข้อมูลต้นทุนส่วนเพิ่ม (MC) ต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC) ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย (AVC).....	36
ตารางที่ 2.2 ผลการทดสอบความเป็นเหตุและผล (Granger Causality Test) ของการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลพาแนล.....	44
ตารางที่ 4.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปีและค่าใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 – 2564.....	55
ตารางที่ 4.2 งบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และกระทรวงกลาโหม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2552 – 2564.....	59
ตารางที่ 4.3 ผลการทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูล (Stationary Test) ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) Unit Root Test.....	65
ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่าง LGDP และ LDef.....	66
ตารางที่ 4.5 ผลการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว (Speed of Adjustment: SOA) ด้วยวิธี Engle and Granger.....	67

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศต่างๆ ล้วนมีเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่การเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการวัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ซึ่งเกิดจากการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายภาครัฐ การส่งออก และการนำเข้า โดยเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่ประเทศต่างๆ ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจประกอบด้วยนโยบายการคลัง และนโยบายการเงิน

ประเทศไทยมีเป้าหมายทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ซึ่งการที่จะทำให้เศรษฐกิจเติบโตได้นั้น ต้องใช้ทั้งนโยบายการเงิน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, คณะกรรมการนโยบายการเงิน) และนโยบายการคลัง (รัฐบาล) ควบคู่กัน ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่เป็นการเติบโตตัวในอัตราที่ต่ำ โดยในปี พ.ศ. 2562 มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงร้อยละ 2.8 ต่ำกว่าอีกหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ร้อยละ 5 สหพันธรัฐมาเลเซีย ร้อยละ 4.4 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ร้อยละ 5.6 และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ร้อยละ 6.7 (IWAMOTO, 2019)

การที่ประเทศไทยอยู่ในฐานะประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 หรือมากกว่า 40 ปี (แพรวไพลิน วงษ์สินธุวิเศษ, และ ณัชพล จรุงพิพัฒน์กุล, 2560) ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และบั่นทอนศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยการแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ประเทศพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางเป็นประเทศที่มีรายได้สูง และเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ต้องมุ่งเน้นงานด้านนวัตกรรม การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง สนับสนุนให้มีแบรนด์สินค้าเป็นของไทยมากขึ้น ลดการรับจ้างผลิต (Original Equipment Manufacturer: OEM) ให้แก่บริษัทต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการใช้ศักยภาพการผลิตที่มีอยู่ทั้งหมดของประเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นการผลิตสินค้าให้เศรษฐกิจของประเทศให้เกิดการเติบโตอย่างต่อเนื่องและมั่นคง

เพื่อมุ่งให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มรายได้สูงและเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ในปี พ.ศ.2561 ประเทศไทยได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580 (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี) สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้อง และบูรณาการกัน และบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ได้แก่ “ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน” ซึ่งมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยมีตัวชี้วัด จำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

1. รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจายรายได้
2. ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศทั้งในปัจจุบันการผลิตและแรงงาน
3. การลงทุนเพื่อการวิจัย และพัฒนา

4. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 เป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในช่วง 5 ปี แรก โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เช่น การสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานใหม่ด้วยการใช้นวัตกรรม การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ขั้นสูงใหม่ๆ ด้วยยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืนไว้ด้วย โดยยุทธศาสตร์นี้มีประเด็นที่สามารถนำมาสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจรวมอยู่ด้วย ได้แก่ การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหาร และภัยคุกคามอื่นๆ ซึ่งการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศนั้น สามารถใช้ขีดความสามารถการผลิตของประเทศที่มีอยู่ได้ และอีกส่วนหนึ่งอาจเป็นการวิจัย และพัฒนา รวมทั้งต่อยอดจากการผลิตเดิม

ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564 เพื่อเป็นกรอบการทำงานด้านความมั่นคง ระยะ 7 ปี ที่เชื่อมโยงและต่อเนื่องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยมีวัตถุประสงค์และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่สามารถเชื่อมโยงกับการผลิตและการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมของชาติในการเผชิญกับภาวะสงครามและวิกฤติการณ์ความมั่นคง การเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศ การเสริมสร้างและพัฒนากองทัพให้มียุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสมและทันสมัย การส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาการทหาร และการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

การดำเนินการตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564 นั้น ต้องดำเนินการให้ได้ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้กำหนด (สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ) ด้วยการใช้จ่ายงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ซึ่งการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเครื่องมือหนึ่งของนโยบายการคลังที่ต้องการกระจายเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับการซื้อสินค้าและบริการ เช่น การจ่ายเงินเดือนและค่าจ้าง การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง อย่างไรก็ตามงบประมาณส่วนหนึ่งเป็นการจัดซื้อจัดจ้างจากต่างประเทศ ซึ่งไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายการคลัง เช่น การจัดซื้อครุภัณฑ์การแพทย์ การจัดซื้อระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ การจัดหาและการจ้างซ่อมบำรุงยุทธโศปกรณ์ทางทหาร เป็นต้น สิ่งเหล่านี้หากสามารถผลิตได้ภายในประเทศได้จะเป็นการเพิ่มการลงทุน การจ้างงาน การพัฒนา การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมถึงการส่งออก ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ผลิตได้ในประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโต

กระทรวงกลาโหม ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองทัพอากาศ กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นส่วนราชการที่ต้องดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล โดยในงบประมาณต่างๆ กระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณเป็นลำดับต้นๆ ของส่วนราชการ และเป็นหนึ่งในกระทรวง

ที่มีการจัดซื้อจัดจ้างจากต่างประเทศในแต่ละปีรวมเป็นเงินหลายหมื่นล้านบาท หากดำเนินการจัดหาและซ่อมบำรุงได้ภายในประเทศจะช่วยกระจายเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศได้อีกเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันก็ลดการนำเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศด้วย

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แก่ส่วนราชการต่างๆ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 เป็นเงินจำนวน 3,000,000 ล้านบาท ในจำนวนดังกล่าวเป็นของกระทรวงกลาโหม จำนวน 227,156.5 ล้านบาท และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2552 - 2562 รวมระยะเวลา 10 ปี กระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 กระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณ จำนวน 170,157 ล้านบาท จากงบประมาณประเทศ จำนวน 1,951,700 ล้านบาท ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 กระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณสูงกว่าปีงบประมาณ พ.ศ.2552 จำนวน 56.9 พันล้านบาท (227,156.5 ล้านบาท - 170,157 ล้านบาท) เฉลี่ยแล้วในระยะเวลา 10 ปี งบประมาณกระทรวงกลาโหมเพิ่มขึ้นปีละ 5.69 พันล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.2563 กระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณ จำนวน 231,745,273,10 ล้านบาท จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2563 จำนวน 3,200,000 ล้านบาท (สำนักงบประมาณ, 2563)

งบประมาณที่กระทรวงกลาโหมได้รับในแต่ละปีสามารถจำแนกออกเป็นส่วนกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าตอบแทน ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการ ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการส่งกำลังและซ่อมบำรุง และค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างกำลังกองทัพ เป็นต้น โดยค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง และค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างกำลังกองทัพเกือบทั้งหมดเป็นการจัดหาจากต่างประเทศ เช่น ในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 กระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณ จำนวน 227,156.5 ล้านบาท เป็นค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างกำลังกองทัพ โครงการจัดหายุทโธปกรณ์ จำนวน 49.7 พันล้านบาท หรือร้อยละ 21 ซึ่งงบประมาณในส่วนนี้ควรถูกนำมาใช้จ่ายในประเทศ เพื่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และเกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ (The circular flow) ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายการคลัง

ในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมากระทรวงกลาโหมจัดหายุทโธปกรณ์จากต่างประเทศเป็นจำนวนหลายรายการ เช่น การจัดจ้างสร้างเรือยกพลขึ้นบก จำนวน 1 ลำ วงเงิน 4.909 พันล้านบาท จากสาธารณรัฐสิงคโปร์ การจัดจ้างสร้างเรือดำน้ำ จำนวน 1 ลำ วงเงิน 13.4 พันล้านบาท จากสาธารณรัฐประชาชนจีน การจัดจ้างสร้างเรือเอนกประสงค์ยกพลขึ้นบกขนาดใหญ่ สนับสนุนการปฏิบัติการเรือดำน้ำ จำนวน 1 ลำ วงเงิน 4.5 พันล้านบาท จากสาธารณรัฐประชาชนจีน การจัดซื้อยานเกราะเบา (Light Armored Vehicle: LAV) แบบสไตรเกอร์ (Stryker) จากประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 87 คัน วงเงิน 5.4 พันล้านบาท การจัดซื้อยานเกราะเบาแบบ BTR-3E1 จำนวน 96 คัน วงเงิน 3.8 พันล้านบาท จากประเทศยูเครน การจัดซื้อรถถังหลักแบบ VT-4 จำนวน 53 คัน วงเงิน 9.2 พันล้านบาท จากสาธารณรัฐประชาชนจีน การจัดซื้อระบบต่อสู้อากาศยานแบบ BGM-71 TOW (Tube-launched, Optically tracked, Wire-guided) วงเงิน 210 ล้านบาท จากประเทศสหรัฐอเมริกา และการจัดซื้อเครื่องบินฝึกนักบินขับไล่ขั้นต้น แบบ T-50 TH จำนวน 12 เครื่อง วงเงิน 12.75 พันล้านบาท จากสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น

นอกจากการจัดหายุทโธปกรณ์ในส่วนของกระทรวงกลาโหมแล้ว ส่วนราชการอื่นที่มีภารกิจในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน ได้จัดหายุทโธปกรณ์เพื่อใช้งานด้วย เช่นเดียวกัน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย (สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน)

ดินแดน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้) และกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์ กรมสอบสวนคดีพิเศษแห่งราชอาณาจักรไทย) โดยในปี พ.ศ.2561 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ทำโครงการจัดหาอาวุธปืนพกสั้นเพื่อใช้ราชการและเพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการตำรวจ รวมทั้งให้ส่วนราชการอื่นเข้าร่วมโครงการดังกล่าว โดยการจัดหาในครั้งนี้เป็นการจัดซื้อปืนพก ทรายอักษร Sig Sauer แบบ P320SP จำนวน 207,618 กระบอก จากประเทศสหรัฐอเมริกา และที่ผ่านมากกระทรวงกลาโหมและส่วนราชการต่างๆ มีการจัดซื้อปืนเล็กยาวและปืนเล็กสั้นหลากหลายแบบเพื่อทดแทนปืนเล็กยาวแบบ M16 ทรายอักษร Colt ที่ผลิตจากประเทศสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสิงคโปร์ (ผลิตภายใต้ลิขสิทธิ์ของบริษัท Colt ประเทศสหรัฐอเมริกา) และแบบ HK 33 ทรายอักษร Heckler & Koch จากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีอายุการใช้งานมานาน ได้แก่ ปืนเล็กยาวแบบ Galil และปืนเล็กสั้นแบบ Tavor ของบริษัท Israel Weapon Industries (IWI) จากรัฐอิสราเอล

ปืนพก ปืนเล็กยาว และปืนเล็กสั้น เป็นอาวุธประจำกายสำหรับผู้ปฏิบัติงาน โดยหน่วยต่างๆ ต้องมีอาวุธดังกล่าว เพื่อการใช้งาน การฝึก และสำรองคลัง รวมกันหลายแสนกระบอก และจากที่ผ่านมาอาวุธประจำกายจะมีระยะเวลาประจำการอย่างน้อย 20 ปี โดยตลอดระยะเวลาดังกล่าวต้องมีการผลิตอะไหล่เพื่อซ่อมบำรุง และปรับปรุงอาวุธดังกล่าวให้พร้อมใช้งาน และทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งต้องผลิตเพื่อทดแทนปืนที่ชำรุดเสียหายจากการใช้งานจนไม่สามารถใช้ราชการได้ ดังนั้นโรงงานผลิตอาวุธปืนจะผลิตปืน อะไหล่และส่วนประกอบต่างๆ ไปอย่างน้อย 20 ปี ก่อนที่อาวุธเหล่านั้นจะล้าสมัยและถูกจำหน่ายออกจากประจำการ และเริ่มกระบวนการจัดหาและการผลิตวงรอบใหม่ ซึ่งการออกแบบและผลิตอาวุธประจำกายแบบต่างๆ ภายในประเทศ จะทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการผลิตที่เกี่ยวข้อง เช่น การออกแบบ วัสดุศาสตร์วัสดุวิศวกรรม และการพัฒนาเครื่องจักร โดยสามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตไปสู่การผลิตอาวุธประจำกายแบบอื่นๆ ที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูงกว่า และมีความจำเป็นต่อการใช้งานที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น ปืนกลเบาขนาด 5.56X45 มิลลิเมตร และขนาด 7.62X51 มิลลิเมตร และเครื่องยิงลูกระเบิดขนาด 40 มิลลิเมตร เป็นต้น การผลิตในประเทศจะทำให้เกิดการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ การใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอาจเกิดการผลิตเพื่อการส่งออก ส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็นการดำเนินการตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 ที่เน้นงานด้านนวัตกรรม การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง สนับสนุนให้มีแบรนด์สินค้าเป็นของไทย

“ดีทรอยต์แห่งเอเชีย” (Detroit of Asia) เป็นการเปรียบอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยเหมือนกับอุตสาหกรรมยานยนต์ในเมือง Detroit ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยการที่ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์และฐานการผลิตชิ้นส่วนรายใหญ่ให้แก่ บริษัทผลิตรถยนต์หลายราย ซึ่งเกิดจากการที่รัฐบาลปรับนโยบายการผลิตยานยนต์เพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก มีการปรับมาตรการส่งเสริมการลงทุน ทำให้เกิดการย้ายฐานการผลิตของบริษัทยานยนต์ต่างประเทศมาประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 แต่ในขณะเดียวกันยานพาหนะทางทหารซึ่งได้แก่ รถรบ และรถช่วยรบ เกือบทั้งหมดที่มีใช้อยู่ในกองทัพไม่ได้เกิดจากการผลิตภายในประเทศ เช่น รถยนต์บรรทุกขนาด ¼ ตัน 2 ½ ตัน และรถรบ ส่วนมากที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นสิ่งเหลือใช้ทางทหาร (Military Surplus) ที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาแบบให้เปล่า หรือซื้อผ่านโครงการช่วยเหลือทางทหาร MAP (Military Assistance Program) หรือ FMS (Foreign Military Sales) เช่น รถยนต์บรรทุกขนาด ¼ ตัน ทรายอักษร Jeep Willy M38 M38A1 และทรายอักษร AM

General M 151 รถยนต์บรรทุกทุกขนาด ขนาด 2 ½ ตัน ตราอักษร GMC M35A1/A2 และรถยนต์เอนกประสงค์ ตราอักษร AM General HMMWV (High Mobility Multipurpose Wheeled Vehicle) เป็นต้น การได้มาซึ่งยุทโธปกรณ์เหล่านี้แม้จะได้มาแบบให้เปล่า หรือซื้อในราคาถูก มีเพียงหน่วยงานที่รับมาใช้งานเท่านั้นที่ได้ประโยชน์จากการใช้งาน แต่ในด้านเศรษฐศาสตร์แล้ว ประเทศได้ประโยชน์น้อยมาก ไม่เกิดการผลิที่ช่วยส่งเสริมการลงทุนและการจ้างงาน การกระจายเงินเป็นเพียงการใช้จ่ายเพื่อจ้างเอกชนซ่อมยุทโธปกรณ์ดังกล่าวเท่านั้น ส่วนในด้านของความมั่นคง การที่ต้องจัดหาหรือพึ่งพายุทโธปกรณ์จากต่างประเทศเป็นจำนวนมากทำให้เชื่อว่าประเทศไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อประเทศเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ หรือการถูกระงับการช่วยเหลือหรือระงับการส่งมอบสินค้าจากประเทศพันธมิตรหรือประเทศคู่สัญญา

การผลิตยุทโธปกรณ์ได้ภายในประเทศ จะช่วยให้เกิดการวิจัย การพัฒนา การลงทุน การจ้างงาน การใช้จ่าย และเกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้การดำเนินนโยบายการคลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 ที่มีเป้าหมายเป็นประเทศพัฒนาแล้วและพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ด้วยการวิจัยและพัฒนาขีดความสามารถการผลิตของประเทศที่มีอยู่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ ทั้งนี้การผลิตสามารถเริ่มต้นจากยุทโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีไม่สูงมากและไม่ซับซ้อน เช่น กระสุน วัตถุระเบิด อาวุธปืน ยานพาหนะแบบต่างๆ รถช่วยรบ และรถรบ ต่อเนื่องด้วยยุทโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีสูง เช่น วิทยุสื่อสาร เรดาร์ (Radar) เครื่องควบคุมการยิง (Fire Control) ปืนใหญ่ (Howitzer) อาวุธนำวิถี รถถัง (Main Battle Tank: MBT) และอากาศยาน เป็นต้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติเทคโนโลยีป้องกันประเทศ พ.ศ. 2562 ได้ประกาศใช้แล้ว เมื่อ 26 เมษายน พ.ศ.2562 อีกทั้งอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นหนึ่งใน 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ที่ต้องการเพิ่มผลิภาพการผลิตผ่านอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมสูง สำหรับเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจ และเพื่อทดแทนสินค้ารูปแบบเก่าที่เริ่มอิมพอร์ต (ณชพล จรูญพิพัฒน์กุล, 2562)

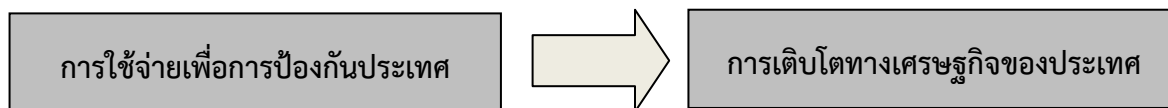
2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

3. สมมติฐาน

การใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศมีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ประเด็นปัญหาการวิจัย

5.1 การจัดหายุทธโธปกรณ์ของกระทรวงกลาโหมและหน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและการป้องกันประเทศ เกือบทั้งหมดเป็นการจัดหาจากต่างประเทศ ดังนั้นงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรจึงไม่เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ

5.2 การจัดหายุทธโธปกรณ์จากบริษัทผู้ผลิตในประเทศจะช่วยให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน การกระจายรายได้ และเกิดการบริโภค ซึ่งเป็นเป้าหมายของนโยบายการคลัง

5.3 อุตสาหกรรมป้องกันประเทศจะช่วยให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) เกิดห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะสนับสนุนให้เศรษฐกิจขยายตัว

6. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาความเกี่ยวข้องของค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย

7. คำนิยามศัพท์เฉพาะ หรือ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

7.1 **การใช้จ่ายเพื่อป้องกันประเทศ** หมายถึง การใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Public Administration and Defence Compulsory Social Security)

7.2 **อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ** หมายถึง การวิจัย การพัฒนา การออกแบบ การผลิต การประกอบรวม การปรับปรุง การซ่อมสร้าง การเปลี่ยนลักษณะ การแปรสภาพ หรือการให้บริการ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการป้องกันประเทศ โดยอาจมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้

7.3 **ความต้องการ** หมายถึง การกำหนด หรือการเสนอ หรือคำขอในเรื่องอาวุธปืน กระสุน และวัตถุระเบิด ตามจำนวนและเวลาที่บ่งไว้ หรือตามเวลาที่กำหนดไว้

7.4 **การจัดหา** หมายถึง การดำเนินการวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งอาวุธปืน กระสุน และวัตถุระเบิดตามความต้องการ

7.5 **การจัดซื้อจัดจ้าง** หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

7.6 กักตักรายได้ปานกลาง หมายถึง การที่ประเทศติดอยู่ในฐานะประเทศรายได้ปานกลางหรือประเทศกำลังพัฒนาเป็นระยะเวลานาน และไม่มีแนวโน้มที่จะยกระดับจากประเทศรายได้ปานกลางเป็นประเทศที่มีรายได้สูงหรือประเทศพัฒนาแล้ว

7.7 ยุทธโศภรณ์ หมายถึง สิ่งอุปกรณ์ทั้งหมดที่ต้องการจัดให้บุคคลหรือหน่วยทหาร ได้แก่ อาวุธ ยานพาหนะ เครื่องแต่งกาย เครื่องมือ ฯลฯ

7.8 การจัดสรรงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ส่วนราชการใช้จ่ายหรือก่องหนผู้กัพัน ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยใช้การอนุมัติเงินประจำงวดหรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

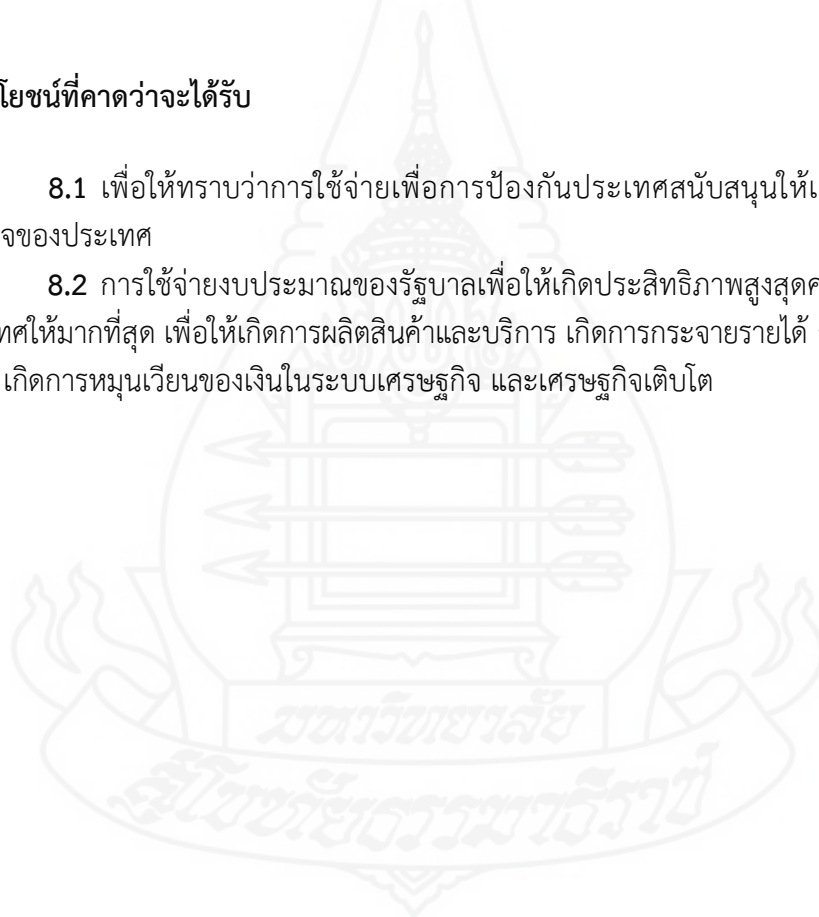
7.9 การเติบโตทางเศรษฐกิจ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของผลผลิตและการขยายกำลังการผลิตสินค้าและบริการ ด้วยการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพในการผลิต ทำให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นที่แท้จริง (Real GNP) และรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคล (Real GNP per Capita) เพิ่มสูงขึ้น

7.10 การวัดระดับของการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นการเปรียบเทียบค่าของ GDP หรือ GNP ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคล

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 เพื่อให้ทราบว่าการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศสนับสนุนให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

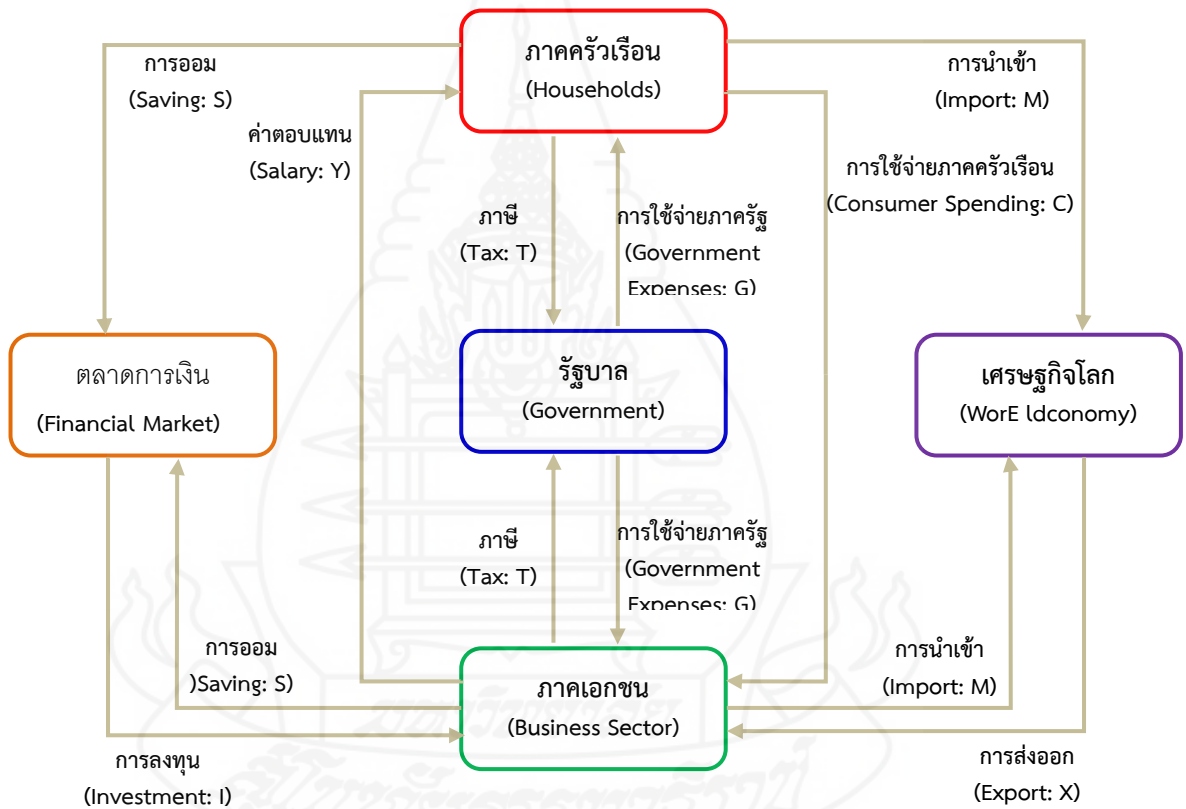
8.2 การใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดควรถูกนำมาใช้จ่ายในประเทศให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการ เกิดการกระจายรายได้ การจ้างงาน การใช้จ่ายเงิน เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจเติบโต

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 รายได้ประชาชาติ (National Income) หมายถึง รายได้ที่ประชากรของประเทศได้รับจากการผลิตสินค้าและบริการ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งตามปกติกำหนดไว้ที่ระยะเวลา 1 ปี โดยกระแสหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจ (Circular Flow) เป็นพื้นฐานของการคำนวณรายได้ประชาชาติ และในระบบเศรษฐกิจจะประกอบด้วยผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคจะมีสองสถานะคือ เป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย โดยผู้บริโภคจะซื้อสินค้าและบริการจากผู้ผลิต ส่วนผู้ผลิตจะซื้อปัจจัยการผลิต ซึ่งประกอบด้วยที่ดิน ทุน แรงงาน และผู้ประกอบการ โดยภาพที่ 2.1 เป็นการแสดงความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจได้แก่ ภาคครัวเรือน (Households) ภาคธุรกิจ (Business) ภาครัฐ (Government) ตลาดการเงิน (Financial Markets) และ เศรษฐกิจโลก (World Economy)

ภาพที่ 2.1 กระแสหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจ (Circular Flow)

ที่มา: Rick De Vlieger (2562)

1.1.1 ประเภทของรายได้ประชาชาติ ได้แก่

1) **ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ** (Gross Domestic Product: GDP) คือ มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตได้ภายในอาณาเขตของประเทศในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

2) **ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ** (Gross National Product: GNP) คือ มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ประชาชาติผลิตได้โดยใช้ทรัพยากรของประเทศ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

3) **ผลิตภัณฑ์ในประเทศสุทธิ** (Net Domestic Product: NDP) คือ มูลค่าสุทธิของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตได้ภายในอาณาเขตของประเทศ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

4) **ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ** (Net National Product: NNP) คือ มูลค่าสุทธิของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ประชาชาติผลิตได้โดยใช้ทรัพยากรของประเทศ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

5) **รายได้ประชาชาติ** (National Income: NI) คือ มูลค่าสุทธิของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ประชาชาติผลิตได้โดยใช้ทรัพยากรของประเทศ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หลังหักภาษีทางอ้อมสุทธิแล้ว

6) **รายได้ส่วนบุคคล** (Personal Income: PI) คือ รายได้ที่ครัวเรือนได้รับจริง ก่อนหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

7) **รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ** (Disposable Personal Income: DPI) คือ รายได้ที่ครัวเรือนได้รับหลังหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สามารถนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการได้จริง

1.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ประชาชาติประเภทต่างๆ

1) $GNP = GDP +$ รายได้ปัจจัยการผลิตสุทธิจากต่างประเทศ

2) $NDP = GDP -$ ค่าใช้จ่ายกินทุน (Capital Consumption Allowance: CCA)

3) $NNP = GNP -$ ค่าใช้จ่ายกินทุน

4) $NI = NNP -$ ภาษีทางอ้อมสุทธิ

5) $PI = NI -$ กำไรที่ยังไม่ได้จัดสรรของกิจการ - ภาษีเงินได้นิติบุคคล - เงินโอน

6) $DPI = PI -$ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1.3 การใช้จ่ายภาครัฐ (Government Expenditure) เป็นการใช้จ่ายของรัฐบาลในการซื้อสินค้าและบริการซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของรายได้ประชาชาติและระบบเศรษฐกิจ โดยการดำเนินการด้านการเงินของรัฐบาลเป็นการดำเนินการผ่านนโยบายการคลังซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องของรายได้ (Government Revenue) และรายจ่าย (Government Expenditure) ของรัฐบาล เช่น การเพิ่มหรือลดภาษี และการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระดับอุปสงค์รวม (Aggregate Demand) เช่น ระดับราคาสินค้า และอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น

1.1.4 นโยบายการคลัง (Fiscal Policy) หมายถึงการดำเนินการของรัฐบาลที่ครอบคลุมในเรื่องรายจ่ายและรายได้ที่ได้จากภาษีอากรและไม่ใช้ภาษีอากร หนี้สาธารณะ รวมทั้งมาตรการด้านเงินโอน การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายและภาษี จะมีผลต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคคือการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์มวลรวมและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถใช้นโยบายการคลังเพื่อสนับสนุนนโยบายด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค รัฐบาลสามารถใช้นโยบายการคลังเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ 6 ประการ ได้แก่

1) *การจัดสรรทรัพยากร* (Resource Allocation) เป็นการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ภาครัฐและเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าและบริการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สังคมได้ประโยชน์สูงสุดและส่งผลกระทบต่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล

2) *การส่งเสริมการกระจายรายได้* (Income Distribution) เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันลดความเหลื่อมล้ำระหว่างภูมิภาคและระหว่างกลุ่มรายได้ต่างๆ โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องสร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งรัฐบาลสามารถดำเนินการได้ทั้งในด้านรายจ่ายและรายรับ ด้วยมาตรการการจัดเก็บภาษีต่างๆ เช่น การ จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยการใช้อัตราก้าวหน้า (Progressive Rate) เป็นต้น

3) *การเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ* (Economic Growth) รัฐบาลสามารถใช้เครื่องมือทางการคลังเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีการออมในระดับสูงเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนหรือการสะสมทุน (Capital Information) ในระบบเศรษฐกิจ เช่น การลดภาษีเงินฝากเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการออม การลดภาษีการนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบเพื่อสนับสนุนให้เพิ่มการลงทุน รวมทั้งการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI)

4) *การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ* (Economic Stability) รัฐบาลสามารถใช้นโยบายการคลังเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ ด้วยการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายใน ได้แก่ การรักษาเป้าหมายทางเศรษฐกิจเพื่อให้มีระดับการจ้างงานที่สูงและอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ส่วนการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายนอกประเทศ ได้แก่ การรักษาความสมดุลของบัญชีดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ เนื่องจากการปล่อยให้เศรษฐกิจดำเนินไปโดยเสรีอาจไม่ทำให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพ

5) *การเติบโตทางเศรษฐกิจ* (Economic Growth) คือ การที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งเป็นเครื่องวัดอัตราการขยายตัวของการผลิตสินค้าและบริการในภาคเศรษฐกิจต่างๆ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและอยู่ในระดับที่เหมาะสม รายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้น

6) *การงบประมาณ*

(1) *งบประมาณและการใช้จ่ายของรัฐบาล* เป็นหนึ่งในมาตรการสำคัญของนโยบายการคลังในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งด้านการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเติบโตด้วยโครงการก่อสร้างต่างๆ ของรัฐบาล เพื่อสร้างการจ้างงาน และการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ นโยบายงบประมาณมี 3 ประเภท ได้แก่

ก. *งบประมาณสมดุล* (Balanced Budget) หมายถึง รายได้และรายจ่ายของรัฐบาล มีจำนวนเท่ากัน

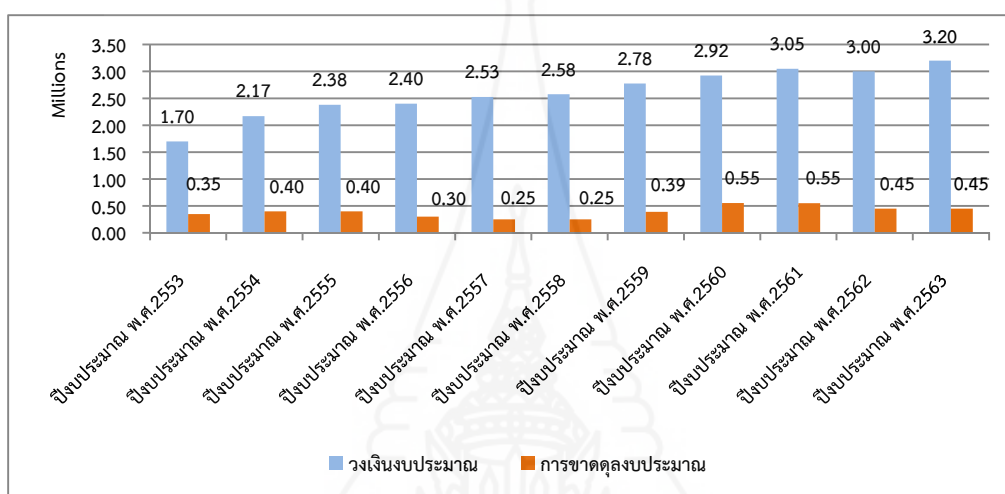
ข. *งบประมาณเกินดุล* (Surplus Budget) หมายถึง รายได้ของรัฐบาลมีมากกว่ารายจ่าย

ค. *งบประมาณขาดดุล* (Deficit Budget) หมายถึง รายได้ของรัฐบาลมีน้อยกว่ารายจ่าย

(2) *การดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาล* “ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา รัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินนโยบายงบประมาณแบบขาดดุล โดยมีงบประมาณรายจ่ายมากกว่าประมาณการรายได้ ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องมีการกู้เงินเพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจมีการขยายตัว

อย่างต่อเนื่องและเร่งการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศยังมีข้อจำกัดจากอัตราการใช้กำลังการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่ยังไม่เต็มศักยภาพ ประกอบกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยังคงอยู่ในภาวะซบเซา โดยการดำเนินนโยบายงบประมาณแบบขาดดุลงดงาม เป็นการขาดดุลสำหรับรายจ่ายเพื่อการลงทุน ซึ่งการลงทุนภาครัฐจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการลงทุนในภาพรวมของประเทศ ช่วยกระตุ้นและดึงดูดการลงทุนเพิ่มจากภาคเอกชนด้วย (Crowding-in Effect)” (กระทรวงการคลัง, 2562)

(3) การดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลของประเทศ โดยประเทศไทยดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 เพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจมีงบประมาณรายจ่ายเพียงพอสำหรับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยมีข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณและการขาดดุลงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 - พ.ศ.2560 ภาพที่ 2.2 (กระทรวงการคลัง, 2562)

ภาพที่ 2.2 ข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณและการขาดดุลงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 – พ.ศ.2560

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2562)

1.2 การเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth)

1.2.1 ความสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหนึ่งในเป้าหมายของทุกประเทศที่มีความต้องการให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐบาลของประเทศต่างๆ จะมีนโยบายหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลดีต่อประชาชนและสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศ เช่น

1) การเพิ่มรายได้ การพัฒนาประเทศให้มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน เมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นก็จะสามารถซื้อสินค้าและบริการที่มีคุณภาพดีได้มากขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้นของประชาชน

2) การจ้างงาน การเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศมีส่วนอย่างมากต่อการเพิ่มขึ้นของการจ้างงานนอกเหนือจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ โดยการเพิ่มการจ้างงานเกิดจากความต้องการแรงงานของภาคการผลิตและบริการที่มีผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต้องการเพิ่มศักยภาพการผลิตของประเทศ

3) การกระจายรายได้ นอกจากการเพิ่มขึ้นของรายได้และการจ้างงานแล้ว การกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรและครอบคลุมทั่วประเทศนั้น เป็นสิ่งจำเป็นด้วยเช่นเดียวกัน โดยเป็นการลดความเหลื่อมล้ำและกระจายรายได้

4) การเสริมสร้างฐานะการคลัง โดยฐานะการคลังของรัฐบาลขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นหากเศรษฐกิจเติบโต รัฐบาลก็สามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีรายรับจากกิจการต่างๆ ของรัฐบาลและการทำธุรกรรมของประชาชน เมื่อฐานะการคลังของรัฐบาลมีความมั่นคง รัฐบาลจะมีงบประมาณสำหรับนำมาพัฒนาประเทศได้มากขึ้น ส่งผลดีต่อประชาชน สังคม และเศรษฐกิจต่อไป

1.2.2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ

1) ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) เช่น ป่าไม้ พื้นที่ ปิโตรเลียม แร่ และน้ำ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากย่อมมีโอกาสในการพัฒนาประเทศได้เร็วกว่าประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากร

2) ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) เป็นส่วนสำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศที่ประชากรมีคุณภาพจะสามารถใช้และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด แม้จะมีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัด

3) สินทรัพย์ (Capital Goods) หมายถึงสินทรัพย์ที่จับต้องได้ (Tangible Items) และที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Items) โดยสินทรัพย์ที่จับต้องได้ เช่น เครื่องจักร โรงงาน และสิ่งก่อสร้าง ส่วนสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ เช่น การศึกษา และสุขภาพ

4) เทคโนโลยี (Technology) เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเทคโนโลยีมีส่วนในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตั้งแต่การลดต้นทุน การควบคุมคุณภาพ การผลิตจำนวนมาก (Mass Production) ที่ทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) สามารถขายสินค้าคุณภาพได้ในราคาต่ำ นอกจากนั้นแล้วการผลิตสินค้าเทคโนโลยีสูงและซับซ้อนเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าและเป็นขยายตลาดให้ครอบคลุมทุกกลุ่มผู้บริโภค

1.2.3 เครื่องชี้วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจ

1) อัตราการเติบโตของผลผลิตต่อหัว (Labor Productivity) คืออัตราการเติบโตของผลผลิตต่อหัว โดยประเทศพัฒนาแล้วอัตราการเติบโตของผลผลิตต่อหัวสอดคล้องกับอัตราการเจริญเติบโตของประชากร ถ้าอัตราผลผลิตต่อหัวเพิ่มสูงขึ้น ประชากรจะมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นด้วย แต่ปัจจุบันประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วจะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่าการเติบโตของประชากร สำหรับการวัดการเติบโตของผลผลิตต่อหัวที่ใช้โดยทั่วไปคือรายได้ต่อหัว (Per capita income) ด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP per capita) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัว (GNP per capita)

2) การเพิ่มขึ้นของผลิตภาพ (The rise of productivity) คือการวัดประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการผลิต (Production) ด้วยสัดส่วนของผลผลิตต่อการใช้ปัจจัยการผลิตหนึ่งหน่วย ถ้าสัดส่วนการผลิตต่อปัจจัยมีค่ามากกว่าหนึ่ง แสดงว่าการผลิตของประเทศมี

ประสิทธิภาพสูง แต่ถ้าสัดส่วนการผลิตต่อปัจจัยมีค่าน้อยกว่าหนึ่ง แสดงว่าการผลิตของประเทศมีประสิทธิภาพต่ำ

สำหรับประเทศพัฒนาแล้ว การเพิ่มผลิตภาพการผลิตมักจะใช้ปัจจัยการผลิตประเภททุน (Capital) หรือแรงงาน (Labor) ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ในกรณีใช้ปัจจัยการผลิตประเภททุนเพิ่มขึ้น การใช้ปัจจัยการผลิตประเภทแรงงานจะลดลง การที่สามารถลดปัจจัยการผลิตลงได้ส่วนหนึ่งมาจากการพัฒนาประสิทธิภาพแรงงานให้สูงขึ้นด้วยการศึกษา การฝึกอบรม และมาตรการอื่นๆ เช่น ค่าตอบแทน และการเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิตในประเทศจึงเป็นดัชนีชี้วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจได้ โดยมีสมการการผลิตดังนี้ $Y = F(K, L)$ เมื่อ $Y =$ ผลผลิต $K =$ ปัจจัยทุน $L =$ ปัจจัยแรงงาน และฟังก์ชันการผลิต $F(,)$

3) อัตราการเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต ด้วยเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาส่วนมากเป็นการพึ่งพาการผลิตจากภาคการเกษตร (Agriculture Sector) โดยในภาคการเกษตรของประเทศกำลังพัฒนามีข้อจำกัดค่อนข้างมากทั้งด้านการพึ่งพาธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล และการขายผลผลิต ด้วยการที่เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาขายสินค้าได้เอง และความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาของสินค้าเกษตรมีต่ำ จึงทำให้เศรษฐกิจภาคการเกษตรมีความไม่แน่นอนสูง ดังนั้นการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตจากภาคการเกษตรเป็นภาคอุตสาหกรรม (Industrial Sector) และภาคบริการ (Service Sector) รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับการผลิตจากระดับบุคคลเป็นองค์กรทางเศรษฐกิจ โดยในประเทศที่พัฒนาแล้วอัตราส่วนผลผลิตของภาคการเกษตรต่อ GDP จะมีอัตราส่วนที่น้อยกว่าภาคอุตสาหกรรม

4) ความเป็นเมือง ด้วยการพัฒนาประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการผลิตภาคอุตสาหกรรมและความต้องการแรงงานเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดการอพยพของประชากรมาสู่เมืองและเขตอุตสาหกรรม โดยระดับความเป็นเมือง (Level of Urbanization) สามารถวัดได้จาก “สัดส่วนของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้นๆ ต่อประชากรในพื้นที่ทั้งหมด”

5) การเคลื่อนย้ายของประชากร สินค้า และทุน เมื่อประเทศมีการพัฒนาและมีการเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว สิ่งที่มาคือการเคลื่อนย้ายประชากร สินค้า และทุน ระหว่างประเทศ ด้วยความสะดวกในการคมนาคมและการเคลื่อนย้ายทุน ประเทศพัฒนาแล้วจึงย้ายการลงทุนหรือการผลิตไปประเทศกำลังพัฒนา เพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือเพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าหรือการลงทุน

1.2.4 ทฤษฎีการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีด้วยกันหลายแนวความคิด โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการนำทฤษฎีการเติบโตทางเศรษฐกิจของโซโลว์ (Solow Growth Model) มาใช้ในการศึกษา สำหรับทฤษฎีการเติบโตทางเศรษฐกิจของโซโลว์ โดย Robert M. Solow ได้พัฒนาแบบจำลองการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว (Long - Run Growth) ที่เน้นการสะสมทุน โดยปัจจัยแรงงานและทุนสำหรับการผลิตเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและทดแทนกันได้ ภายใต้เทคโนโลยีที่ไม่เปลี่ยนแปลง

สำหรับสมมติฐานของโซโลว์ที่ใช้กำหนดเพื่อสร้างแบบจำลองการเติบโตทางเศรษฐกิจประกอบด้วย การผลิตที่ได้มีผลต่อขนาดคงที่ การผลิตสินค้าชนิดเดียว แรงงานและทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่ได้ผลตอบแทนจากผลิตภาพของปัจจัย แรงงานและทุนสามารถทดแทนกันได้ ราคาสินค้าและค่าจ้างเปลี่ยนแปลงได้ มีการจ้างงานเต็มที่ ภายใต้เทคโนโลยีที่ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น

อัตราส่วนของทุนต่อแรงงานจึงปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อเข้าสู่จุดดุลยภาพ และเมื่ออัตราส่วนของทุนต่อแรงงานสูงจะทำให้ทุนและผลผลิตเพิ่มขึ้นด้วย

โซโลว์ให้ความสำคัญกับการสะสมทุนหรือการออมจากรายได้ที่แท้จริง นอกจากการนำรายได้ที่แท้จริงไปใช้เพื่อการออมและการลงทุนแล้ว ส่วนที่เหลือจะถูกนำไปใช้เพื่อการบริโภค ดังนั้น เมื่อให้การออมมีค่าคงที่ และอัตราการออมขึ้นอยู่กับรายได้ที่แท้จริงแล้ว สมการอัตราการออมจะเขียนได้ดังนี้

$$s = \frac{S}{Y}$$

s หมายถึง อัตราการออม

S หมายถึง การออม

Y หมายถึง รายได้ที่แท้จริง

สมการการลงทุนสุทธิ (Net Investment) จะเท่ากับอัตราการเพิ่มขึ้นของสต็อกทุน (Capital Stock) ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนี้

$$K^* = \frac{dK}{dt}$$

K^* หมายถึง การลงทุนสุทธิ

K หมายถึง สต็อกทุน

t หมายถึง ช่วงเวลา

ดังนั้น สมการการสะสมทุน เมื่อ $Y = f(K, L)$

$$K^* = S \cdot Y$$

$$K^* = S \cdot f(K, L)$$

หากกำหนดให้ L หมายถึงแรงงานทั้งหมด และการเพิ่มขึ้นของแรงงานเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่คงที่ (n) และเทคโนโลยีไม่เปลี่ยนแปลง อุปทานของแรงงาน $L(t) = L_0 e^{nt}$

$$K^* = S \cdot f(K, L_0 e^{nt})$$

การสะสมทุนในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องย่อมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่องด้วย

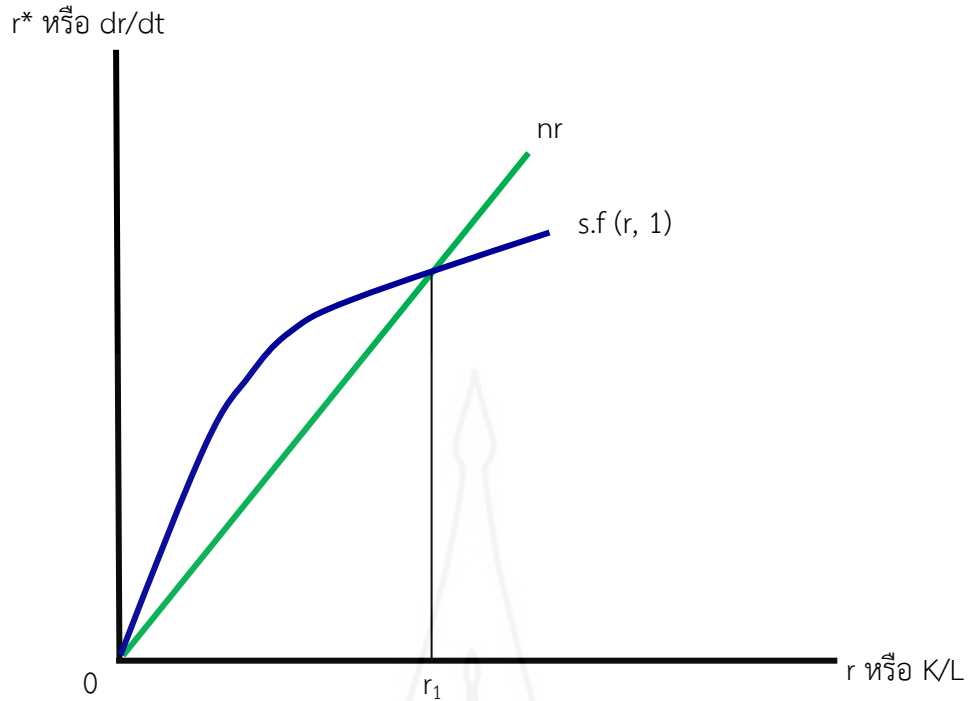
$$r^* = S \cdot f(r, 1) - nr \quad \text{เมื่อ} \quad r = \frac{K}{L}$$

r^* หมายถึง ผลตอบแทนสุทธิ

n หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงแรงงานโดยเปรียบเทียบ

$$n = \frac{L^*}{L} \quad \text{เมื่อ} \quad L^* = \frac{dL}{dt}$$

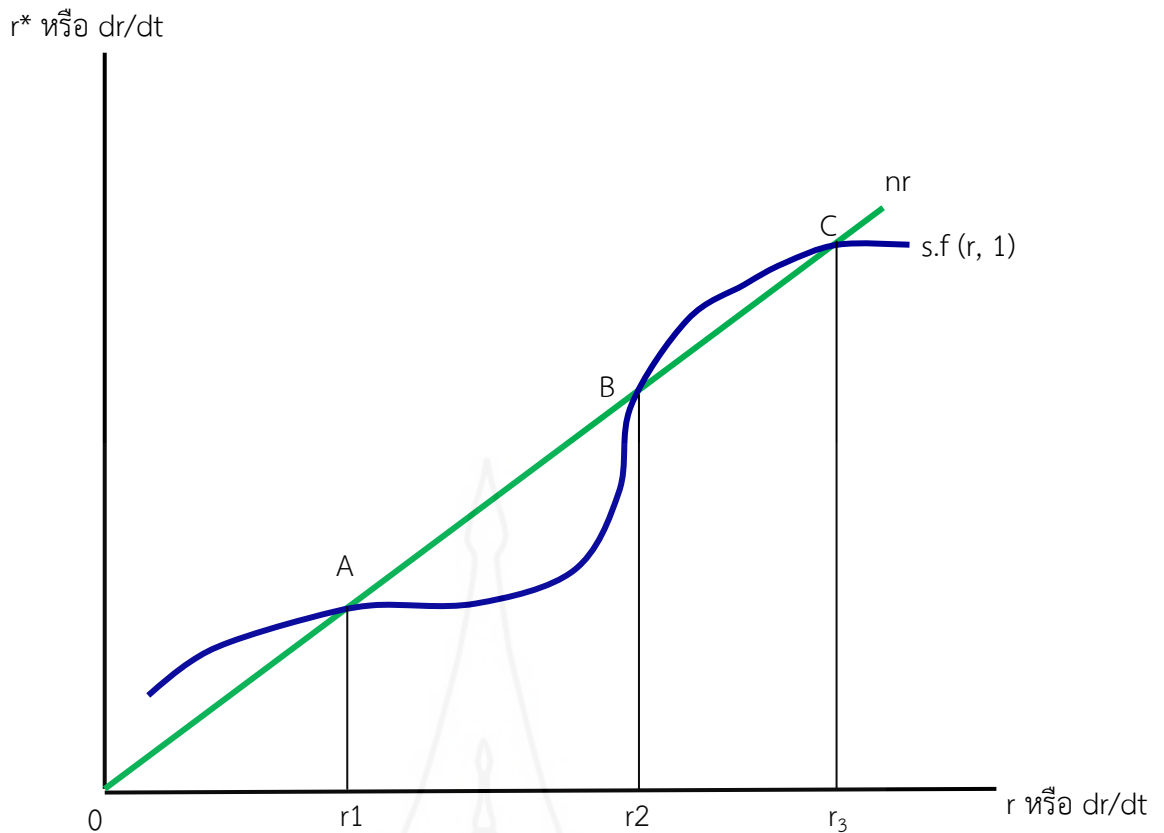
และ $r^* = \frac{dr}{dt}$ หรือ $r = \frac{d(K/L)}{dt}$

ภาพที่ 2.3 เส้นความสัมพันธ์ระหว่าง r^* และ r

ที่มา: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2549)

จากสมการ $r^* = S.f(r, 1) - nr$ สามารถเขียนความสัมพันธ์ระหว่าง r และ r^* ตามภาพที่ 2.3 จะเห็นได้ว่าเมื่อเส้นผลิตภาพของทุนหรือเส้น $S.f(r, 1)$ เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ส่วน nr คือการเพิ่มขึ้นของแรงงาน ถ้า $S.f(r, 1) = nr$ ตามสมการ $r^* = S.f(r, 1) - nr$ แล้ว r^* จะมีค่าเท่ากับ 0 และ K/L จะมีค่าคงที่ โดยค่าสต็อกทุน (K) จะเพิ่มขึ้นในอัตราเดียวกับการเพิ่มขึ้นของแรงงาน ส่งผลให้ผลผลิตที่แท้จริงเพิ่มขึ้นในอัตราเดียวกับแรงงาน และผลผลิตต่อหัวของแรงงานจะมีค่าคงที่ด้วย

ภาพที่ 2.4 เส้นความสัมพันธ์ระหว่าง r^* และ r เมื่อ $S.f (r, 1) \neq nr$

ที่มา: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2549)

อย่างไรก็ตามหาก $S.f (r, 1) \neq nr$ แล้ว ตามภาพที่ 2.4 จะไม่เกิดดุลยภาพของการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าระบบเศรษฐกิจสามารถปรับตัวให้เกิดการเติบโตของแรงงานแล้ว จะส่งผลให้ทุนและผลผลิตเติบโตด้วยเช่นเดียวกัน โดย $\Delta L/L = \Delta K/K = \Delta Y/Y$ และที่สุดแล้วจะพบว่าแบบจำลองการเติบโตทางเศรษฐกิจของโซโลว์นั้นจะให้ความสำคัญกับการออมและทุน โดยผลผลิตหรือรายได้ที่แท้จริงของประเทศจะมีการเติบโตเท่ากับการเติบโตของแรงงาน แต่ถ้าผลิตภาพของทุนมีค่าไม่เท่ากับการเพิ่มขึ้นของแรงงานแล้ว รายได้ที่แท้จริงจะไม่อยู่ที่จุดดุลยภาพ แต่ผลิตภาพทุนและแรงงานจะมีการปรับตัวเพื่อเข้าสู่จุดดุลยภาพระยะยาวต่อไป

1.2.5 การเติบโตทางเศรษฐกิจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเติบโตของเศรษฐกิจในระยะสั้นและการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว

1) **การเติบโตของเศรษฐกิจในระยะสั้น** เป็นการจัดการกับตัวแปรด้านอุปสงค์มวลรวมของระบบเศรษฐกิจ เพื่อที่จะให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการจ้างงานและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เต็มที่ โดยอุปสงค์มวลรวมจะก่อให้เกิดการผลิต (อุปทาน) ในระบบเศรษฐกิจขึ้นมาในขนาดที่เท่ากัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น

ระบบเศรษฐกิจจะสามารถขยายตัวต่อเนื่องออกไปได้อีกก็ต่อเมื่อสามารถขยายปัจจัยการผลิตในระบบเศรษฐกิจออกไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งอาจเกิดการใช้เทคโนโลยีและ

ความก้าวหน้าทางเทคนิค เพื่อสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวของอุปทานมวลรวมออกไป เพื่อรองรับอุปสงค์มวลรวมที่ขยายตัวออกไปอีก

2) การเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว เมื่อระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ฟังก์ชันการผลิต (Production Function) แล้ว ระบบเศรษฐกิจจะเติบโตต่อไปได้เมื่อมีการขยายปัจจัยการผลิตให้มากขึ้น สำหรับการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาวแล้วจะขึ้นอยู่กับขนาดของผลิภาพการผลิต (Productivity) อัตราการเพิ่มของกำลังแรงงานและทุน หรือการมุ่งเน้นด้านอุปทานมวลรวมของระบบเศรษฐกิจ แตกต่างจากการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะสั้นที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์มวลรวมของระบบเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาวเป็นผลต่อเนื่องจากการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะสั้น

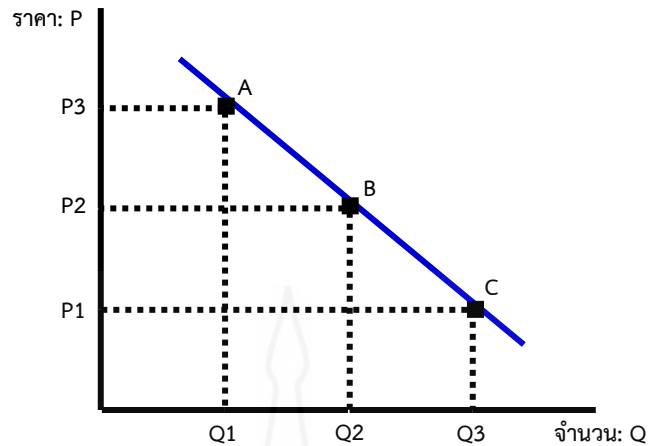
1.3 อุปสงค์และอุปทาน

1.3.1 อุปสงค์ (Demand) หมายถึงปริมาณความต้องการสินค้าหรือบริการที่ผู้ซื้อเต็มใจและสามารถจ่ายได้ในระดับราคาต่างๆ ในระยะเวลาที่กำหนด และต้องประกอบด้วย 2 สิ่ง ได้แก่ ความเต็มใจจ่าย (Willingness to Pay) และความสามารถในการจ่าย (Ability to Pay) จะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ โดยทั่วไปเมื่อสินค้าราคาถูกลง ผู้ซื้อจะซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น แต่จะลดปริมาณการซื้อลงเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นตามแผนภาพที่ 2.5 สรุปเป็นกฎของอุปสงค์ (Law of Demand) คือ ปริมาณอุปสงค์ (Quantity Demanded) จะแปรผกผันกับราคาสินค้าเสมอ โดยที่ปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่ออุปสงค์มีค่าคงที่ และเส้นอุปสงค์จะมีลักษณะทอดจากซ้ายมาขวาหรือมีค่าความชันเป็นลบตามภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.5 กฎของอุปสงค์ (Law of Demand)

ที่มา: Naeem Javid Muhammad Hassani (2018)

ภาพที่ 2.6 เส้นอุปสงค์ (Demand Curve)

1) อุปสงค์ แบ่งได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่

(1) **อุปสงค์ต่อราคา** (Price Demand) หมายถึง ความต้องการสินค้าหรือบริการในช่วงเวลาหนึ่ง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างราคากับปริมาณ ซึ่งจะแปรผกผันกันและโดยส่วนมากเมื่อกล่าวถึงอุปสงค์จะหมายถึงอุปสงค์ต่อราคา

(2) **อุปสงค์ต่อรายได้** (Income Demand) หมายถึง ความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง ณ ระดับรายได้ต่างๆ กันของผู้บริโภค อุปสงค์ต่อรายไดยังสามารถบอกให้ทราบว่าสินค้าหรือบริการที่ต้องการซื้อนั้นเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) หรือสินค้าด้อย (Inferior Goods)

(3) **อุปสงค์ไขว้** (Cross Demand) หมายถึง ปริมาณการซื้อสินค้าหรือบริการในช่วงเวลาหนึ่งของสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ทราบว่าสินค้าที่เกี่ยวข้องกันนั้นเป็นสินค้าที่ใช้ทดแทนกัน (Substitute Goods) หรือสินค้าที่ใช้ประกอบกัน (Complementary Goods)

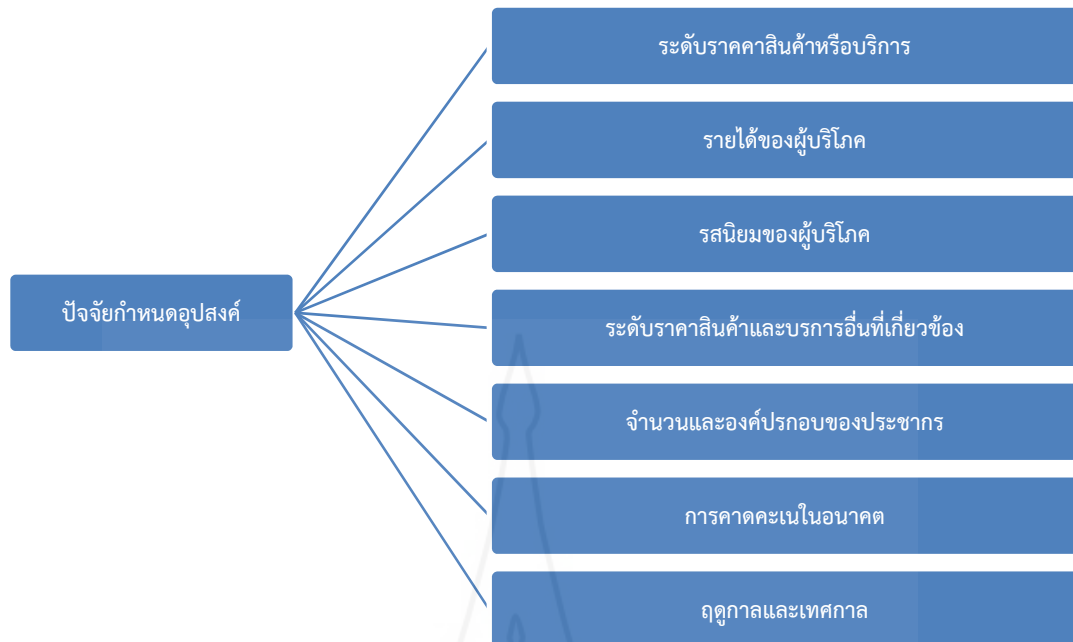
2) **ประเภทของอุปสงค์** สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) **อุปสงค์รายบุคคล** (Individual Demand) เป็นปริมาณความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของผู้บริโภครายใดรายหนึ่ง

(2) **อุปสงค์ของตลาด** (Market Demand) เป็นปริมาณความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของผู้บริโภคทุกรายในตลาด

3) **ปัจจัยกำหนดอุปสงค์** (Demand Determinants) เป็นปัจจัยที่กำหนดปริมาณการสินค้าหรือบริการที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ โดยมีปัจจัยที่สำคัญได้แก่ ระดับราคาสินค้าหรือบริการ รายได้ของผู้บริโภค รสนิยมของผู้บริโภค ระดับราคาสินค้าและบริการชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวนและองค์ประกอบของประชากร การคาดคะเนในอนาคต ฤดูกาล และเทศกาล เป็นต้น

นอกจากปัจจัยดังกล่าวแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณอุปสงค์ของสินค้าและบริการ เช่น ระดับการศึกษา การโฆษณา และการเลียนแบบ เป็นต้น ภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 ตัวอย่างปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอุปสงค์

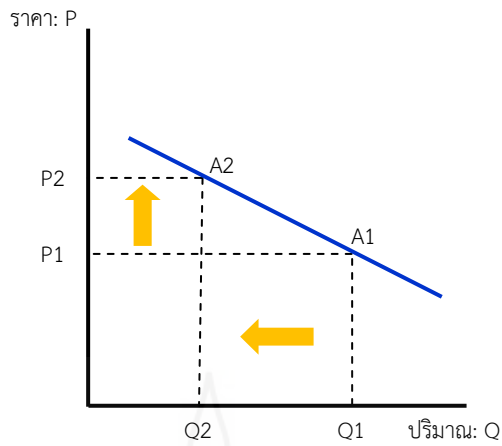
4) **ความยืดหยุ่นของอุปสงค์** (Elasticity of Demand) หรือความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา เป็นการเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม (Dependent Variable) ต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ความยืดหยุ่นจะแสดงให้เห็นว่าเมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไปร้อยละหนึ่งแล้ว ตัวแปรตามจะเปลี่ยนแปลงไปร้อยละเท่าใด สำหรับประโยชน์ของความยืดหยุ่นจะช่วยให้การวิเคราะห์ปัญหาด้านเศรษฐกิจต่างๆ เช่น การกำหนดราคาสินค้าชนิดเดียวกันในตลาด การกำหนดราคาพืชผลทางการเกษตร และการเก็บภาษี เป็นต้น โดยความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา (Price Elasticity of Demand) มีสมการดังนี้

$$\text{ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา} = \frac{\text{ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปสงค์}}{\text{ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคา}}$$

$$E_p = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P}$$

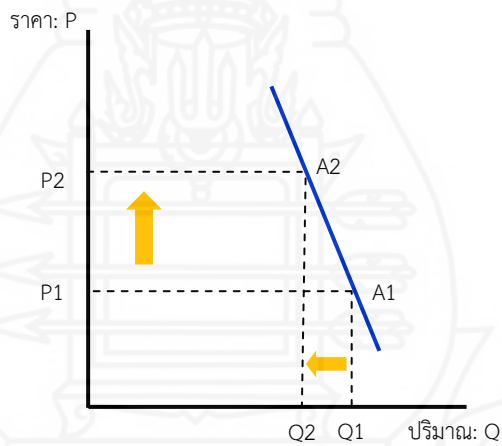
โดยทั่วไปเส้นอุปสงค์จะมีความยืดหยุ่นต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะของเส้นอุปสงค์และความยืดหยุ่นได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่

(1) **อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นมาก** (Elastic Demand) คือมากกว่าหนึ่ง $[ED] > 1$ ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณซื้อ มากกว่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงราคา ภาพที่ 2.8 ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น เครื่องประดับ และกระเป๋าราคาแพง

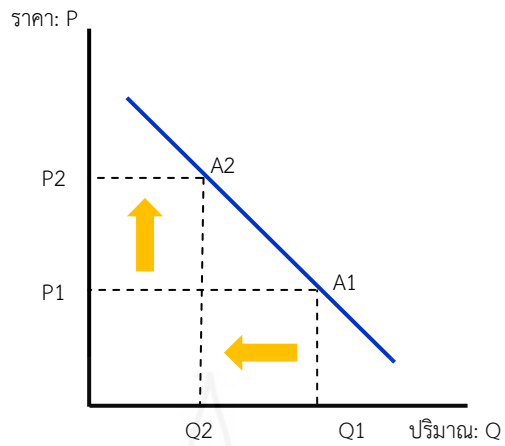
ภาพที่ 2.8 อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นมาก

(2) อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นน้อย (Inelastic Demand) คือมากกว่าศูนย์แต่น้อยกว่าหนึ่ง $0 < [ED] < 1$ หรือร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปสงค์น้อยกว่าร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของราคา หรือราคาที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้ปริมาณอุปสงค์เปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย ภาพที่ 2.9 ดังนั้นสินค้าและบริการส่วนใหญ่จึงเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน

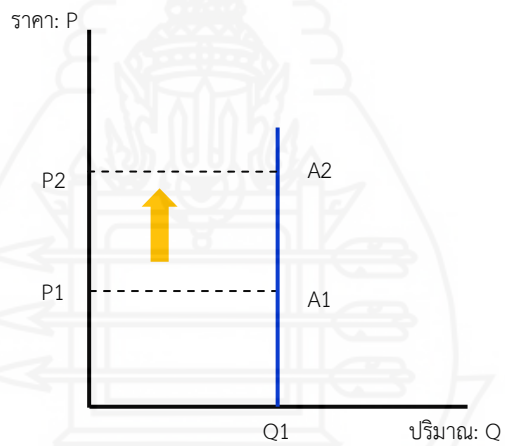
ภาพที่ 2.9 อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นน้อย

(3) อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นคงที่ (Unitary Elastic Demand) คือการที่อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับหนึ่ง $[ED] = 1$ โดยร้อยละของการเปลี่ยนแปลงราคาเท่ากับร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณซื้อ ภาพที่ 2.10 สามารถเป็นสินค้าได้ทุกประเภทและรายจ่ายรวมของผู้บริโภคเท่าเดิม ไม่ว่าราคาจะลดลงหรือสูงขึ้น

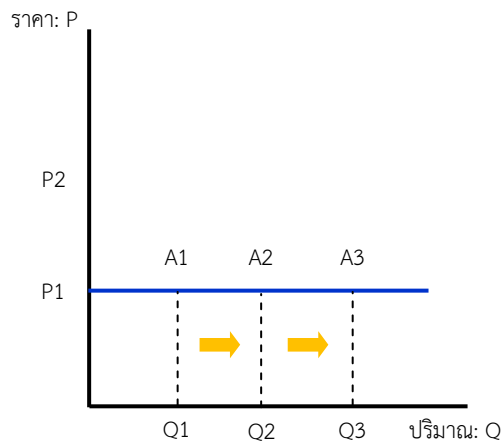
ภาพที่ 2.10 อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นคงที่

(4) *อุปสงค์ไม่มีความยืดหยุ่น* (Perfectly Inelastic Demand) อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับศูนย์ $[ED] = 0$ ปริมาณซื้อไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อราคาเปลี่ยนแปลง ภาพที่ 2.11 ไม่ว่าจะสินค้าหรือบริการนั้นๆ จะมีราคาถูกหรือแพง ผู้ซื้อก็จำเป็นต้องซื้อ เช่น การเข้ารับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัด การซื้อยาหรืออุปกรณ์การแพทย์

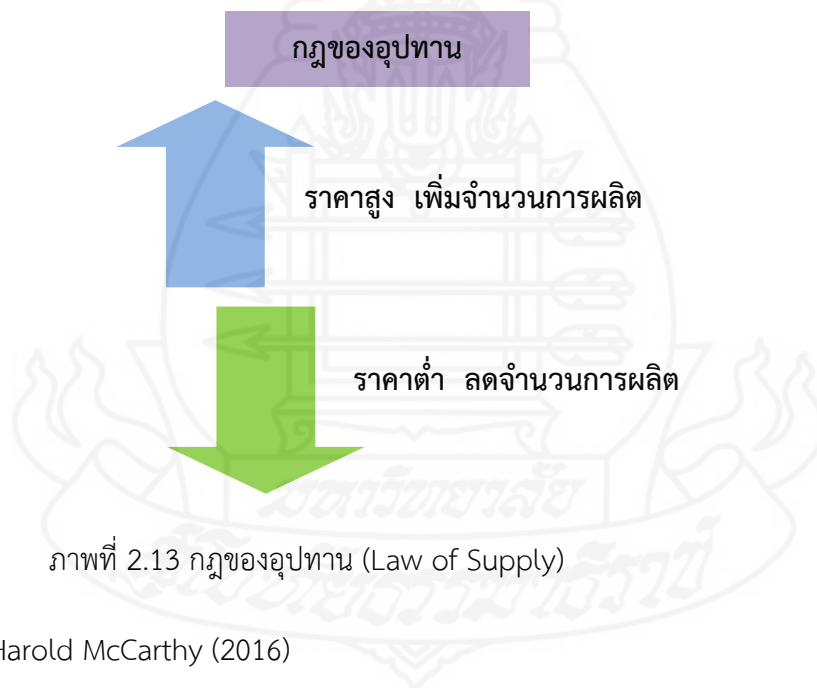
ภาพที่ 2.11 อุปสงค์ไม่มีความยืดหยุ่น

(5) *อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์* (Perfectly Elastic Demand) คือการที่อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่น $[ED] = \infty$ ปริมาณอุปสงค์เปลี่ยนแปลงได้ไม่จำกัด ในขณะที่ราคาเท่าเดิม ภาพที่ 2.12 เนื่องจากผู้ผลิตไม่สามารถตั้งราคาให้สูงกว่าราคาตลาดได้ เป็นตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์ มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมาก โดยที่สินค้ามีลักษณะเหมือนกันทุกประการ เช่น สินค้าเกษตร

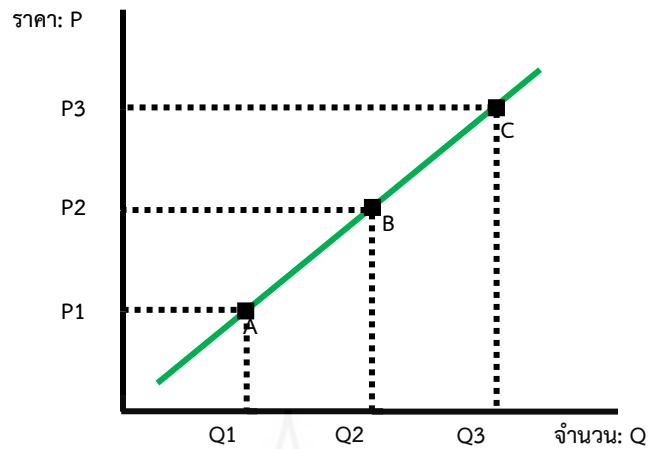
ภาพที่ 2.12 อุปสงค์มีค่าความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์

1.3.2 อุปทาน (supply) หมายถึง ปริมาณสินค้าหรือบริการที่ผู้ผลิตนำออกมาจำหน่ายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในระดับราคาต่างๆ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่ ทั้งนี้ปริมาณสินค้าและบริการที่นำออกขายจะเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของราคา ดังนั้นกฎอุปทาน (Law of Supply) จึงหมายถึงปริมาณสินค้าหรือบริการที่ผู้ผลิตนำออกขายจะเพิ่มขึ้นเมื่อราคาสินค้ามีราคาเพิ่มขึ้น และปริมาณสินค้าหรือบริการที่ผู้ผลิตนำออกขายจะลดลงเมื่อราคาลดลงตามภาพที่ 2.13 โดยปริมาณอุปทานจะแปรผันตรงกับราคาสินค้าหรือบริการ เมื่อปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่ออุปทานมีค่าคงที่ และเส้นอุปทาน (Supply Curve) จะเป็นเส้นที่มีความชันเป็นบวกตามภาพที่ 2.14

ภาพที่ 2.13 กฎของอุปทาน (Law of Supply)

ที่มา: Harold McCarthy (2016)

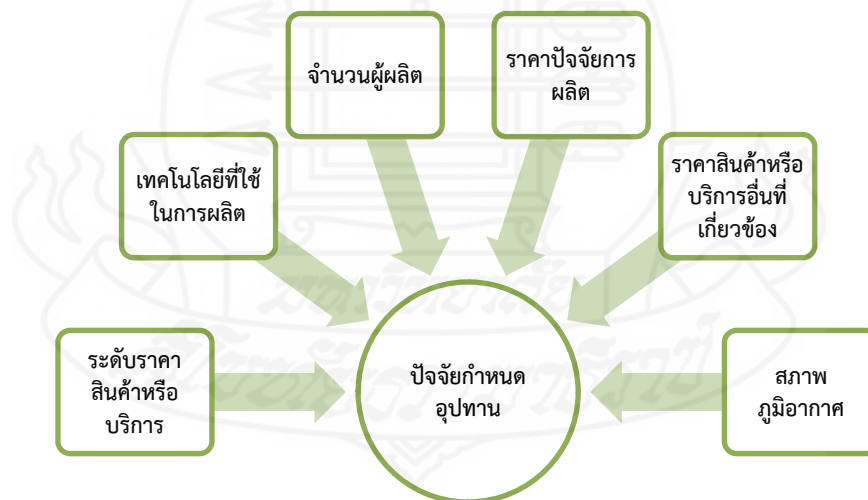
ภาพที่ 2.14 เส้นอุปทาน (Supply Curve)

1) อุปทาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) อุปทานรายบุคคล (Individual Supply) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอขายสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้ผลิตรายใดรายหนึ่งกับสินค้าชนิดนั้น

(2) อุปทานของตลาด (Market Supply) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอขายสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของทั้งตลาดกับผู้ผลิตสินค้าชนิดนั้น

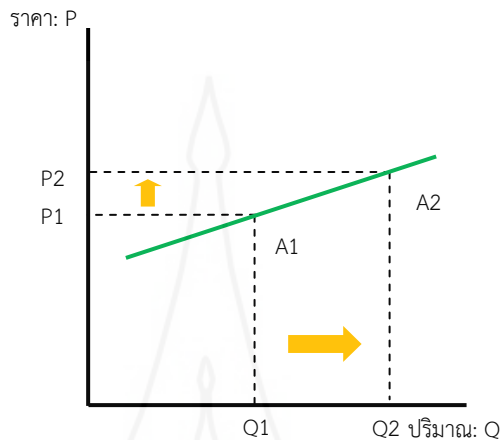
2) ปัจจัยกำหนดอุปทาน (Supply Determinants) ได้แก่ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อปริมาณอุปทานของสินค้าหรือบริการ ถ้าปัจจัยเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปจะมีผลทำให้ปริมาณการเสนอขายสินค้าหรือบริการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้มีปัจจัยสำคัญที่กำหนดปริมาณอุปทาน เช่น ระดับราคาสินค้าหรือบริการ เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต จำนวนผู้ผลิต ราคาปัจจัยการผลิต ราคาสินค้าหรือบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง และสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น ภาพที่ 2.15

ภาพที่ 2.15 ตัวอย่างปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอุปทาน

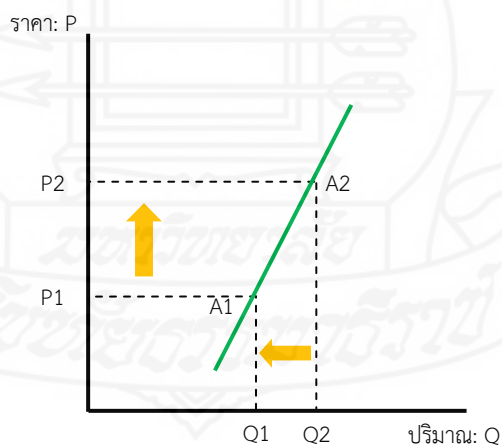
3) ความยืดหยุ่นของอุปทาน (Elasticity of Supply) เป็นการวัดการตอบสนองของปริมาณอุปทานเมื่อราคาสินค้าหรือบริการนั้นมีการเปลี่ยนแปลง โดยการคำนวณความยืดหยุ่นของอุปทานเป็นเช่นเดียวกับการคำนวณความยืดหยุ่นของอุปสงค์ และความยืดหยุ่นของอุปทานสามารถแบ่งได้ในลักษณะเดียวกับความยืดหยุ่นของอุปสงค์ จำนวน 5 ลักษณะ ดังนี้

(1) อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นมาก (Elastic Supply) คือมากกว่าหนึ่ง $[ES] > 1$ ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเสนอขายมากกว่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงราคา ภาพที่ 2.16 เป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตได้ง่าย

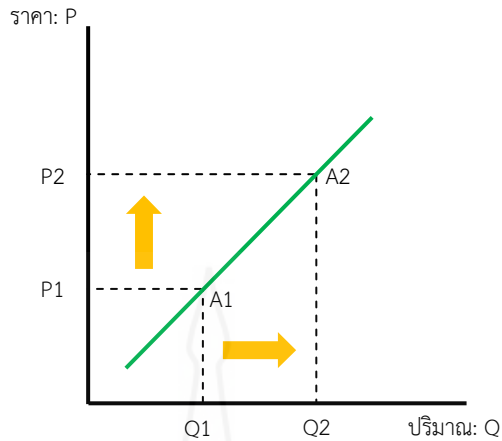
ภาพที่ 2.16 อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นมาก

(2) อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นน้อย (Inelastic Supply) คือมากกว่าศูนย์แต่น้อยกว่าหนึ่ง $0 < [ES] < 1$ หรือร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปทานน้อยกว่าร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของราคา หรือราคาที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้ปริมาณอุปทานเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย ภาพที่ 2.17 จึงเป็นสินค้าที่ผลิตได้น้อยหรือใช้เวลาในการผลิตนาน

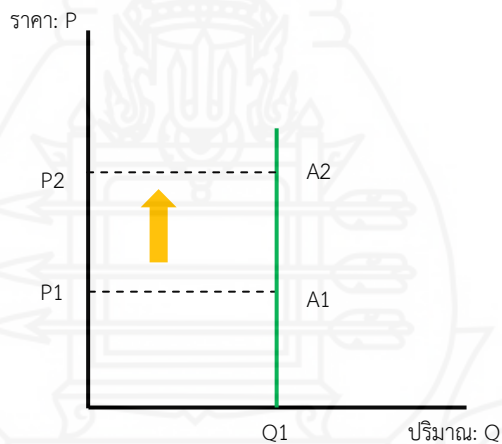
ภาพที่ 2.17 อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นน้อย

(3) อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นคงที่ (Unitary Elastic Supply) คือการที่อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับหนึ่ง $[ES] = 1$ โดยร้อยละของการเปลี่ยนแปลงราคาเท่ากับร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณเสนอขาย ภาพที่ 2.18

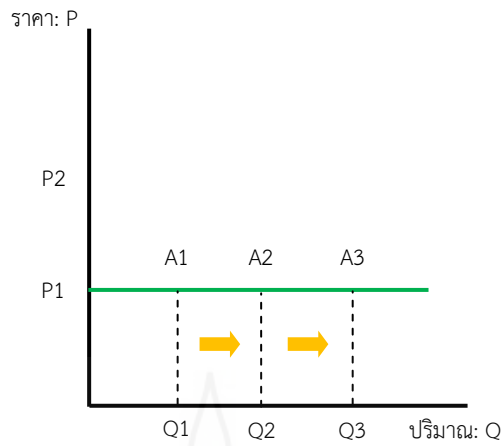
ภาพที่ 2.18 อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นคงที่

(4) อุปทานไม่มีความยืดหยุ่น (Perfectly Inelastic Supply) หรืออุปทานมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับศูนย์ $[ES] = 0$ คือการที่ปริมาณอุปทานจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้ราคาสินค้าหรือบริการนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ภาพที่ 2.19 เช่น ภาพเขียนที่มีชื่อเสียง

ภาพที่ 2.19 อุปทานไม่มีความยืดหยุ่น

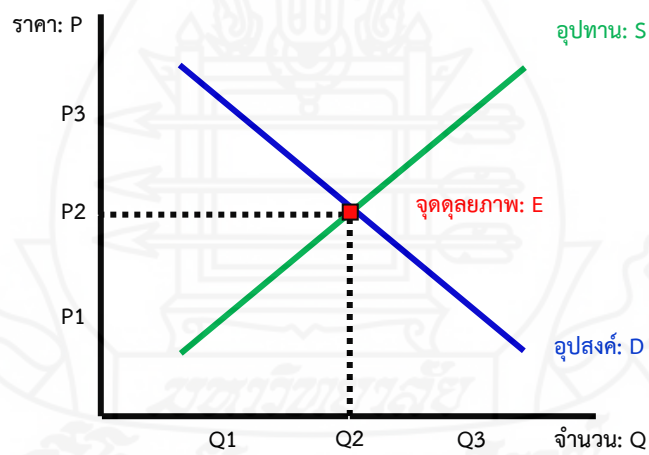
(5) อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ (Perfectly Elastic Supply) คือการที่อุปทานมีค่าความยืดหยุ่น $[ES] = \infty$ ปริมาณอุปทานเปลี่ยนแปลงได้ไม่จำกัด ในขณะที่ราคาเท่าเดิม ภาพที่ 2.20

ภาพที่ 2.20 อุปทานมีค่าความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์

1.4 ดุลยภาพของตลาด (Market Equilibrium)

1.4.1 ดุลยภาพของตลาด คือ การที่ปริมาณความต้องการเสนอซื้อเท่ากับปริมาณความต้องการเสนอขาย ณ ระดับราคาหนึ่ง จุดดุลยภาพของตลาดจะถูกกำหนดด้วยอุปสงค์และอุปทานของตลาด โดยจุดที่เส้นอุปสงค์ตัดกับเส้นอุปทานคือ “จุดดุลยภาพ (Equilibrium Point)” เป็นจุดที่เกิด “ราคาดุลยภาพ” (Equilibrium Price) และ “ปริมาณดุลยภาพ” (Equilibrium Quantity) ภาพที่ 2.21

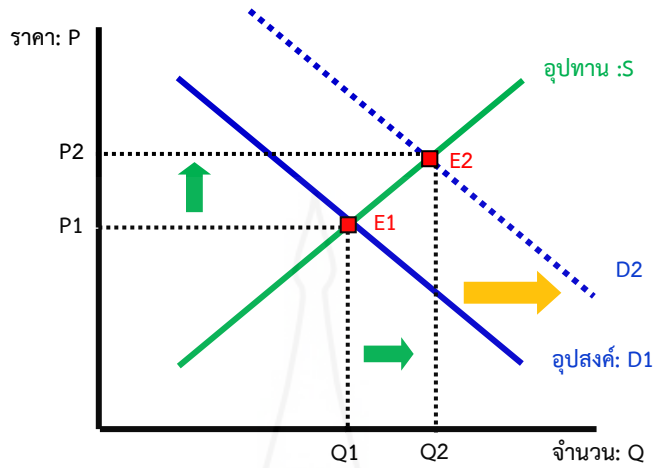

ภาพที่ 2.21 จุดดุลยภาพของตลาด (E)

1.4.2 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพ (Change in Equilibrium) มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เส้นอุปสงค์หรือเส้นอุปทานย้ายไปทั้งเส้น โดยการเปลี่ยนแปลงภาวะดุลยภาพของตลาดอาจเกิดขึ้นได้ใน 3 กรณี ได้แก่

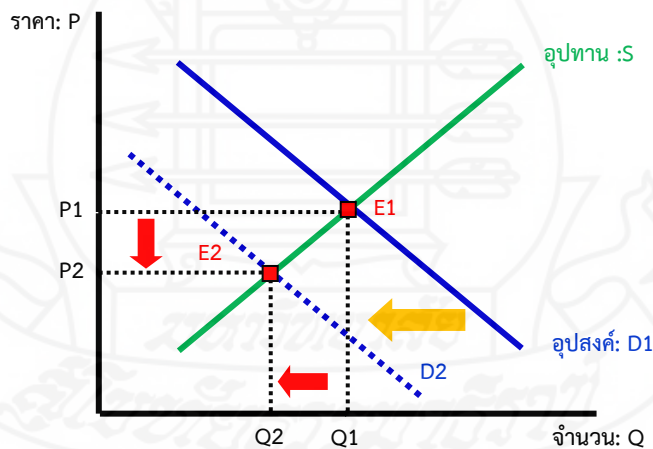
1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปสงค์ โดยที่อุปทานคงที่ ในกรณีนี้ราคาและปริมาณดุลยภาพของสินค้าซื้อหรือขายในตลาดจะเปลี่ยนแปลงตามเส้นอุปสงค์ โดยมี 2 กรณี ได้แก่

(1) อุปสงค์เพิ่ม เกิดจากความต้องการสินค้าเพิ่มมากขึ้น เส้นอุปสงค์จึงเลื่อนไปทางขวา จาก D1 ไป D2 ในขณะที่เส้นอุปทานคงที่ จุดดุลยภาพเลื่อนจาก E1 ไป E2 ราคาและปริมาณดุลยภาพเพิ่มขึ้น จาก P1 ไป P2 และจาก Q1 ไป Q2 ตามลำดับ ภาพที่ 2.22

ภาพที่ 2.22 ความต้องการสินค้าเพิ่มมากขึ้น เส้นอุปสงค์เลื่อนไปทางขวาในขณะที่เส้นอุปทานคงที่

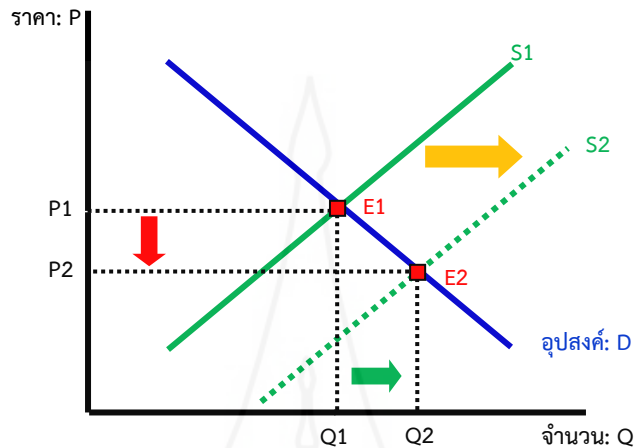
(2) อุปสงค์ลดลง ด้วยความต้องการสินค้ามีปริมาณลดลง เส้นอุปสงค์จึงเลื่อนไปทางซ้าย จาก D1 ไป D2 ในขณะที่เส้นอุปทานคงที่ จุดดุลยภาพเลื่อนจาก E1 ไป E2 ราคาและปริมาณดุลยภาพลดลง จาก P1 ไป P2 และจาก Q1 ไป Q2 ตามลำดับ ภาพที่ 2.23

ภาพที่ 2.23 ความต้องการสินค้าน้อยลง เส้นอุปสงค์เลื่อนไปทางซ้าย ในขณะที่เส้นอุปทานคงที่

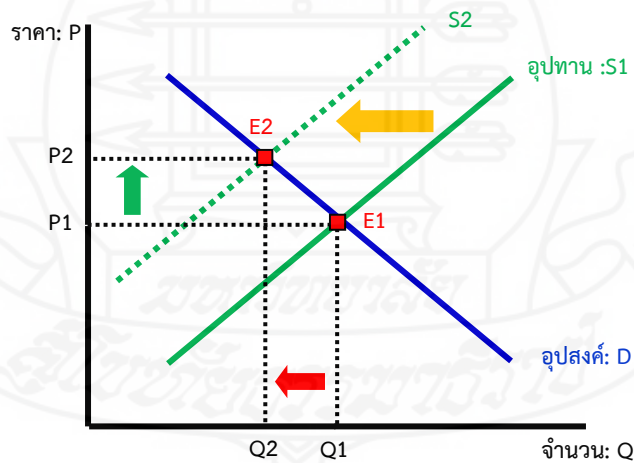
2) การเปลี่ยนแปลงทางอุปทาน โดยที่อุปสงค์คงที่ เป็นการเปลี่ยนแปลงเส้นอุปทานในขณะที่เส้นอุปสงค์คงที่ ปริมาณดุลยภาพจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับการเปลี่ยนแปลงเส้นอุปทาน แต่ราคาจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมี 2 กรณี ได้แก่

(1) อุปทานเพิ่มขึ้น เส้นอุปทานจะเลื่อนไปทางขวา จาก S_1 ไป S_2 ในขณะที่อุปสงค์คงที่ จุดดุลยภาพเลื่อนจาก E_1 ไป E_2 ปริมาณดุลยภาพเพิ่มขึ้นจาก Q_1 ไป Q_2 แต่ราคาดุลยภาพลดลงจาก P_1 ไป P_2 ภาพที่ 2.24

ภาพที่ 2.24 การเพิ่มปริมาณสินค้า เส้นอุปทานเลื่อนไปทางขวา ในขณะที่เส้นอุปสงค์คงที่

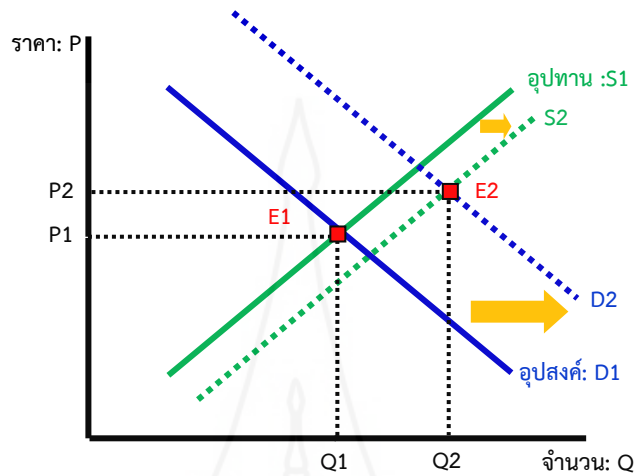
(2) อุปทานลดลง เกิดจากสินค้าในตลาดลดลง ส่งผลให้เส้นอุปทานเลื่อนไปทางซ้าย จาก S_1 ไป S_2 ในขณะที่เส้นอุปสงค์คงที่ จุดดุลยภาพเลื่อนจาก E_1 ไป E_2 ราคาดุลยภาพเพิ่มขึ้นจาก P_1 ไป P_2 แต่ปริมาณดุลยภาพลดลงจาก Q_1 ไป Q_2 ภาพที่ 2.25

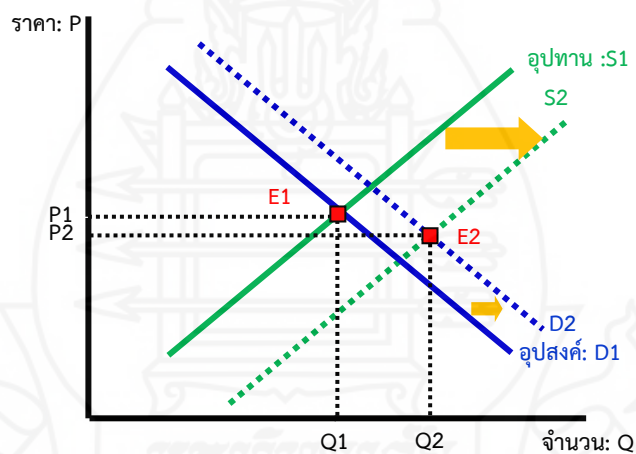
ภาพที่ 2.25 การลดปริมาณสินค้า เส้นอุปทานเลื่อนไปทางซ้าย ในขณะที่เส้นอุปสงค์คงที่

3) การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานที่เป็นการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมๆ กัน โดยอาจเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางตรงกันข้ามก็ได้ โดยมีการเปลี่ยนแปลงได้ 4 กรณี ดังนี้

(1) อุปสงค์และอุปทานเพิ่มขึ้น เป็นกรณีที่เส้นอุปสงค์และอุปทานจะเลื่อนไปทางขวาของเส้นเดิม ส่งผลให้ปริมาณดุลยภาพเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถระบุราคาดุลยภาพได้ ขึ้นอยู่กับว่าอุปสงค์หรืออุปทานจะเพิ่มมากกว่า ถ้าอุปสงค์เพิ่มมากกว่าอุปทาน ราคาดุลยภาพจะเพิ่มขึ้น ภาพที่ 2.26 แต่ถ้าอุปสงค์เพิ่มน้อยกว่าอุปทาน ราคาดุลยภาพจะลดลง ภาพที่ 2.27

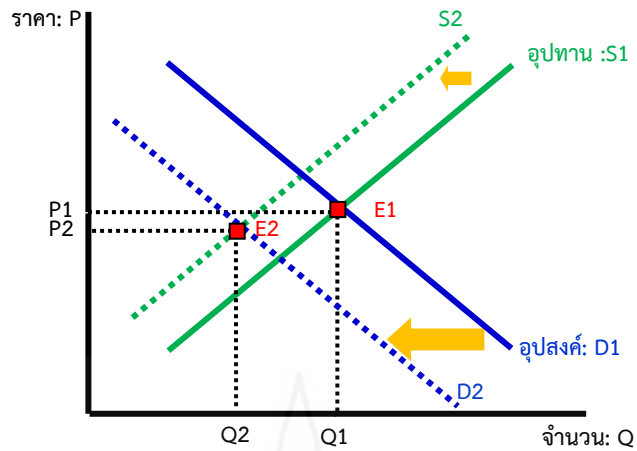

ภาพที่ 2.26 การเพิ่มขึ้นอุปสงค์มากกว่าการเพิ่มขึ้นของอุปทาน

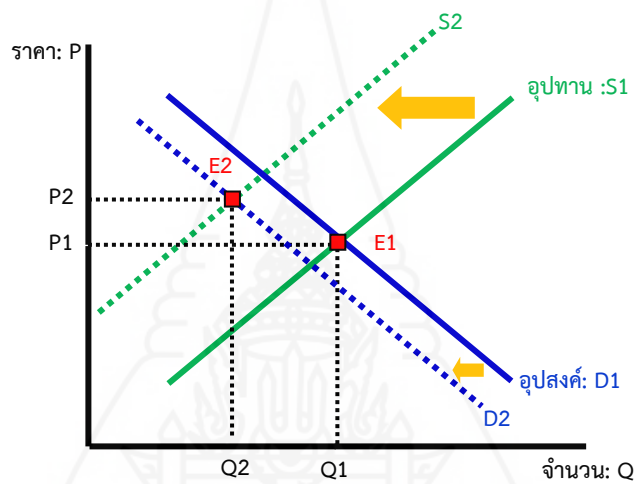

ภาพที่ 2.27 การเพิ่มขึ้นอุปสงค์น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของอุปทาน

(2) อุปสงค์และอุปทานลดลง เส้นอุปสงค์และอุปทานจะเลื่อนไปทางซ้ายของเส้นเดิม ส่งผลให้ปริมาณดุลยภาพลดลง แต่ไม่สามารถระบุราคาดุลยภาพได้ ขึ้นอยู่กับว่าอุปสงค์หรืออุปทานจะลดลงมากกว่า ถ้าอุปสงค์ลดลงมากกว่าอุปทาน ราคาดุลยภาพจะลดลง ภาพที่ 2.28 แต่ถ้าอุปสงค์ลดลงน้อยกว่าอุปทาน ราคาดุลยภาพจะสูงขึ้น ภาพที่ 2.29

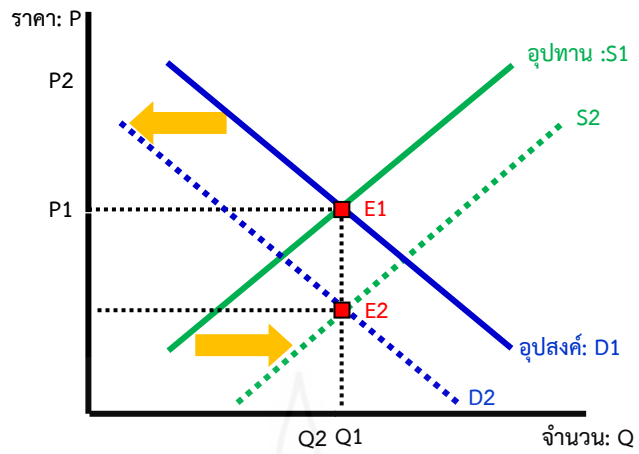

ภาพที่ 2.28 การลดลงของอุปสงค์มากกว่าการลดลงอุปทาน

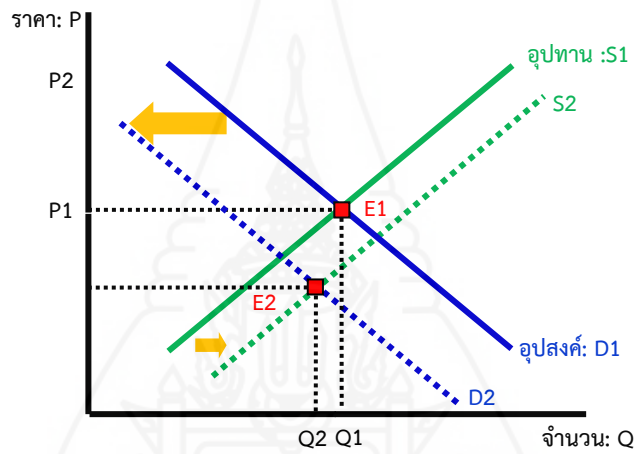

ภาพที่ 2.29 การลดลงของอุปสงค์น้อยกว่าการลดลงอุปทาน

(3) อุปสงค์ลดลงแต่อุปทานเพิ่มขึ้น เป็นการเลื่อนเส้นอุปสงค์ไปทางซ้าย ในขณะที่เส้นอุปทานไปทางขวา ส่งผลให้ราคาดุลยภาพลดลง แต่ราคาดุลยภาพจะลดลงมากหรือน้อย จะขึ้นอยู่กับอุปทานที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นการเพิ่มขึ้นในปริมาณมากกว่าหรือเท่ากับหรือน้อยกว่าอุปสงค์ที่ลดลง ภาพที่ 2.30 และภาพที่ 2.31

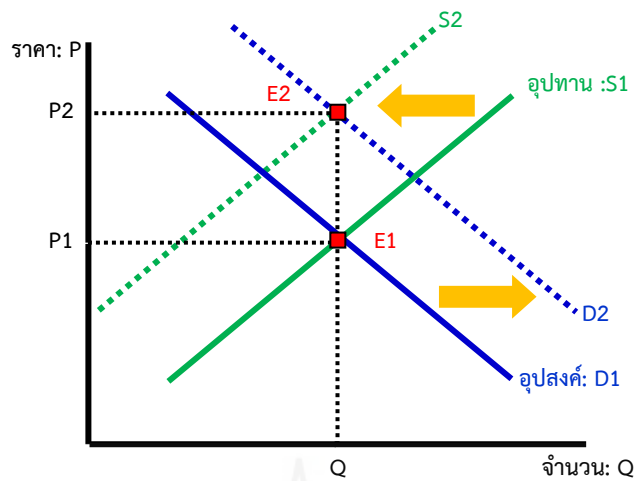

ภาพที่ 2.30 การเพิ่มขึ้นของอุปทานเท่ากับอุปสงค์ที่ลดลง

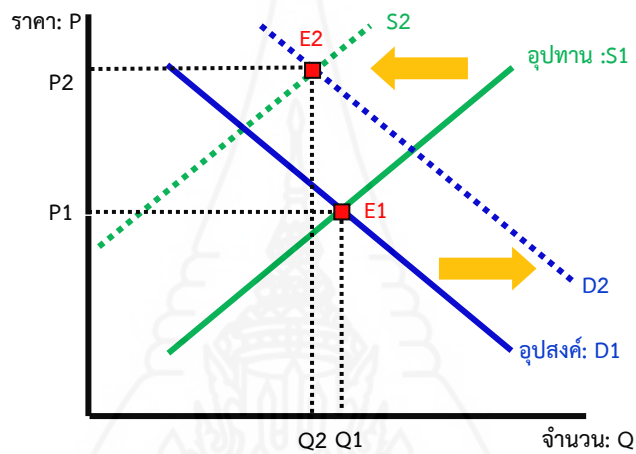

ภาพที่ 2.31 การเพิ่มขึ้นของอุปทานน้อยกว่าอุปสงค์ที่ลดลง

(4) อุปสงค์เพิ่มแต่อุปทานลดลง เส้นอุปสงค์จะเลื่อนไปทางขวา ส่วนเส้นอุปทานจะเลื่อนไปทางซ้าย ส่งผลให้ราคาดุลยภาพเพิ่มสูงขึ้น แต่ไม่สามารถระบุปริมาณดุลยภาพได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับอุปทานที่ลดลงนั้น ลดลงในปริมาณที่มากกว่าหรือเท่ากับอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น ภาพที่ 2.32 และภาพที่ 2.33

ภาพที่ 2.32 การลดลงของอุปทานเท่ากับอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 2.33 การลดลงของอุปทานมากกว่าอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น

1.5 การผลิต (Production)

1.5.1 การผลิต หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิต (Inputs) ให้เป็นผลผลิต (Outputs) ได้แก่สินค้าและบริการต่างๆ ด้วยการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีในการผลิตที่อยู่ในกระบวนการผลิตนั้น

1.5.2 ฟังก์ชันการผลิต (Production Function) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิต (Quantity: Q) ที่ได้จากปัจจัยการผลิตจำนวนหนึ่ง (K, L) ในกระบวนการผลิต (Process) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

$$Q = f(K, L)$$

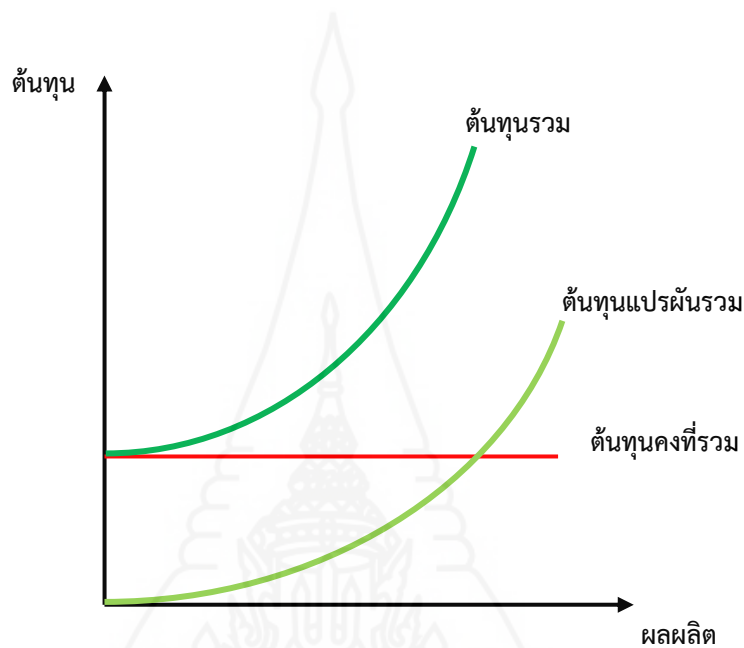
1.5.3 การผลิตในระยะสั้นและในระยะยาว

1) การผลิตในระยะสั้น (Short Run Production) เป็นการผลิตที่ใช้ปัจจัยการผลิตแบบคงที่และแปรผัน ในระยะสั้นการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต (Q) จะเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิตชนิดแปรผัน (TVC) โดยมีสมการดังนี้

$$\text{ต้นทุนการผลิตรวม} = \text{ต้นทุนการผลิตจากปัจจัยคงที่รวม} + \text{ต้นทุนการผลิตจากปัจจัยแปรผันรวม}$$

$$\text{หรือ} \quad \text{TC} = \text{TFC} + \text{TVC}$$

ภาพที่ 2.34 แสดงเส้นต้นทุนรวม (TC) ต้นทุนแปรผันรวม (TVC) และต้นทุนคงที่รวม (TFC) สำหรับการผลิตในระยะสั้น

ภาพที่ 2.34 ต้นทุนรวม ต้นทุนแปรผันรวม และต้นทุนคงที่รวมสำหรับการผลิตในระยะสั้น

ที่มา: Economics Online

(1) **ต้นทุนการผลิตรวม (Total Cost: TC)** เป็นต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าจำนวนหนึ่ง โดยเป็นการรวมกันระหว่างต้นทุนการผลิตจากปัจจัยคงที่รวม (TFC) และต้นทุนการผลิตจากปัจจัยแปรผันรวม (TVC)

(2) **ต้นทุนการผลิตจากปัจจัยคงที่รวม (Total Fixed Cost: TFC)** เป็นต้นทุนของปัจจัยการผลิตที่คงที่ซึ่งจะเท่ากันเสมอ ไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเป็นเท่าใดหรือไม่มีการผลิตสินค้า ต้นทุนคงที่ซึ่งยังมีจำนวนเท่าเดิมเสมอ

(3) **ต้นทุนการผลิตจากปัจจัยแปรผันรวม (Total Variable Cost: TVC)** เป็นต้นทุนที่ผันแปรไปตามปริมาณการผลิต เมื่อผลิตสินค้ามากขึ้นต้นทุนจากปัจจัยการผลิตจะเพิ่มขึ้น แต่ถ้าวางการผลิตสินค้าลดลงต้นทุนจากปัจจัยการผลิตจะลดลงด้วยเช่นเดียวกัน หรือถ้าหยุดการผลิตสินค้าจะไม่เกิดต้นทุนจากปัจจัยการผลิต

(4) *ต้นทุนคงที่เฉลี่ย* (Average Fixed Cost: AFC) คือต้นทุนคงที่รวมเฉลี่ยต่อหน่วยผลิตสินค้าที่ผลิต โดยต้นทุน AFC จะลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อมีการเพิ่มปริมาณการผลิตในระยะแรก แต่จะลดลงอย่างช้าๆ ในระยะหลังของปริมาณการผลิต และต้นทุนคงที่เฉลี่ยจะมีค่าลดลงตลอดแต่จะไม่เท่ากับศูนย์

$$AFC = \frac{TFC}{Q}$$

(5) *ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย* (Average Variable Cost: AVC) เป็นต้นทุนแปรผันรวมเฉลี่ยของปริมาณการผลิต AVC จะมีค่าเท่ากับศูนย์เมื่อไม่มีการผลิตเช่นเดียวกับ TVC แต่ถ้ามีการผลิตเป็นจำนวนมากขึ้น AVC จะลดลงไปเรื่อยๆ จนถึงจุดต่ำสุด และถ้ามีการผลิตต่อเนื่องเป็นจำนวนมากขึ้น AVC จะกลับเพิ่มสูงขึ้น

$$AVC = \frac{TVC}{Q}$$

(6) *ต้นทุนรวมเฉลี่ย* (Average Total Cost: ATC) เป็นการรวมกันระหว่างต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC) และต้นทุนแปรผันเฉลี่ย (AVC)

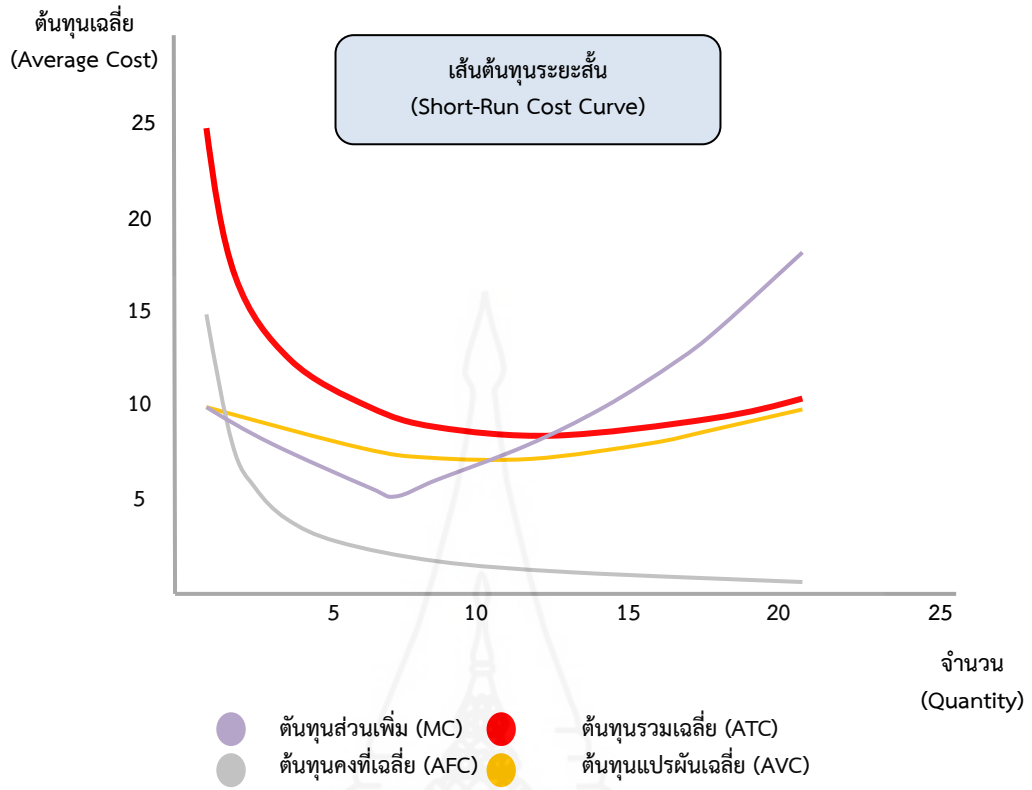
$$ATC = AFC + AVC$$

(7) *ต้นทุนส่วนเพิ่ม* (Marginal Cost: MC) เป็นการเปรียบเทียบต้นทุนรวมที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นครั้งละหนึ่งหน่วย

$$MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q}$$

ภาพที่ 2.35 และตารางที่ 2.1 เป็นตัวอย่างการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนส่วนเพิ่ม (MC) ต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC) และต้นทุนแปรผันเฉลี่ย (AVC) โดยต้นทุนส่วนเพิ่มเป็นส่วนของต้นทุนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยในช่วงต้นของการผลิต ต้นทุนส่วนเพิ่มจะค่อยๆ ลดลง เมื่อผลผลิตเพิ่มมากขึ้นจากการปัจจัยแปรผันที่มีอยู่มากในระยะแรก ต้นทุนส่วนเพิ่มจะลดลงจนถึงระดับหนึ่งในการผลิต จากนั้นต้นทุนส่วนเพิ่มจะเริ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับผลิตภาพการผลิตของปัจจัยแปรผันที่ลดน้อยลง

ภาพที่ 2.35 ต้นทุนส่วนเพิ่ม (MC) ต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC) ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย (AVC)

ที่มา: Obaidullah Jan (2019)

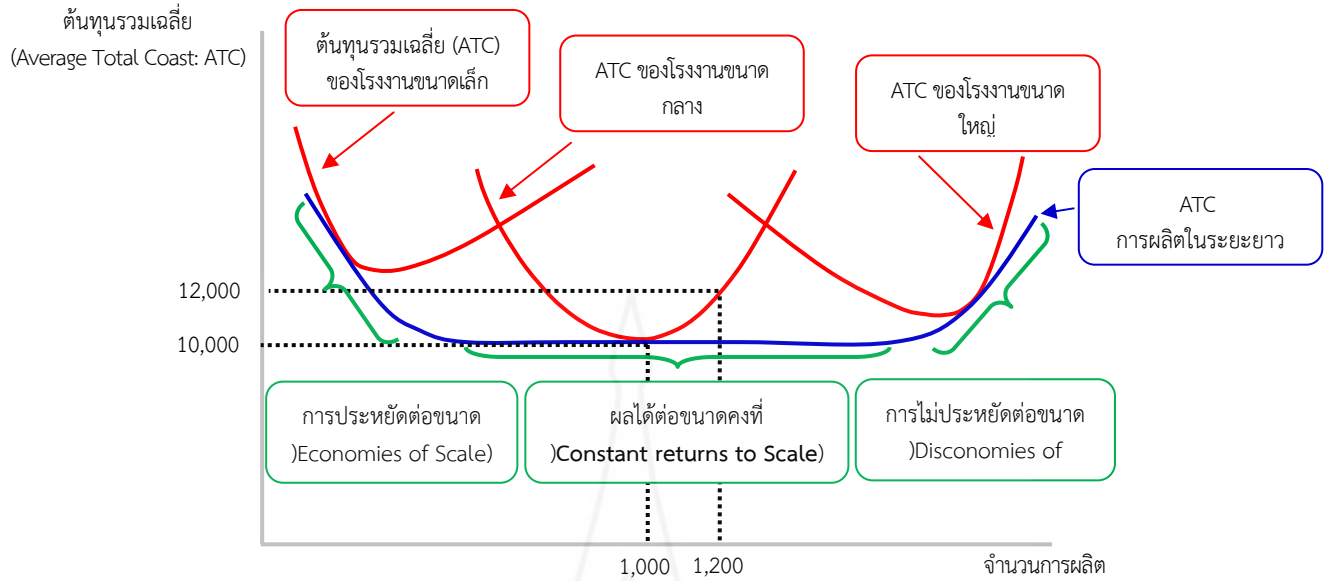

ตารางที่ 2.1 ตัวอย่างข้อมูลต้นทุนส่วนเพิ่ม (MC) ต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC) ต้นทุนแปรผันเฉลี่ย (AVC)

Quantity	TC	FC	VC	MC	ATC	AFC	AVC
0	15	15	-				
1	25	15	10	10	25	15	10
2	34	15	19	9	17	7.5	9.5
3	42	15	27	8.1	14.03	5	9.03
4	49	15	34	7.29	12.35	3.75	8.6
5	56	15	41	6.56	11.19	3	8.19
6	62	15	47	5.9	10.31	2.5	7.81
7	67	15	52	5.31	9.6	2.14	7.45
8	73	15	58	5.85	9.13	1.88	7.25
9	79	15	64	6.43	8.83	1.67	7.16
10	87	15	72	7.07	8.65	1.5	7.15
11	94	15	79	7.78	8.57	1.36	7.21
12	103	15	88	8.56	8.57	1.25	7.32
13	112	15	97	9.41	8.64	1.15	7.48
14	123	15	108	10.36	8.76	1.07	7.69
15	134	15	119	11.39	8.93	1	7.93
16	147	15	132	12.53	9.16	0.94	8.22
17	160	15	145	13.78	9.43	0.88	8.55
18	176	15	161	15.16	9.75	0.83	8.92
19	192	15	177	16.68	10.11	0.79	9.33
20	211	15	196	18.35	10.53	0.75	9.78

ที่มา: Obaidullah (2019)

2) การผลิตในระยะยาว (Long Run Production) ปัจจัยการผลิตทุกชนิดเป็นปัจจัยแปรผันไม่ว่าจะเป็นอาคาร สิ่งก่อสร้าง หรือเครื่องจักร สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นในระยะยาวการเปลี่ยนแปลงผลผลิตจึงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยแปรผันตามภาพที่ 2.36

ภาพที่ 2.36 ต้นทุนรวมเฉลี่ยการผลิตในระยะยาว (LRATC) ที่สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้

ที่มา: Dr.Harry Hillman (1998)

1.6 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economics Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผลิต โดยรวมถึงต้นทุนที่จ่ายออกไปเป็นตัวเงินจริงและที่ไม่จ่ายออกไปเป็นตัวเงินจริง ซึ่งเป็นต้นทุนไม่ชัดเจน (Implicit Cost) หรือต้นทุนแอบแฝง ผู้ผลิตจะต้องนำค่าใช้จ่ายดังกล่าวมารวมเป็นต้นทุนการผลิต สำหรับต้นทุนแอบแฝงที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วย่อมหมดโอกาสที่จะนำไปใช้ในการผลิตสินค้าชนิดอื่น จึงเรียกต้นทุนดังกล่าวว่าต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ดังนั้น ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จึงรวมทั้งต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนค่าเสียโอกาส

1.7 การประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) คือ การที่หน่วยผลิตสามารถผลิตสินค้าหรือบริการได้จำนวนมากขึ้นจนทำให้ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยลดต่ำลง สำหรับการไม่ประหยัดต่อขนาด (Diseconomies of Scale) จะเกิดขึ้นเมื่อขยายการผลิตเกินกว่าระดับที่เหมาะสม รายละเอียดตามภาพที่ 2.37 เกิดความยุ่งยากในการบริหารงานส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มสูงขึ้น หน่วยผลิตจึงอยู่ในช่วงของการผลิตที่มีผลได้ต่อขนาดลดลงหรือเกิดการไม่ประหยัดภายใน (Internal Diseconomies of Scale) นอกจากนั้นแล้วความต้องการปัจจัยการผลิตที่เพิ่มมากขึ้นอาจทำให้ต้องเช่าคลังเก็บสินค้าหรือต้องนำเข้าปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ซึ่งเกิดการไม่ประหยัดภายนอก (External Diseconomies) สำหรับการที่ผู้ผลิตสามารถทำให้เกิดผลได้ต่อขนาดเพิ่มขึ้นหรือเกิดการประหยัดต่อขนาดภายในหน่วยผลิต อาจเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย เช่น

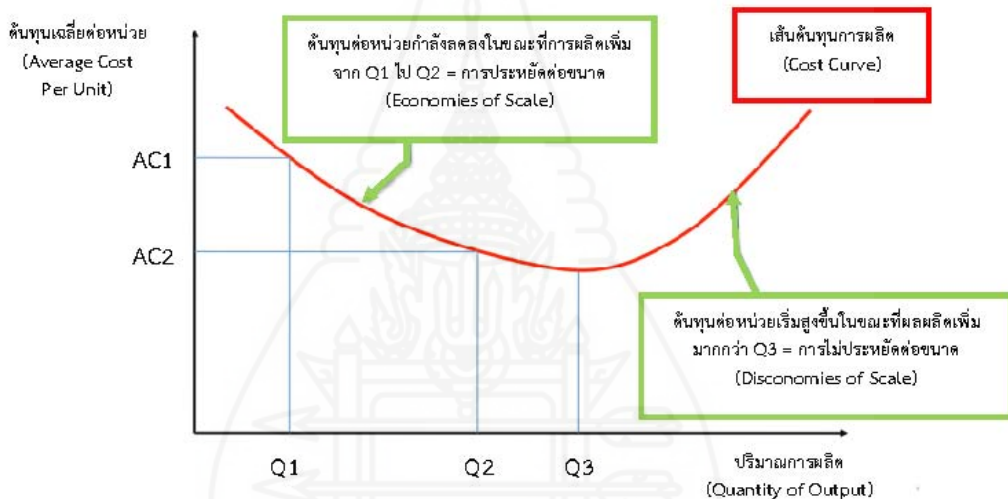
1.7.1 การประหยัดจากแรงงาน (Labor) ภาคการผลิตสามารถใช้แรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดสรรให้แรงงานทำงานตามความถนัดหรือความชำนาญเฉพาะทางขึ้น ทำให้ได้ผลิตผลเพิ่มมากขึ้นจากการจ้างแรงงานจำนวนเท่าเดิม

1.7.2 การประหยัดในการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement) เป็นการประหยัดต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยในการซื้อวัตถุดิบ การว่าจ้างผลิตชิ้นส่วน เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างในปริมาณมากจะสามารถซื้อวัตถุดิบในราคาที่ถูกลง

1.7.3 การประหยัดด้านการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาส่วนใหญ่แล้วจะสูงมาก ดังนั้นหากมีการผลิตมากขึ้นก็จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดต่ำลงได้

1.7.4 การประหยัดด้านการใช้ทุน (Capital) เกิดขึ้นได้จากการสามารถใช้เครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพสูงได้อย่างคุ้มค่า เพราะจะช่วยลดการสูญเสียในกระบวนการผลิตได้

1.7.5 การประหยัดด้านการขนส่งและการกระจายสินค้า (Transport and Distribution) เมื่อมีการผลิตจำนวนมากทำให้ต้นทุนด้านการขนส่งและการกระจายผลผลิตลดลง

ภาพที่ 2.37 การประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) และการไม่ประหยัดต่อขนาด (Diseconomies of Scale)

ที่มา: Jim Riley (2019)

1.8 การค้าระหว่างประเทศ (International Trade)

การค้าระหว่างประเทศ หมายถึง การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง ดัวยเกิดจากความแตกต่างด้านทรัพยากรและความสามารถในการผลิต (นิสิต พันธมิตร, 2552) การที่ประเทศไทยจะพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้ประชาชนมีรายได้ มีการอยู่ดีกินดี คงหนีไม่พ้นที่ประเทศจะต้องมีการติดต่อกับต่างประเทศเพื่อทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจในด้าน

ต่างๆ ไม่ว่าจะการค้าหรือการลงทุนเพราะตลาดต่างประเทศถือว่าเป็นแหล่งเงินที่สำคัญที่จะนำรายได้เข้าสู่ประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีการเจริญเติบโต ซึ่งการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญด้านหนึ่งคือการค้าระหว่างประเทศซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ดังนี้

1.8.1 เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะในเรื่องการส่งออกซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวมีอุปสงค์ภายในประเทศมากขึ้นทำให้มีการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปขายต่างประเทศมากขึ้น และก่อให้เกิดการจ้างงาน ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

1.8.2 มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพกล่าวคือ มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเพื่อผลิตสินค้าที่ตนถนัดและสามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศได้โดยลดปริมาณสินค้าที่ตนเองไม่ถนัดลง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.8.3 ทำให้ตลาดภายในประเทศมีการขยายตัว เนื่องจากมีการผลิตภายในประเทศมากขึ้นเพราะมีการค้าขายระหว่างตลาด 2 ตลาด คือ ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลดีต่อประชาชนภายในประเทศในเรื่องการก่อให้เกิดการจ้างงานและก่อให้เกิดรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น

1.8.4 ทำให้มีการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะการทำงาน และเทคโนโลยี เพราะมีการปรับปรุงพัฒนาการผลิตสินค้าภายในประเทศ ทำให้ต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดประชาชนมีความรู้ ความสามารถที่จะเรียนรู้ และพัฒนาในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพสามารถส่งออกไปขายแข่งขันกับต่างประเทศได้

1.8.5 การค้าระหว่างประเทศทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจากประเทศที่พัฒนาแล้วไปยังประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องของการลงทุนระหว่างประเทศ กล่าวคือ สถานประกอบการต้องพิจารณาเลือกแหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการให้ใกล้ชิดตลาดส่งออกเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

1.9 นโยบายการจัดหาแบบชดเชย (Offset Policy)

นโยบายการจัดหาแบบชดเชยเป็นนโยบายการทำธุรกรรมระหว่างผู้ซื้อ (Buyer) และผู้ขาย (Seller) โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการดำเนินการระหว่างประเทศและระหว่างภาครัฐประเทศผู้ซื้อกับภาคเอกชนประเทศผู้ผลิตหรือผู้ขาย ปัจจุบันนโยบายการจัดหาแบบชดเชย เป็นนโยบายที่หลายประเทศนำมาใช้ในการกำหนดเงื่อนไขทางการค้า เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจกับบริษัทหรือประเทศผู้ขายยุโรปกรณี เนื่องจากการจัดหายุโรปกรณีต้องใช้งบประมาณจำนวนมากจึงทำให้ประเทศผู้ซื้อเสียดุลการค้ากับประเทศผู้ขาย บริษัทผู้ขายต้องชดเชยการเสียดุลการค้ากลับมายังประเทศผู้ซื้อในรูปแบบต่างๆ ตามมูลค่าเป็นสัดส่วนที่รัฐบาลผู้ซื้อกำหนด ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการถ่ายทอดเทคโนโลยี การลงทุนร่วมกับรัฐหรือภาคเอกชนของประเทศผู้ซื้อ การเปิดสายการผลิตขึ้นส่วน การร่วมมือวิจัยและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งสร้างโอกาสในการพัฒนาศักยภาพประชากร เป็นต้น ดังนั้นนโยบายการจัดหาแบบชดเชย หรือ Offset Policy จึงมีส่วนช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งจะมีผลให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดต่ำลง

2. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

มาตรา 52 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ

กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย

2.2 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 มาตรา 8 กระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

2.2.1 ข้อ (3) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

2.2.2 ข้อ (4) ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

2.3 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558 – 2564 ส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป นโยบายที่ 14 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ ข้อ 14.5 ส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศและความมั่นคง โดยพัฒนาระบบอาวุธและระบบการแจ้งเตือนภัยทางทหารให้มีขีดความสามารถในการป้องปรามทางยุทธศาสตร์และส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาการทหารรวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร โดยประสานการวิจัยและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกองทัพกับหน่วยงานวิจัย องค์กร สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษาด้านเทคโนโลยีของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนขยายผลการวิจัยและเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารเพื่อการพึ่งพาตนเอง ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสารทางทหารให้สนับสนุนการป้องกันประเทศ

2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564 ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน แนวทางการพัฒนา ข้อ 3.2 การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่นๆ ข้อ 3.2.6 พัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยเสริมสร้างการวิจัยและพัฒนาควบคู่ไปกับการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และมิตรประเทศในการสร้างองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์และยุทธภัณฑ์ พร้อมทั้งส่งเสริมนวัตกรรมด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศโดยหน่วยงานภาครัฐ

2.5 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580

2.5.1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ข้อ 4. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ข้อ 4.3 การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ข้อ 4.3.2 การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคงรวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ “ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ การพลังงานทหาร กิจกรรมอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างหลักประกันให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การมีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบอัจฉริยะในอนาคต มีเทคโนโลยีเป็นของตนเอง สามารถแข่งขันและลดการพึ่งพาหรือนำเข้าจากต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศได้”

2.5.2 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อ 4. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อ 4.2 อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ข้อ 4.2.5 อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ พัฒนาอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศที่มีศักยภาพ เพื่อลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ และพัฒนาต่อยอดเป็นอุตสาหกรรมส่งออกต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รวมทั้งการผลิตยุทธโปกรณ์และยุทธภัณฑ์ทางการทหาร การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รวมทั้งการผลิตยุทธโปกรณ์และยุทธภัณฑ์ทางการทหาร

2.6 พระราชบัญญัติเทคโนโลยีป้องกันประเทศ พ.ศ.2562 หมวด 3 สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ มาตรา 22 (2) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม หน่วยงานอื่นของรัฐ และภาคเอกชน

2.7 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ส. 2 /2561 เรื่อง การให้การส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาให้สามารถขยายผลไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีสองทาง (Dual Use Technology) ซึ่งจะขึ้นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านความมั่นคงและสามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ในระยะยาว คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศให้เพิ่มความในหมวด 4 ของบัญชีท้ายประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 ลงวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2557 โดยกำหนดประเภท เงื่อนไข สิทธิและประโยชน์

2.8 คู่มือการจัดตั้งหรือขยายเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ (โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Economic Corridor Development: EEC) “อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ” หมายถึง อุตสาหกรรมที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด โดยกำหนดจาก 12 อุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งหมดหรือบางส่วน หรืออุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยอาจรวมถึงอุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการจัดประชุม หรืออุตสาหกรรมอื่นใดด้วยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยอุตสาหกรรมด้านต่างๆ จำนวน 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ลำดับที่ 11 อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

3. งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

ด้วยได้สืบค้นงานวิจัยและบทความวิชาการต่างๆ จากทั้งในประเทศและต่างประเทศแล้ว พบว่ามีงานวิจัยและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา โดยได้ดำเนินการคัดเลือกและศึกษาเอกสารดังกล่าวแล้ว ดังนี้

Gokmenoglu et al. (2015) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายด้านการทหารและการเติบโตทางเศรษฐกิจในกรณีของสาธารณรัฐตุรกี ด้วยข้อมูลรายปีจาก World Development Indicators (WDI) ของธนาคารโลก (World Bank) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 – 2013 และดำเนินการทดสอบความนิ่ง (Stationary Test) ของข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series data) ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) Unit Root Test วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ด้วยวิธี Johansen และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลด้วยวิธี Granger Causality Test

ผลการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายด้านการทหารและการเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ส่วนความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะสั้นเป็นลักษณะหนึ่งทิศทาง (Unidirectional) โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจมีผลต่อค่าใช้จ่ายด้านการทหาร สำหรับการใช้จ่ายด้านการทหารต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นมีการศึกษามาก่อนหน้านี้หลายครั้งแล้ว โดยผลการศึกษาที่ผ่านมามีความขัดแย้งกันบ้างเนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลต่างช่วงเวลาได้แก่ ค.ศ.1980 ค.ศ.1990 และ ค.ศ.2000 ซึ่งสรุปได้ว่าในหลายประเทศ เช่น สาธารณรัฐตุรกี สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐอินเดีย มีความสัมพันธ์ในลักษณะหนึ่งทิศทาง โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจมีผลต่อค่าใช้จ่ายด้านการทหาร ต่างจากกลุ่มประเทศ G7 ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะของการใช้จ่ายด้านการทหารมีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้การใช้จ่ายด้านการทหารของสาธารณรัฐตุรกีไม่มีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดจากการจัดหาอาวุธจากต่างประเทศ

Chairil et al. (2013) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายด้านการทหารและการเติบโตทางเศรษฐกิจในกรณีของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยใช้ข้อมูลจาก WDI ของธนาคารโลก Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) และ Indonesian Economic and Financial Statistics (SEKI) โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบความนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลาด้วยวิธี ADF Unit Root Test และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลด้วยวิธี Granger Causality Test ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจมีผลต่อค่าใช้จ่ายด้านการทหาร ในขณะที่เดียวกันการใช้จ่ายด้านการทหารก็มีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยเช่นเดียวกัน

Heo and Hahm (2006) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมือง เศรษฐกิจ และการใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศของสาธารณรัฐเกาหลีหรือเกาหลีใต้ โดยใช้ข้อมูลจาก International Monetary Fund's International Financial Statistics Yearbook Stockholm International Peace Research Institute Yearbook และ Statistical Abstract of the Republic of Korea ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ.1963 - 2001 โดยเริ่มด้วยวิธีประมาณค่าตัวแปรเครื่องมือ (Instrumental Variables) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สม่ำเสมอและไม่เอนเอียง วิธีกำลังสองน้อยที่สุด 3 ขั้น (Three-stage least squares technique: 3SLS) สำหรับการประมาณค่าและการทดสอบความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี ADF Unit Root Test

ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศของสาธารณรัฐเกาหลีไม่เป็นการขัดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของภาคเอกชนในประเทศ โดยผลกระทบทางตรงต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ค่อยเด่นชัด แต่ในทางอ้อมเป็นการช่วยให้เศรษฐกิจเติบโตด้วยการเพิ่มการจ้างงาน

Heo (2009) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจในกรณีของสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลจาก Bureau of Economic Analysis's National Economic Accounts ระหว่างปี ค.ศ.1954 – 2005 และนำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบความนิ่งด้วยวิธี ADF Unit Root Test ตรวจสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อนด้วยค่าสถิติ Durbin-Watson และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลด้วยวิธี Granger causality test โดยผลการศึกษาพบว่า การใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศของสหรัฐอเมริกาส่งผลทางอ้อมต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและไม่เด่นชัด โดยผลของการเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดจากการใช้จ่ายภาครัฐผ่านการลงทุน การบริโภค และการจ้างงานเป็นต้น อย่างไรก็ตามงบประมาณด้านการป้องกันประเทศเป็นการจัดสรรที่ไม่ทั่วถึง โดยมีบางรัฐเท่านั้นที่ได้ประโยชน์ ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายด้านการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจในกรณีของสหรัฐอเมริกาจึงควรศึกษาในระดับรัฐ

เสาวลักษณ์ ด้วงอิน และ ประพัฒน์ จริยะพันธุ์ (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายด้านการทหารและการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ข้อมูลพาแนล (Relationship between Military Expenditure and Economic Growth Using Panel Data) ของประเทศต่างๆ จำนวน 73 ประเทศ จากทั้งหมด 5 ทวีป ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 – 2552 รวมระยะเวลา 22 ปี โดยทดสอบความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธีพาแนลยูนิทรูท (Panel unit root tests) ทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างตัวแปรด้วยวิธีพาแนลโคอินทิเกรชัน (Panel Cointegration tests) และทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลด้วยวิธี Granger Causality ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การใช้จ่ายด้านการทหารและการเติบโตทางเศรษฐกิจของ 73 ประเทศมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ส่วนความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะสั้นกลุ่มประเทศทั้งหมดและกลุ่มประเทศยุโรปมีความสัมพันธ์ในลักษณะหนึ่งทิศทาง (One-way directional relationship) จากการใช้จ่ายด้านการทหารไปยังการเติบโตทางเศรษฐกิจ และกลุ่มประเทศแอฟริกามีความสัมพันธ์ในลักษณะสองทิศทาง (Two-way Directional Relationship) ระหว่างการใช้จ่ายด้านการทหารและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 2.2 ผลการทดสอบความเป็นเหตุและผล (Granger Causality Test) ของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลพหุแนวล

	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 ประเทศ	กลุ่ม ประเทศยุโรป	กลุ่ม ประเทศแอฟริกา
ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพ ระยะยาว	✓	✓	✓
ทิศทางความสัมพันธ์	-	-	-
GDP ME (Military Expenditure)	-	-	✓
ME GDP	-	✓	✓

ที่มา: เสาวลักษณ์ ด้วงอิน, และ ประพัฒน์ จริยะพันธุ์ (2554)

จักรพันธ์ ชัยทัศน์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงานกับ GDP โดยข้อมูลที่นำมาใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิของงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และด้านการชำระหนี้เงินกู้ และ GDP ณ ราคาประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 - 2558 รวมระยะเวลา 34 ปี ที่เก็บรวบรวมโดยสำนักงานงบประมาณและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการทดสอบความนิ่งของข้อมูล ด้วยวิธี ADF Unit Root Test การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration tests) การทดสอบการปรับตัวระยะสั้น (ECM: Error Correction Model) และการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลด้วยวิธี Granger Causality Test

ผลการศึกษาพบว่างบประมาณรายจ่ายตามลักษณะงานมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับ GDP สำหรับการปรับตัวของ GDP ในระยะยาว เมื่อมีเหตุให้ต้องออกจากจุดดุลยภาพ จะมีความเร็วในการปรับตัวเข้าสู่จุดดุลยภาพ (Speed of Adjustment) อีกครั้งที่ร้อยละ 13.09 และไม่มี การปรับตัวในระยะสั้นเมื่องบประมาณรายจ่ายตามลักษณะงานเป็นตัวแปรอิสระและ GDP เป็นตัวแปรตาม เมื่อทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลพบว่างบประมาณรายจ่ายด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และด้านการชำระหนี้เงินกู้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง GDP เมื่องบประมาณรายจ่ายด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 2.627 ล้านบาท งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 17.715 ล้านบาท งบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 7.049 ล้านบาท และงบประมาณรายจ่ายด้านการชำระหนี้เงินกู้เพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 2.483 ล้านบาท แต่การเพิ่มขึ้นของ GDP มีผลต่องบประมาณรายจ่ายด้านเศรษฐกิจและด้านการสาธารณสุข ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับงบประมาณรายจ่ายในด้านที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ และด้านการชำระหนี้เงินกู้

จักรพันธ์ ชัยทัศน์ และคณะ (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่าย การศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภาคเหนือ สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น ข้อมูลในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.2525 – 2555 โดยงบประมาณรายจ่ายการศึกษาเป็นข้อมูลที่เก็บ รวบรวมโดยสำนักงบประมาณ ส่วนข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคเหนือเป็นข้อมูลที่ได้จากสำนักงานสภา พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติ ได้แก่ การทดสอบความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี ADF Unit Root Test การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลย ภาพระยะยาวด้วยวิธี Engle and Granger การทดสอบการปรับตัวระยะสั้น (ECM) และการทดสอบ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลด้วยวิธี Granger Causality Test

ผลการศึกษาพบว่าเมื่องบประมาณรายจ่ายการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ผลิตภัณฑ์ ภาคเหนือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.736 และเมื่อผลิตภัณฑ์ภาคเหนือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้งบประมาณ รายจ่ายการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.299 สำหรับความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวงบประมาณ รายจ่ายการศึกษากับผลิตภัณฑ์ภาคเหนือมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว แต่เมื่อผลิตภัณฑ์ ภาคเหนือและงบประมาณรายจ่ายการศึกษาก่อนนอกดุลยภาพแล้ว ตัวแปรอิสระทั้งสองไม่มีความเร็ว ในการปรับตัวในระยะสั้น และสำหรับความสัมพันธ์เชิงเหตุผลพบว่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือและ งบประมาณรายจ่ายการศึกษามีความสัมพันธ์กันแบบสองทาง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงพรรณนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลในภาพรวมของงานด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เดิมเป็นความต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่เนื่องจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายการและจำนวนยุทธโศปกรณ์ที่ส่วนราชการต่างๆ มีใช้งานมีอยู่ รวมถึงที่อยู่ระหว่างการจัดหาของส่วนราชการต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นไม่มีหน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวม อีกทั้งรายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยุทธโศปกรณ์ต่างๆ เป็นเอกสารทางราชการที่กำหนดขึ้นความลับ จึงไม่มีข้อมูลรายการ จำนวน และวงเงินในการจัดหายุทธโศปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ได้ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงใช้ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Public Administration and Defence Compulsory Social Security) แทนข้อมูลการจัดหายุทธโศปกรณ์ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันรวมทั้งที่อยู่ระหว่างการจัดหา

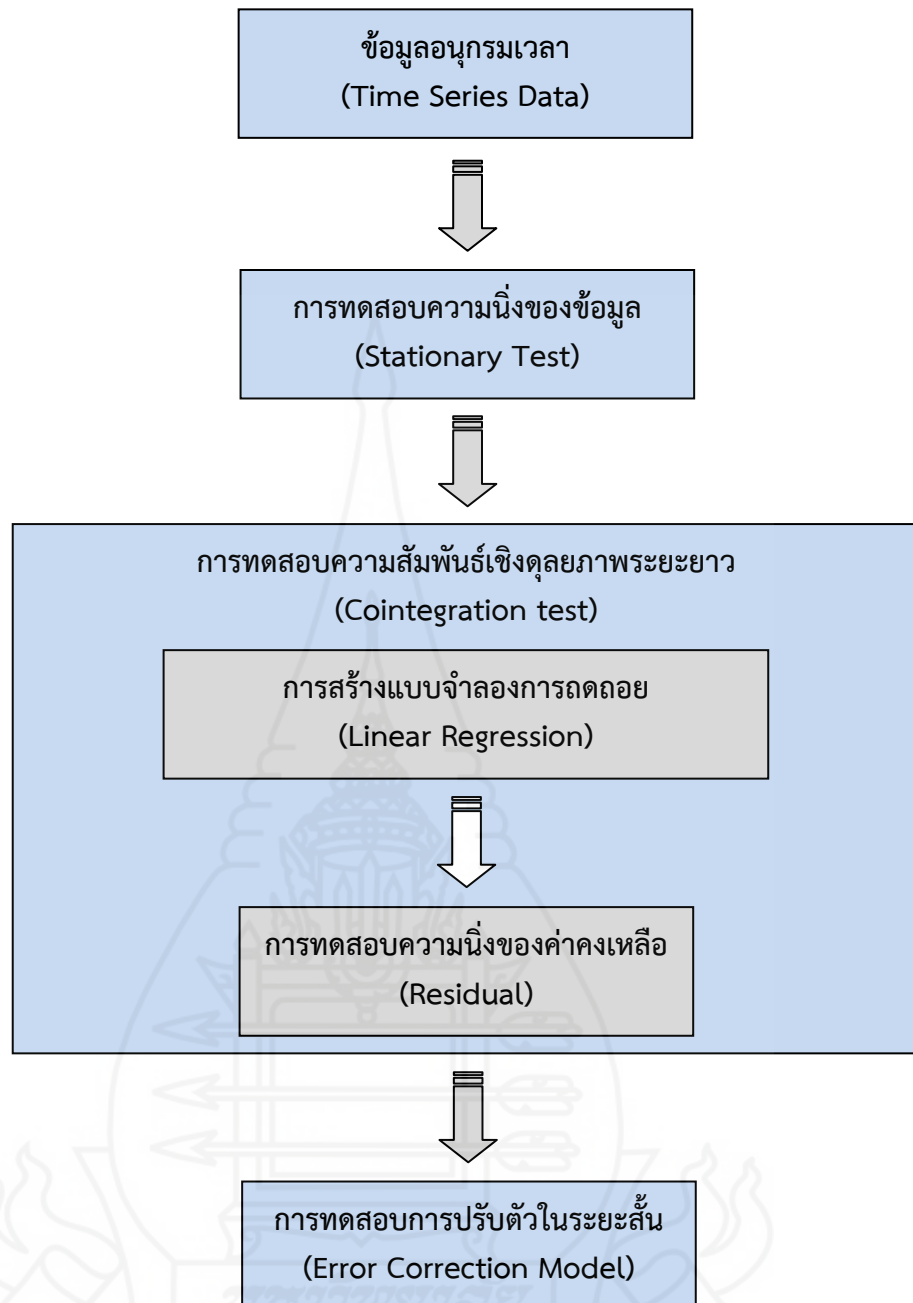
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศรายไตรมาส (Quarterly) ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเก็บรวบรวมไว้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 - 2563 รวมระยะเวลา 28 ปี หรือ 112 ไตรมาส

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งข้อมูลของทั้งสองตัวแปรเป็นข้อมูล

แบบอนุกรมเวลา ดังนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปได้ด้วยความถูกต้อง จึงแบ่งขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์เป็น 3 ขั้นตอน ตามภาพที่ 3.1 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศกับค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ

4.1 การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary Test)

ด้วยข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา ลักษณะของข้อมูลดังกล่าวอาจเบี่ยงเบนหรือแปรผันจากความเป็นจริงได้ด้วยการที่มีปัจจัยเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้อาจมีข้อมูลที่มีความนิ่ง (Stationary) หรือไม่มี ความนิ่ง (Non-stationary) การที่ข้อมูลไม่มีความนิ่งจะมีการแจกแจงแบบไม่มาตรฐาน (Nonstandard Distributions) การทดสอบข้อมูลอาจไม่เป็นไปตามความเป็นจริง ดังนั้นในขั้นตอนแรกจึงจำเป็นที่ จะต้องดำเนินการทดสอบความนิ่งของข้อมูล โดยในครั้งนี้จะดำเนินการทดสอบความนิ่งของข้อมูล อนุกรมเวลาด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) Unit Root Test โดยมีสมการดังนี้

$$\Delta Y_t = \mu_0 + \delta T + \beta_1 Y_{t-1} + \sum_{i=1}^p \beta_2 \Delta Y_{t-1} + \varepsilon_t$$

Δ หมายถึง อันดับความนิ่ง (Order of integration)

Y หมายถึง ข้อมูลอนุกรมเวลา ได้แก่ $\ln GDP$ และ $\ln Def$ ตามลำดับ

μ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

β หมายถึง สัมประสิทธิ์การถดถอย

δ หมายถึง ค่าความแปรปรวน

ε หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม

T หมายถึง ค่าแนวโน้ม (Time Trend)

t หมายถึง ช่วงเวลา

4.2 การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration Test)

เมื่อทดสอบความนิ่งของอนุกรมเวลาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration) สำหรับการวิเคราะห์ครั้งนี้มีตัวแปร เพียง 2 ตัว จึงทำการทดสอบด้วยวิธี Two-step residual-based Cointegration (Engle and Granger, 1987) ซึ่งเป็นการทดสอบความนิ่งของค่าคงเหลือ (Residual) โดยเริ่มจากแบบจำลองการ ถดถอย (Linear Regression) ระหว่าง 2 ตัวแปร จากนั้นดำเนินการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธี กำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares: OLS) ของตัวแปรตาม (GDP) สร้างแบบจำลองค่าคงเหลือ ($\hat{\varepsilon}_t$) และดำเนินการทดสอบความนิ่งของคงเหลือด้วยวิธี ADF Unit Root Test ดังนี้

4.2.1 การสร้างแบบจำลองการถดถอย

$$\ln GDP = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 + \text{Trend} + \beta_1 \ln Def + \varepsilon_t$$

$$\hat{\varepsilon}_t = \ln GDP - (S_1 + S_2 + S_3 + S_4 + \text{Trend} + \beta_1 \ln Def)$$

4.2.2 การทดสอบความนิ่งของค่าคงเหลือ

$$\Delta \hat{\varepsilon}_t = \beta_1 \hat{\varepsilon}_{t-1} + \sum_{i=1}^p \beta_2 \Delta \hat{\varepsilon}_{t-1} + V_t$$

4.3 การทดสอบการปรับตัวในระยะสั้น (Error Correction Model: ECM)

เมื่อตัวแปร $\ln\text{GDP}$ และ $\ln\text{Def}$ มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวแล้ว ในขั้นตอนสุดท้ายของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Def) คือการวิเคราะห์การปรับตัวระยะสั้นของ GDP ในการเข้าสู่ดุลยภาพ ซึ่งหมายถึงความเร็วในการปรับตัว (Speed of Adjustment) เข้าสู่ดุลยภาพเดิม เมื่อได้รับอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนออกนอกดุลยภาพ

$$\Delta\ln\text{GDP}_t = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 + \text{Trend} + \sum_{i=1}^p \beta_2 \Delta\ln\text{GDP}_{t-i} + \sum_{j=0}^j \beta_2 \Delta\ln\text{Def}_{t-j} + \gamma\text{ECT}_{t-1} + \varepsilon_t$$

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ข้อมูลทั้งหมดมีลักษณะเป็นตัวเลข ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จึงเลือกใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสรุปและแปลผลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ดังนี้

5.1 สถิติพรรณนา เป็นการบรรยายสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563

5.2 สถิติอนุมาน เป็นการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ในประเภทสมมติฐานเชิงความสัมพันธ์ (Relational Hypothesis) ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Y) และค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (X) ทั้งนี้การทดสอบสมมติฐานการวิจัยดังกล่าวจะดำเนินการด้วยการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) ซึ่งเป็นการทดสอบทางสถิติว่าตัวแปร X มีอิทธิพลต่อตัวแปร Y หรือไม่ หากพบว่าอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว X มีผลต่อ Y ในระดับและทิศทางอย่างไร เช่น หาก X เพิ่มขึ้น Y จะเพิ่มขึ้นหรือลดลง

6. การนำเสนอผลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการในรูปแบบบทความ ตาราง กราฟ และแผนภูมิ เพื่อให้ง่ายต่อการแสดงความสัมพันธ์และแนวโน้มของข้อมูลอนุกรมเวลา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การป้องกันประเทศและการงบประมาณ

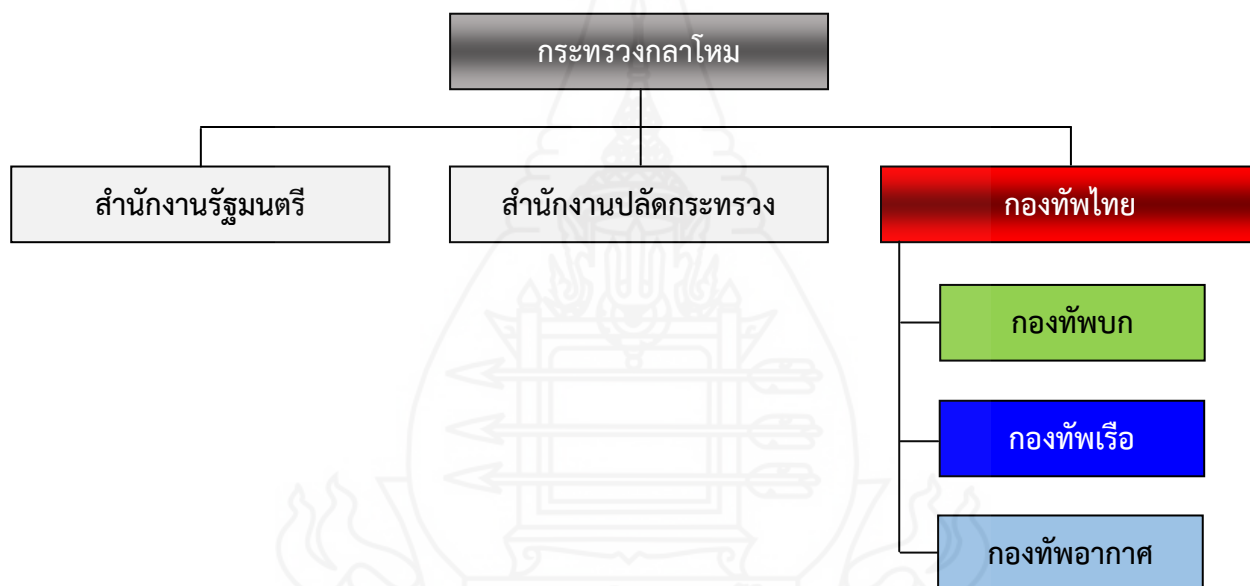
การกำหนดกำลังรบเป็นส่วนสำคัญของงานด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ โดยกระบวนการกำหนดกำลังรบเริ่มจากการวิเคราะห์เป้าหมายของชาติ (National Purpose) ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) วัตถุประสงค์แห่งชาติ (National Objectives) และยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) จากกฎหมาย นโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Policy) เป็นต้น นอกจากนี้แล้วต้องดำเนินการตรวจสอบสถานะแวดล้อมโลก ภูมิภาค และภายในประเทศ สุดท้ายจึงได้เป็นกำลังรบที่ต้องการ โดยเปรียบเทียบกับกำลังรบที่ต้องการกับกำลังรบที่มีและอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหา จึงเป็นกำลังรบที่ต้องจัดหาเพิ่มเติมให้ครบตามความต้องการ ซึ่งงบประมาณที่จะได้รับการจัดสรรในแต่ละปีเป็นข้อจำกัดในการจัดหากำลังรบให้ได้ครบตามต้องการ

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 การดำเนินการของส่วนราชการต่างๆ ต้องเป็นการดำเนินการภายใต้กฎหมายที่มอบอำนาจให้ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐต้องมียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศและใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ดังนั้นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ จึงเป็นยุทธศาสตร์ชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ส่วนราชการต่างๆ ต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และมาตรา 52 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต การข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย

โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 มาตรา 8 กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ “พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด” “พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์” “ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง ตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน” “ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและ

พลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ” และ “ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี”

มาตรา 10 กระทรวงกลาโหม มีส่วนราชการดังนี้ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง และกองทัพไทย มาตรา 15 กองทัพไทยมีหน้าที่ “เตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ” และมาตรา 17 กองทัพไทยประกอบด้วยส่วนราชการต่างๆ ได้แก่ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างกระทรวงกลาโหม

ที่มา: กระทรวงกลาโหม (2564)

2. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 โดยมีเป้าหมายคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง

การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงกลาโหมนอกจากข้อ 4.1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อ 4.2.5 อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ เป็นอีกยุทธศาสตร์ที่กระทรวงกลาโหมต้องส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย “ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น”

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ” โดยยุทธศาสตร์ที่ 5 “การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน” มีประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและการทหาร โดยสถานการณ์ด้านความมั่นคงที่จะมีผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย เช่น การขยายอิทธิพลของสาธารณรัฐประชาชนจีนในทะเลจีนใต้ทำให้เกิดความขัดแย้งกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ในการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands) ความขัดแย้งดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเส้นทางการเดินเรือ (Sea lines of communication: SLOC) ระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดีย สถานการณ์ความไม่สงบในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและปัญหาผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ นอกจากสถานการณ์ความไม่มั่นคงในภูมิภาคที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยแล้ว สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ส่งผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยเช่นเดียวกัน

เพื่อให้สามารถบริหารจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงกำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านความมั่นคงที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศทั้งด้านกำลังพล การข่าว การบริหารจัดการ และการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศ

4. การประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินการป้องกันหรือระงับคุกคามเพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ และการจัดทำแผนด้านความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางด้านความมั่นคง และติดตามประเมินผลการปฏิบัติ เป็นหน้าที่ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2559 เพื่อให้ได้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต สำหรับเป็นแนวทางให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จในการรักษาและปกป้องผลประโยชน์ของชาติ

ปัจจุบันสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดทำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558 – 2564 โดยเป็นความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2555 – 2559 ที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ทบทวนและประเมินสถานการณ์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) เพื่อให้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่จัดทำในครั้งนี้อาจนำไปสู่การปฏิบัติได้ และจากการประมาณ สถานการณ์ด้านความมั่นคงของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในระดับภูมิภาคชาติมหาอำนาจยังคง ขยายอิทธิพลอยู่อย่างต่อเนื่องในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในระดับภูมิภาคมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นทั้งทางด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม อย่างไรก็ตามอาจเกิดความขัดแย้งกันบ้างจากการปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขตทางทะเล ระหว่างกัน การเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ทางการทูตเชิงป้องกันจะสามารถจำกัดขอบเขต และระดับความรุนแรงให้อยู่ในเฉพาะพื้นที่ แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องใช้กำลังทหารเข้าแก้ไขความขัดแย้ง ในเบื้องต้น ดังนั้นตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558 – 2564 กระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นหน่วย รับผิดชอบหลักหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นในการดำเนินการต่างๆ เช่น การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อม แห่งชาติ เพื่อรองรับภัยคุกคามทั้งด้านการทหาร การก่อการร้ายและภัยพิบัติ การเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพการป้องกันประเทศให้มีความพร้อมในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การส่งเสริม และพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศและความมั่นคง โดยขยายผลการวิจัยและ สนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการพึ่งพาตนเอง

5. งบประมาณ เป็นส่วนสำคัญสำหรับการดำรงสภาพและการเสริมสร้างกำลังรบให้มีจำนวน และขีดความสามารถตามความต้องการ โดยงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจะเป็นไปตาม พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ซึ่งผ่านการพิจารณาของรัฐบาลและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงบประมาณ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี ซึ่งงบประมาณเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการคลังที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตไปในทิศทางที่ต้องการ นโยบายการคลังประกอบด้วยนโยบายด้าน รายรับและรายจ่าย (งบประมาณ) โดยการใช้จ่ายต่างๆ ของรัฐบาลในแต่ละปีงบประมาณ (ตุลาคม – กันยายน) เป็นการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการรักษาเสถียรภาพและการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนา ประเทศ การส่งผ่านนโยบายการคลังด้วยการใช้จ่ายของหน่วยงานภาครัฐเป็นการจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocation) ในระดับมหภาคสู่การจัดสรรระดับจุลภาคและการบริโภคระดับครัวเรือน ตามลำดับ การใช้จ่ายดังกล่าวทำให้เกิดกระแสหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจ (Circular Flow) และส่งผล ต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ในแต่ละปีงบประมาณ สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำเอกสาร งบประมาณโดยสังเขป (พ.ศ.2554 – 2564) ที่แสดงรายละเอียดสาระสำคัญโดยสรุปของงบประมาณ รายจ่ายประจำปี ซึ่งเป็นแผนการใช้จ่ายเงินแผ่นดินและแผนการบริหารการเงินการคลังของรัฐบาล ประกอบด้วยสาระสำคัญของงบประมาณรายจ่าย งบประมาณการรายรับ งบประมาณรายจ่าย และการคลัง ของรัฐบาล เพื่อแสดงรายละเอียดสำคัญโดยสรุปของงบประมาณรายจ่ายประจำปี สำหรับงบประมาณ รายจ่ายเป็นการจำแนกการดำเนินงานของรัฐบาล จำนวน 10 ลักษณะงาน เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ตามระบบสถิติเพื่อการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการคลัง (Government Finance Statistics: GFS)

ได้แก่ การบริหารทั่วไปของรัฐ การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน การเศรษฐกิจ การสิ่งแวดล้อม การเคหะและชุมชน การสาธารณสุข การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ การศึกษา และการสังคมสงเคราะห์ โดยค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษา มีเป้าหมายการใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานป้องกันประเทศ การรักษาดินแดน และการวิจัยประยุกต์และการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์

เมื่อนำงบประมาณรายจ่ายประจำปีมาเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศแล้วพบว่าทั้งสองส่วนมีจำนวนงบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง โดยค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศได้รับงบประมาณร้อยละ 6 - 7 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือเฉลี่ยร้อยละ 7.24 ต่อปี ในช่วงระยะเวลา 11 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2554 - 2564 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยร้อยละของงบประมาณที่เพิ่มขึ้นของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร้อยละ 3.9 มาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยร้อยละของงบประมาณที่เพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศ ร้อยละ 2.12 พบว่าค่าเฉลี่ยร้อยละของงบประมาณที่เพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศมีค่าต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายประจำปีประมาณร้อยละ 45 ตามตารางที่ 4.1 และภาพที่ 4.2 และภาพที่ 4.3

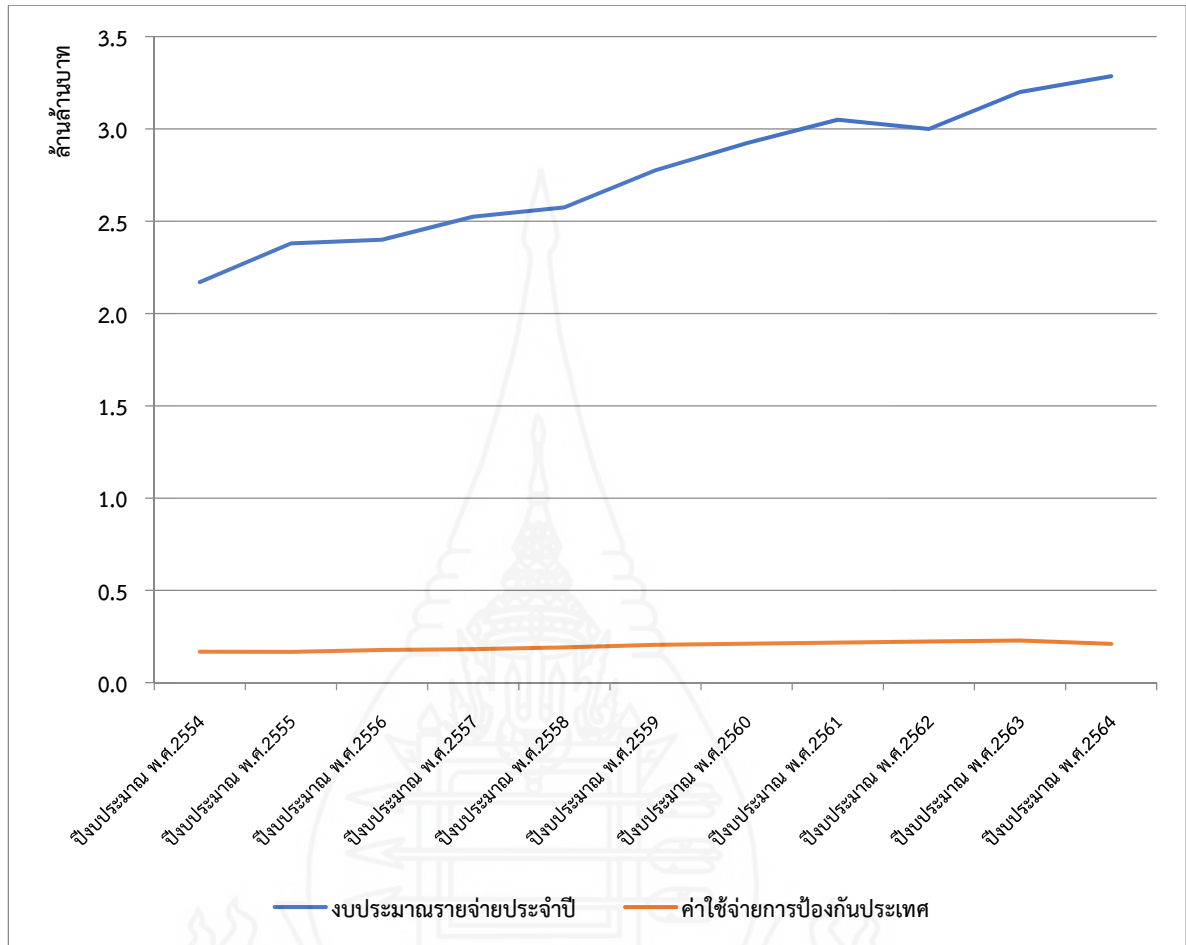

ตารางที่ 4.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปีและค่าใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ ตั้งแต่ปี
พ.ศ.2554 – 2564

หน่วย: ล้านบาท

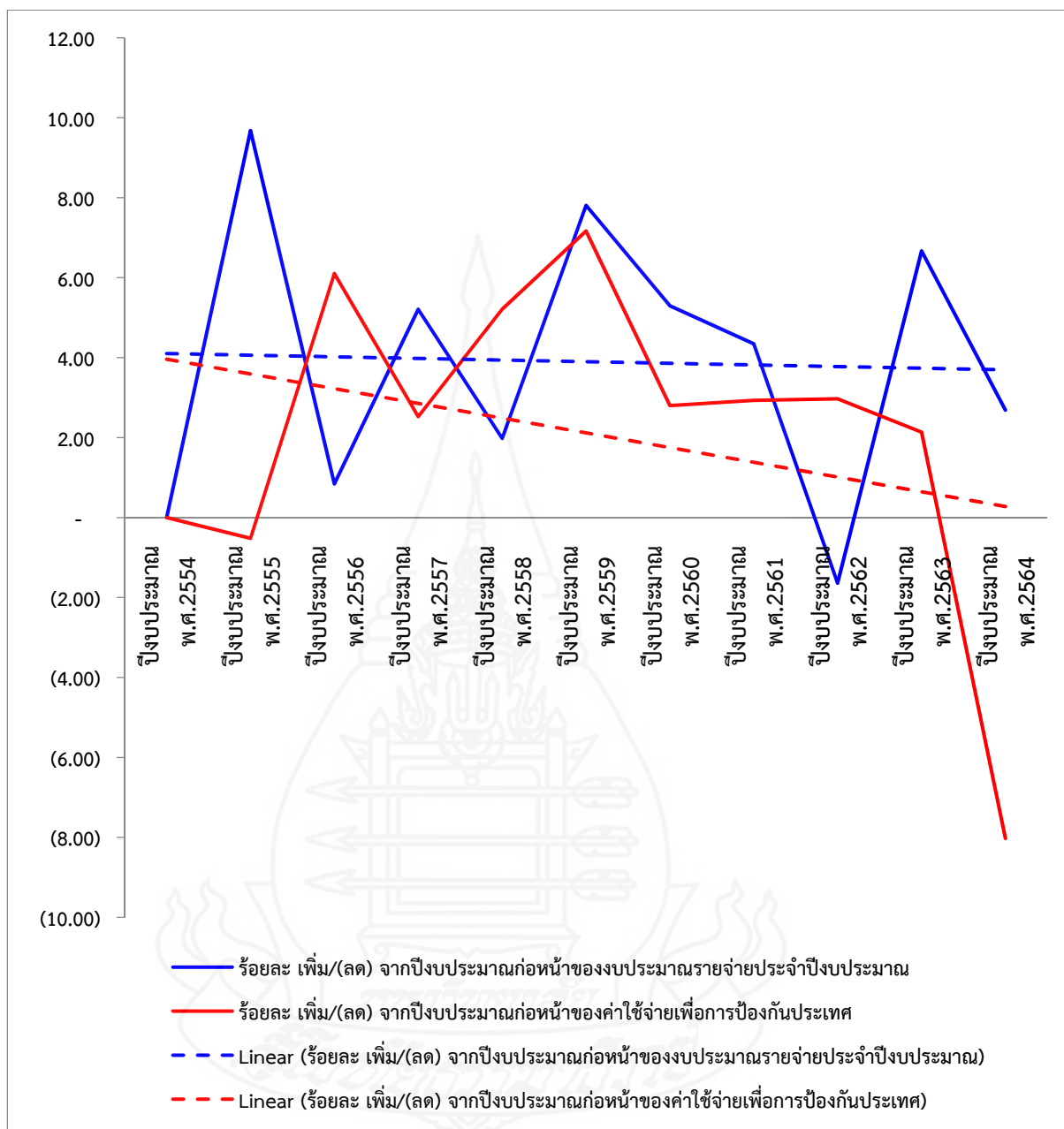
ปีงบประมาณ	งบประมาณรายจ่ายประจำปี			ค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศ			
	จำนวน	เพิ่ม/(ลด) จากปีก่อนหน้า		จำนวน	ร้อยละ	เพิ่ม/(ลด) จากปีก่อนหน้า	
		จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ปีงบประมาณ พ.ศ.2554	2,169,967.5	-	-	168,318.8	7.76	-	-
ปีงบประมาณ พ.ศ.2555	2,380,000.0	210,033	9.68	167,444.3	7.04	(875)	(0.52)
ปีงบประมาณ พ.ศ.2556	2,400,000.0	20,000	0.84	177,664.8	7.40	10,221	6.10
ปีงบประมาณ พ.ศ.2557	2,525,000.0	125,000	5.21	182,149.7	7.21	4,485	2.52
ปีงบประมาณ พ.ศ.2558	2,575,000.0	50,000	1.98	191,640.0	7.44	9,490	5.21
ปีงบประมาณ พ.ศ.2559	2,776,000.0	201,000	7.81	205,375.8	7.40	13,736	7.17
ปีงบประมาณ พ.ศ.2560	2,923,000.0	147,000	5.30	211,125.6	7.22	5,750	2.80
ปีงบประมาณ พ.ศ.2561	3,050,000.0	127,000	4.34	217,312.2	7.12	6,187	2.93
ปีงบประมาณ พ.ศ.2562	3,000,000.0	(50,000)	(1.64)	223,765.1	7.46	6,453	2.97
ปีงบประมาณ พ.ศ.2563	3,200,000.0	200,000	6.67	228,545.0	7.14	4,780	2.14
ปีงบประมาณ พ.ศ.2564	3,285,962.5	85,963	2.69	210,203.3	6.40	(18,342)	(8.03)
ค่าเฉลี่ย			3.90		7.24		2.12

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี (2564)

ภาพที่ 4.2 การเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีกับค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศ
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 – 2564

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี (2564)

ภาพที่ 4.3 การเปรียบเทียบร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปีกับค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงกับปีงบประมาณก่อนหน้า ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 - 2564

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี (2564)

นอกจากเอกสารการจำแนกงบประมาณรายจ่ายตามลักษณะงานแล้ว สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยเอกสารฉบับนี้เป็นการแยกหน่วยรับงบประมาณที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรกับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ และแผนงาน รวมทั้งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและตัวชี้วัดของหน่วยงาน สำหรับกระทรวงกลาโหม ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 (เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 1) ได้งบประมาณรวม 223,463,652,100 บาท วิสัยทัศน์ “มีศักยภาพทางทหารที่ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ.2570” และ 6 พันธกิจ ได้แก่ “พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์” “การปฏิบัติการทางทหารเพื่อรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ” “สนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในราชอาณาจักร” “ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และนานาประเทศรวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ” “สนับสนุนการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชน และแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ” “ดำเนินงานการสงครามทางทหารผ่านศึกเพื่อความมั่นคง”

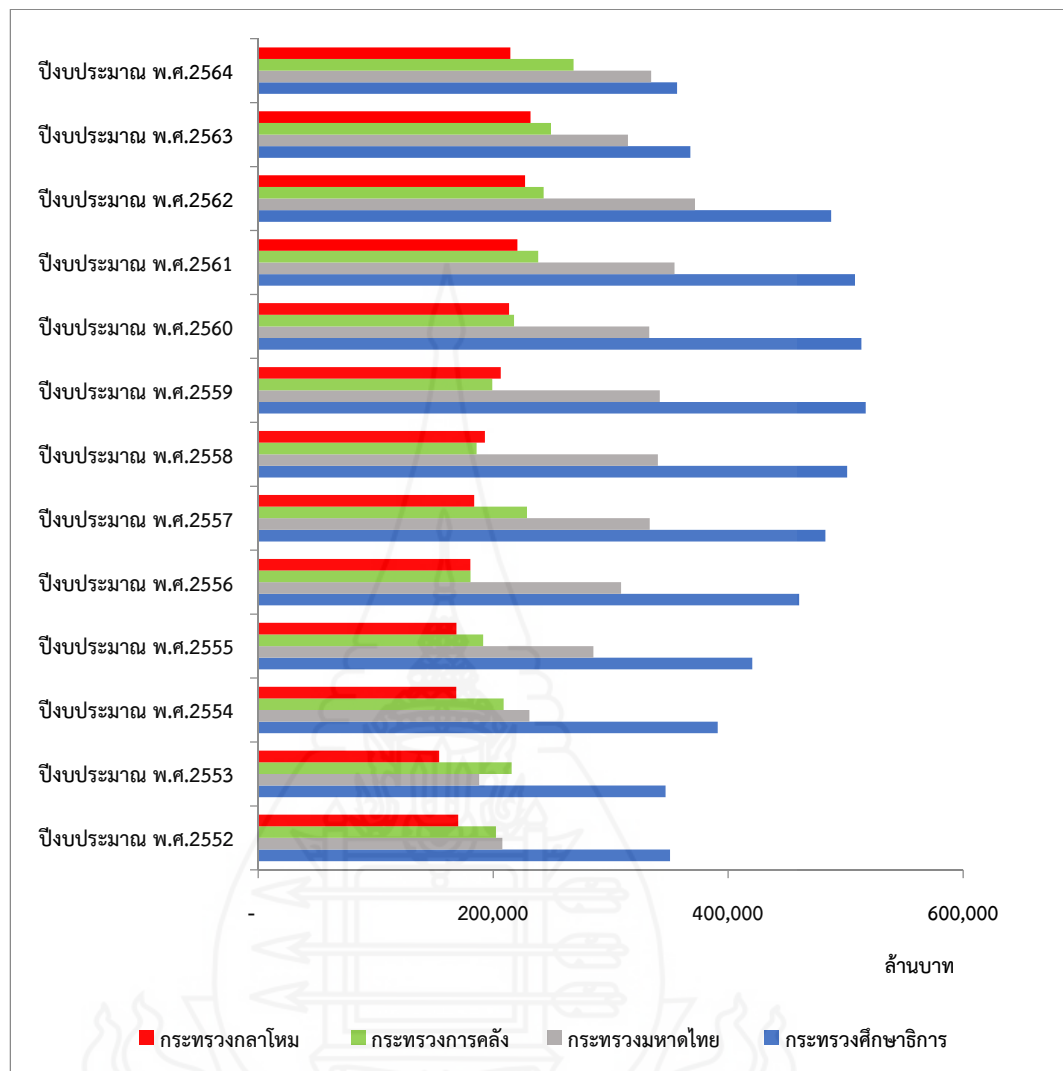
เมื่อนำข้อมูลงบประมาณกระทรวงกลาโหมซึ่งประกอบด้วย สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง และกองทัพไทย ซึ่งมีหน่วยงานในกำกับ ได้แก่ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2552 - 2564 รวมระยะเวลา 13 ปี มาเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและหน่วยรับงบประมาณอื่น พบว่ากระทรวงกลาโหมเป็นหนึ่งในสี่ส่วนราชการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุดร่วมกับอีกสามหน่วยได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง โดยกระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 7.7 และมีแนวโน้มจะได้รับงบประมาณเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 4.2 งบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และ
กระทรวงกลาโหม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2552 – 2564

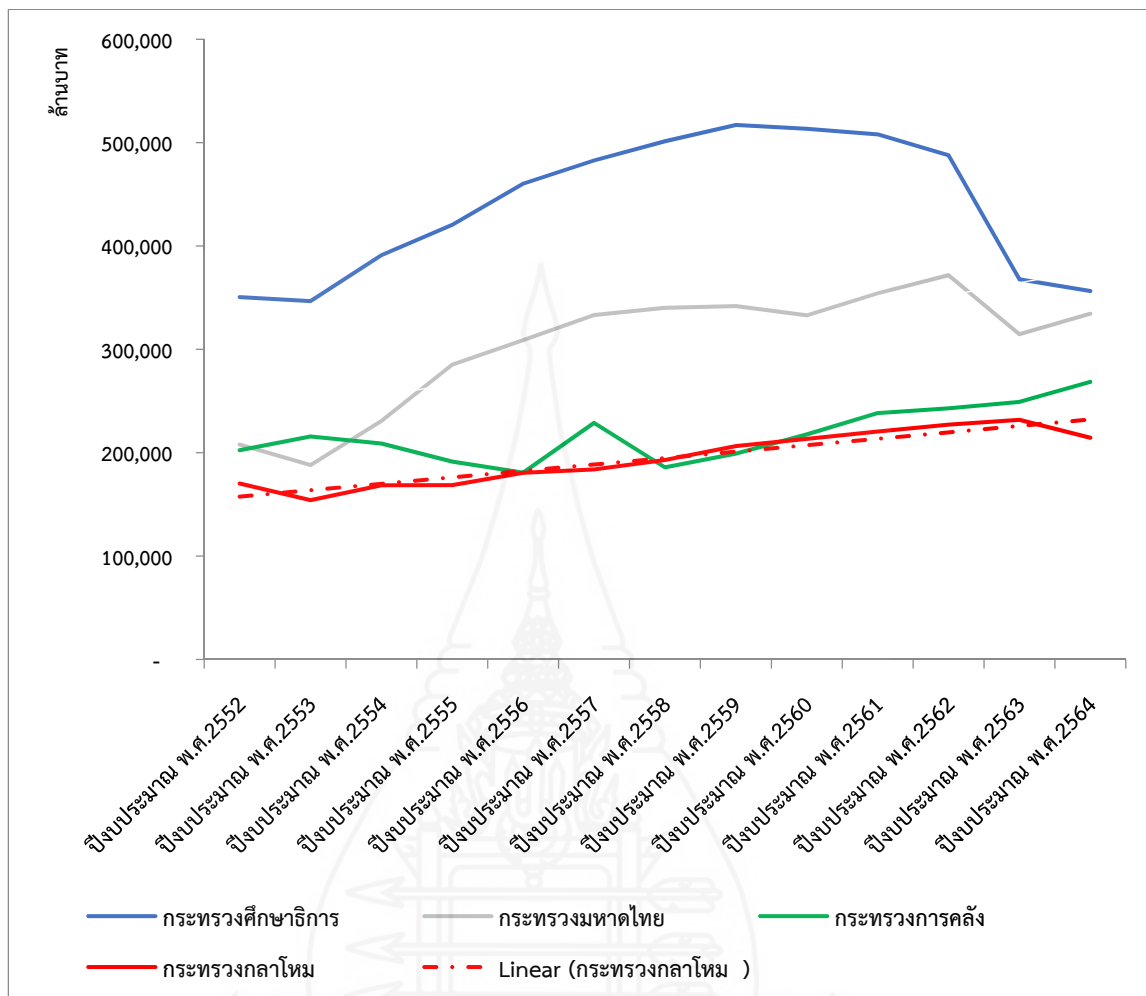
งบประมาณ ประจำปี	จำนวน	กระทรวงศึกษาธิการ		กระทรวงมหาดไทย		กระทรวงการคลัง		กระทรวงกลาโหม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปีงบประมาณ พ.ศ.2552	1,951,700	350,557	18.0	207,826	10.6	202,380	10.4	170,157	8.7
ปีงบประมาณ พ.ศ.2553	1,700,000	346,713	20.4	187,999	11.1	215,710	12.7	154,032	9.1
ปีงบประมาณ พ.ศ.2554	2,070,000	391,132	18.9	230,781	11.1	208,896	10.1	168,502	8.1
ปีงบประมาณ พ.ศ.2555	2,380,000	420,490	17.7	285,255	12.0	191,415	8.0	168,667	7.1
ปีงบประมาณ พ.ศ.2556	2,400,000	460,346	19.2	308,835	12.9	180,708	7.5	180,492	7.5
ปีงบประมาณ พ.ศ.2557	2,525,000	482,789	19.1	333,145	13.2	228,797	9.1	183,820	7.3
ปีงบประมาณ พ.ศ.2558	2,575,000	501,326	19.5	340,172	13.2	185,852	7.2	192,949	7.5
ปีงบประมาณ พ.ศ.2559	2,720,000	517,077	19.0	341,821	12.6	199,174	7.3	206,461	7.6
ปีงบประมาณ พ.ศ.2560	2,733,000	513,410	18.8	332,809	12.2	217,714	8.0	213,450	7.8
ปีงบประมาณ พ.ศ.2561	2,900,000	507,948	17.5	354,304	12.2	238,242	8.2	220,524	7.6
ปีงบประมาณ พ.ศ.2562	3,000,000	487,646	16.3	371,802	12.4	242,948	8.1	227,127	7.6
ปีงบประมาณ พ.ศ.2563	3,200,000	367,745	11.5	314,661	9.8	249,201	7.8	231,745	7.2
ปีงบประมาณ พ.ศ.2564	3,285,963	356,450	10.8	334,488	10.2	268,440	8.2	214,531	6.5
ร้อยละเฉลี่ยต่อปี			17.4		11.8		8.7		7.7

ที่มา: สำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี (2564)

ภาพที่ 4.4 หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับงบประมาณสูงสุด 4 ลำดับแรก ในแต่ละปีงบประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 – 2564 ประกอบด้วย กระทรงศึกษาธิการ กระทรงมหาดไทย กระทรงการคลัง และกระทรงกลาโหม

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี (2564)

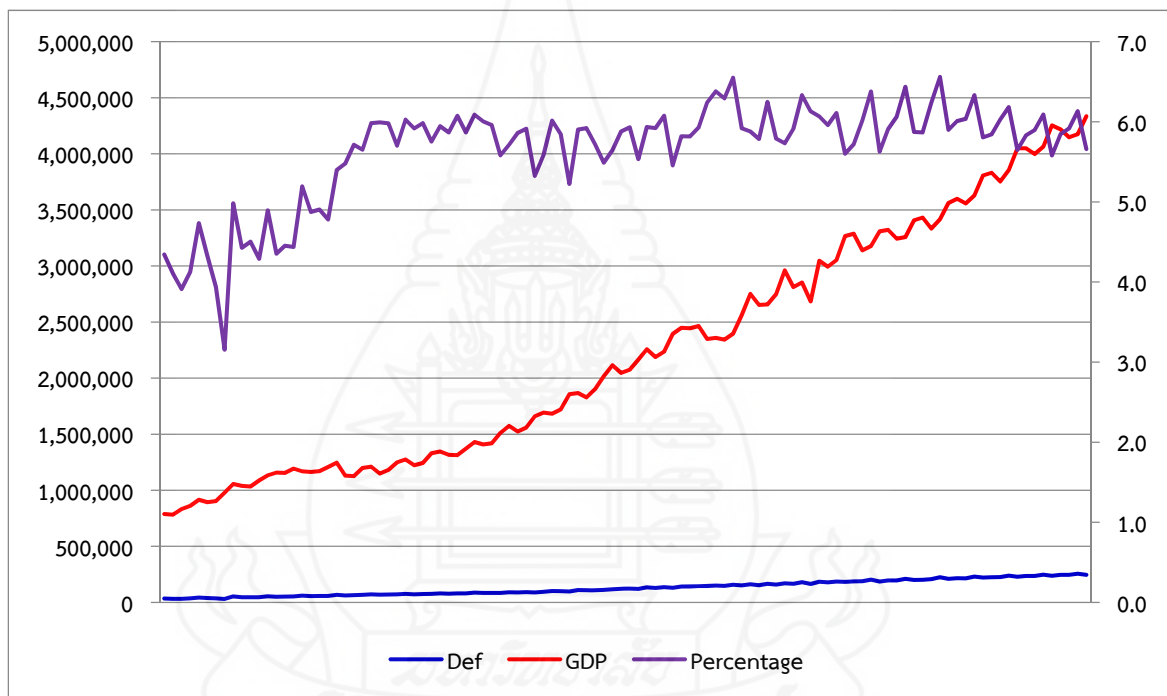

ภาพที่ 4.5 การเปรียบเทียบงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และกระทรวงกลาโหม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 – 2564

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี (2564)

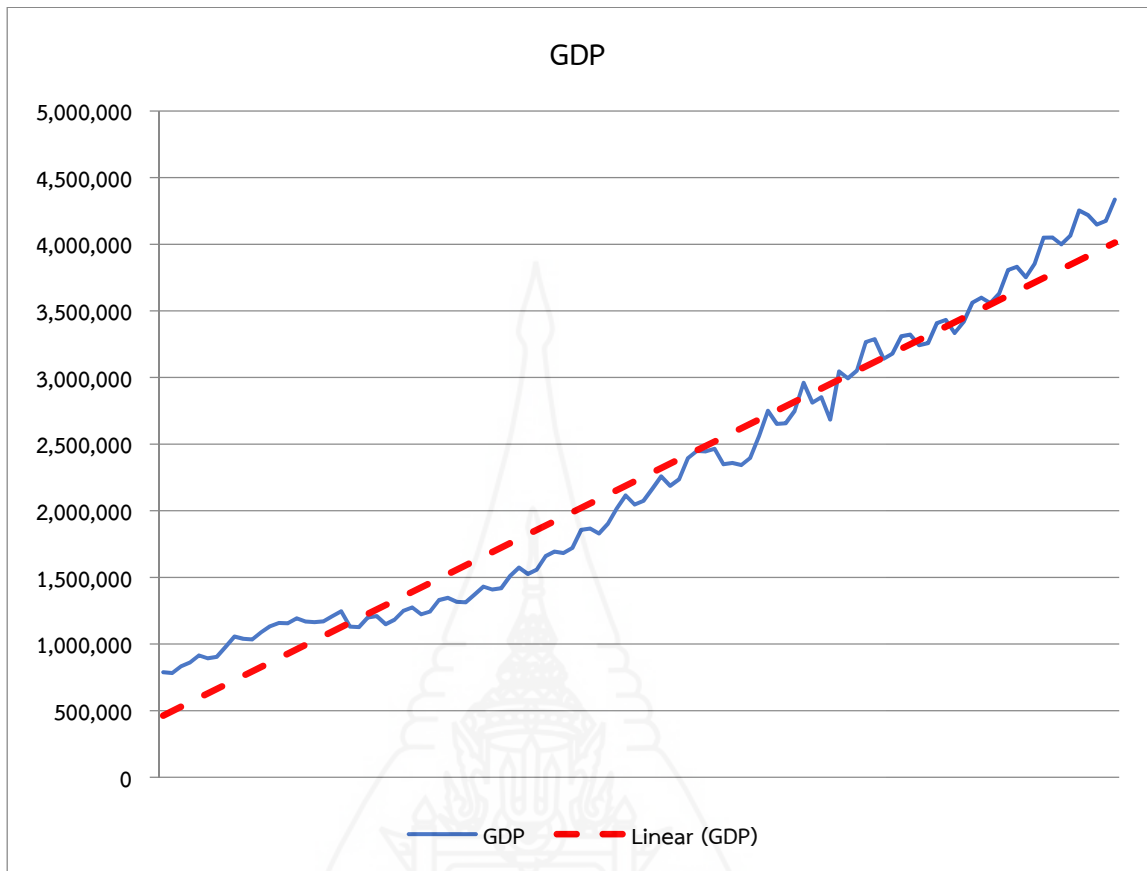
6. ค่าใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและงบประมาณรายปีของกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงบประมาณเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีระยะเวลาการเก็บนานไม่เพียงพอสำหรับการนำมาศึกษา (ข้อมูลค่าใช้จ่ายการป้องกันประเทศ ระยะเวลา 11 ปี และข้อมูลงบประมาณของกระทรวงกลาโหม ระยะเวลา 13 ปี) ซึ่งข้อมูลที่เหมาะสมควรมีระยะเวลาอย่างน้อย 15 ปี ดังนั้นข้อมูลอนุกรมเวลาที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Def: Public Administration and Defence; Compulsory Social

Security) ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเก็บรวบรวมไว้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563 รวมระยะเวลา 28 ปี หรือ 112 ไตรมาส ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความต่อเนื่องในลักษณะรายปีและรายไตรมาส และเมื่อนำข้อมูลอนุกรมเวลาของ GDP และ Def มาเปรียบเทียบเป็นร้อยละและแสดงในรูปแบบของแผนภูมิแล้วจะเห็นว่า ร้อยละ 4 – 6 ของ GDP เป็น Def ซึ่งตลอดระยะเวลา 20 ปี ที่ผ่านมาค่อนข้างคงที่ นอกจากนั้นแล้วข้อมูล GDP และ Def เป็นข้อมูลที่มีค่าแนวโน้ม (Secular Trend) และมีลักษณะของการแปรผันตามฤดูกาล (Seasonal Variation) โดยค่าแนวโน้มมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีวงรอบการเกิดซ้ำรายปีและรายไตรมาส ซึ่งเป็นลักษณะของข้อมูลที่มีการแปรผันตามฤดูกาล รายละเอียดตามภาพที่ 1 2 และ 3

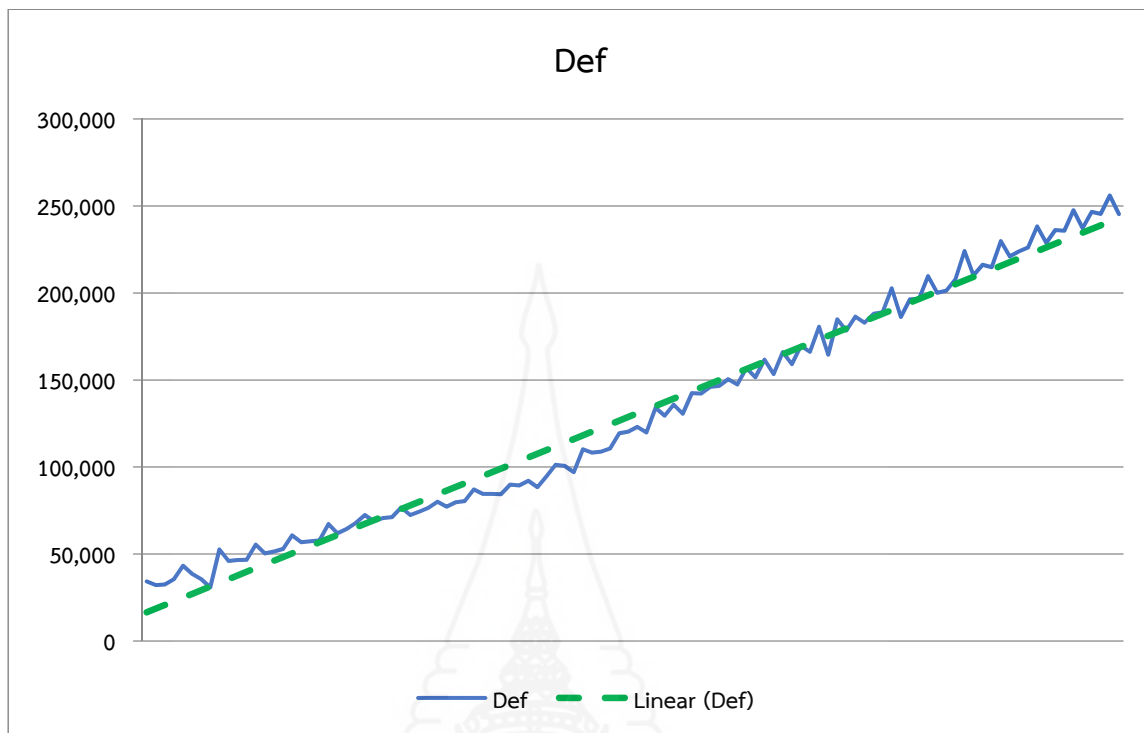
ภาพที่ 4.6 ผลิตรภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Defence: Def) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563 และร้อยละ (Percentage) ของ Def กับ GDP

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563)

ภาพที่ 4.7 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563)

ภาพที่ 4.8 ค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Defence: Def)
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – 2563

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง Def และ GDP ครั้งนี้ แบ่งขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary Test) การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration Test) และการทดสอบการปรับตัวระยะสั้น (Error Correction Model: ECM) โดยมีผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary Test) ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) Unit Root Test รายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูล (Stationary Test) ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) Unit Root Test

อันดับความหยุดนิ่งของข้อมูล	LDef		LGDP	
	t-statistic	p	t-statistic	p
I(0) ระดับปกติของข้อมูล (Level)	-2.253	3	-1.979	4
I(1) ระดับผลต่างลำดับที่ 1	-18.067*	2	-4.892*	3

* หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

p หมายถึง จำนวนความล่าช้า (Lag Length) ของช่วงเวลาในอดีตของตัวแบบ Autoregressive Model of Order p หรือ AR(p) โดยพิจารณาจากค่าต่ำสุดของเกณฑ์มาตรฐาน BIC (Bayesian Information Criterion)

จากการทดสอบความหยุดนิ่งของข้อมูลได้ผลตารางที่ 4.3 โดยพบว่า ณ ระดับปกติของข้อมูล (Level) ของตัวแปร Def และ GDP ให้ค่า t-statistic หรือค่า t Ratio เท่ากับ -2.253 และ -1.979 ตามลำดับ โดยค่าสถิติดังกล่าว ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0: ข้อมูลไม่มีความหยุดนิ่ง) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเพิ่มผลต่าง (Difference) อีกหนึ่งลำดับชั้น (ผลต่างลำดับที่ 1) และเมื่อทำการทดสอบต่อพบว่าตัวแปร Def และ GDP ให้ค่า t-statistic เท่ากับ -18.067 และ -4.892 โดยค่าสถิติดังกล่าวมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Reject H0) ดังนั้น ข้อเสนอของการตรวจสอบความหยุดนิ่งของ ตัวแปร Def และ GDP พบว่าทั้งสองตัวแปรดังกล่าว มีลำดับความหยุดนิ่ง ณ ระดับผลต่างลำดับที่ 1 ของข้อมูล

1. การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration test) ประกอบด้วยการสร้างแบบจำลองการถดถอย (Linear Regression) และการทดสอบความนิ่งของค่าหลงเหลือ (Residual)

1.1 สมการแบบจำลองการถดถอย

$$\ln \text{GDP} = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 + T + \beta_1 \ln \text{Def} + \varepsilon_t$$

$$\hat{\varepsilon} = \ln \text{GDP} - (11.402 + 11.372 + 11.368 + 11.405 + 0.011 + 0.212)$$

1.2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่าง LGDP และ LDef รายละเอียดตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่าง LGDP และ LDef

Variable	Coefficient	Standard Error	t-statistics	p-value
S _{Q1}	11.402	0.561	20.307	<0.0001
S _{Q2}	11.372	0.558	20.346	<0.0001
S _{Q3}	11.368	0.559	20.310	<0.0001
S _{Q4}	11.405	0.557	20.455	<0.0001
Trend	0.011	0.0009	11.936	<0.0001
LDef	0.212	0.052	4.029	0.0001

$$R^2 = 0.989, \text{ ADF (Residual: } E_{L\text{GDP}, t-1}) = -2.743 \text{ (p-value} = 0.006)$$

การทดสอบความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาวมี 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 เป็นการดึงค่าคงเหลือ (Residual) ออกมา เพื่อต้องการทดสอบว่าค่าคงเหลือนั้นมีคุณสมบัติหยุดนิ่ง ณ ระดับปกติของข้อมูลหรือไม่ โดยผลการศึกษาในตารางที่ 4.4 พบว่าการตรวจสอบค่าหยุดนิ่งของค่าคงเหลือ ให้ค่า t-statistics = 0.27 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significance) ที่ p-value = 0.006 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ (0.05) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H₀: ค่าคงเหลือไม่มีความหยุดนิ่ง) คือค่าคงเหลือมีความหยุดนิ่งในระดับปกติของข้อมูล และเมื่อค่าคงเหลือมีความหยุดนิ่งจึงสามารถบอกได้ว่า GDP และ Def มีความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาว (Cointegration)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาวในตารางที่ 4.4 ได้รวมในส่วนของปัจจัยฤดูกาล (Seasonal Factor) และแนวโน้ม (Trend) ด้วย พบว่าตัวแปรฤดูกาลและแนวโน้มมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวหรือต่อการกำหนดของ GDP นอกจากนี้ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่าง GDP หรือ Def ที่มีต่อ GDP นั้นสามารถอธิบายในลักษณะของความยืดหยุ่นระหว่างตัวแปรได้ โดย Def เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ GDP เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.215 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่ จึงสรุปได้ว่า GDP และ Def มีความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาวระหว่างกัน มีค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.215 และ 0.212 และแบบจำลองที่สร้างขึ้นในสมการที่ 2 นี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกับ GDP ได้ถึงร้อยละ 98 ($R^2 = 0.989310$)

2. การทดสอบการปรับตัวระยะสั้น (Error Correction Model: ECM)

2.1 การปรับตัวระยะสั้น

$$\Delta \ln \text{GDP}_t = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 + \text{Trend} +$$

$$\sum_{i=1}^P \beta_2 \Delta \ln \text{GDP}_{t-i} + \sum_{j=0}^j \beta_2 \Delta \ln \text{Def}_{t-j} + \gamma \text{ECT}_{t-1} + \varepsilon_t$$

$$\Delta \ln \text{GDP}_t = 0.022 + (-0.017) + 0.015 + 0.050 + (-7.043e^{-05}) + 0.107 + (-0.112)$$

2.2 ผลการทดสอบการปรับตัวระยะสั้น เพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว ตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว (Speed of Adjustment: SOA) ด้วยวิธี Engle and Granger

Variable	Coefficient	S.E.	t-statistics	p-value
S _{Q1}	0.022	0.007	2.905	0.004
S _{Q2}	-0.017	0.006	-2.662	0.009
S _{Q3}	0.015	0.006	2.305	0.023
S _{Q4}	0.050	0.006	7.741	<0.0001
Trend	-7.043e ⁻⁰⁵	7.901e ⁻⁰⁵	-0.891	0.374
ΔLDef	0.107	0.040	2.674	0.008
E _{LGDP, t-1}	-0.112	0.047	-2.353	0.02

สำหรับตารางที่ 4.5 เป็นการวิเคราะห์การปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว (การปรับตัวย้อนกลับ) ของการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ เป็นการพิจารณาสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรของ E_{LGDP,t-1} โดยสัมประสิทธิ์ดังกล่าวจะอธิบายเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงในการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในกรณีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน โดยที่แบบจำลองนี้เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยตัวแปรฤดูกาล ตัวแปรแนวโน้ม และตัวแปร Def ณ ผลต่างลำดับที่ 1 โดยผลการศึกษาในพบว่าตัวแปรฤดูกาลมีอิทธิพลต่อแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significance) ในแบบจำลองการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว แต่ในส่วนของตัวแปรแนวโน้มพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว (P-Value > 0.05) ในขณะที่ตัวแปร Def พบว่ามีอิทธิพลต่อการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาวในแบบจำลองที่มีต่อ LGDP ดังกล่าวจะเป็นการอธิบายร้อยละการเปลี่ยนแปลง โดยคิดเป็นร้อยละ 11.2

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ข้อสรุปการวิจัย

1.1 ด้วยการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการคลัง การใช้จ่ายงบประมาณจึงต้องส่งผลต่อเป้าหมายเศรษฐกิจตามที่รัฐบาลกำหนด สำหรับประเทศไทยการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐต้องส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถวัดได้จากสมการผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $(GDP) = C + I + G + (X - M)$ โดยที่ G คือ การใช้จ่ายของรัฐบาล (Government Expenditure) ดังนั้นงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่ส่วนราชการต่างๆ จึงต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามเป้าหมายของรัฐบาล โดยการใช้จ่ายภาครัฐจะส่งผลให้อุปสงค์มวลรวมในประเทศเพิ่มสูงขึ้นและด้วยผลของตัวทวี (Multiplier) จึงทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มมากกว่างบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล

1.2 สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายตามลักษณะงานการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยงานกองทัพ การรักษาดินแดน และการวิจัยประยุกต์และการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ มีกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยรับงบประมาณและกระทรวงกลาโหมเป็นหนึ่งในสี่หน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุดของงบประมาณรายจ่ายประจำปีตลอดระยะเวลา 11 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 - 2564 โดยกระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี งบประมาณที่ส่วนราชการได้รับจัดสรรต้องส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด ซึ่งเป็นสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรวบรวมไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 - 2563 รวมระยะเวลา 28 ปี และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางเศรษฐมิติ จำนวน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การทดสอบความนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลาด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) Unit Root Test การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Long – Term Relationship) ด้วยวิธี Cointegration Test และการทดสอบการปรับตัวในระยะสั้น (Error Correction Model: ECM)

2. อภิปรายผล

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้วยเครื่องมือทางเศรษฐมิติแล้ว พบว่าการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศมีความความสัมพันธ์เชิงดูเลยภาพระยะยาวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เมื่อการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.215 ในขณะที่ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายการศึกษาที่มีต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจภาคเหนือพบว่าเมื่องบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ผลิตภัณฑ์ภาคเหนือเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.736 แสดงให้เห็นว่างบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาที่มีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และด้านการชำระหนี้เงินกู้ กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยพบว่างบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาส่งผลต่อเศรษฐกิจมากที่สุด ตามลำดับดังนี้ งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 17.715 ล้านบาท งบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 7.049 ล้านบาท งบประมาณรายจ่ายด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 2.627 ล้านบาท และงบประมาณรายจ่ายด้านการชำระหนี้เงินกู้เพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ GDP เพิ่มขึ้น 2.483 ล้านบาท

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนราชการต่างๆ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2552 – 2564 แล้ว กระทรวงศึกษาธิการได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุดทุกปี ในขณะที่กระทรวงกลาโหมได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นลำดับที่ 4 ของทุกปีด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นการที่ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาที่มีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่ากระทรวงกลาโหมอาจมีผลมาจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายสูงสุดในทุกส่วนราชการ

สำหรับการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาวหรือการปรับตัวย้อนกลับในกรณีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันนั้น พบว่าตัวแปรฤดูกาลมีอิทธิพลต่อการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว สำหรับตัวแปรแนวโน้มพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว และพบว่าตัวแปรการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศมีอิทธิพลต่อการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาวโดยคิดเป็นร้อยละ 11.2 ซ้ำกว่างบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน โดยมีความเร็วในการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพที่ร้อยละ 13.9

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 การทหารเป็นหนึ่งในพลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) ที่ประกอบด้วยด้านต่างๆ ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยพลังอำนาจแห่งชาติเป็นส่วนหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งทั้งหมดมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีการทหารที่มีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าการทหารมีความสำคัญกับรัฐ การกำหนดแผนและนโยบายต่างๆ จึงมีการทหารรวมอยู่ด้วย และด้วยค่าใช้จ่ายด้านการทหารหรือค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศที่มีกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยถืองบประมาณ เป็นหนึ่งในสี่ของส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณสูงสุดของงบประมาณประจำปี แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างมากกับการทหาร

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศกับการเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว พบว่าทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน แต่การใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศน้อยกว่าการใช้จ่ายด้านอื่น เช่น ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และด้านการเศรษฐกิจ จึงเป็นการใช้จ่ายที่มีประสิทธิผลต่อด้านเศรษฐกิจไม่มากและไม่เป็นไปตามเป้าหมายนโยบายการคลัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงกลาโหม สำนักงบประมาณ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ควรให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศให้ส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจให้มากกว่าในปัจจุบัน โดยพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี รายการจัดหายุทโธปกรณ์ ยุทภัณฑ์ อมภัณฑ์ สิ่งอุปกรณ์ และวัสดุ เพื่อสนับสนุนการป้องกันประเทศที่ต้องจัดหาจากภายในประเทศด้วยการสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558 – 2564 รวมทั้งพระราชบัญญัติเทคโนโลยีป้องกันประเทศ พ.ศ.2562

3.2 ด้วยข้อมูลการจัดหายุทโธปกรณ์ และสิ่งอุปกรณ์ทางทหารและการรักษาความสงบของกระทรวงกลาโหม และหน่วยงานความมั่นคงอื่นๆ เป็นข้อมูลที่กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ไม่มีหน่วยงานใดเก็บรวบรวมไว้ จึงเป็นเรื่องยากสำหรับนักวิจัยในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อนำมาใช้ในการศึกษา สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพิจารณาการเสนอคำของบประมาณ และเป็นหน่วยงานที่ติดตามการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการต่างๆ จึงควรรวบรวมข้อมูลการจัดหายุทโธปกรณ์ และสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ เพื่อสนับสนุนข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้สนใจนำไปทำการวิจัย เมื่อมีข้อมูลที่ละเอียดและตรงกับความเป็นจริงแล้ว ผลของการวิจัยจะมีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศได้ต่อไป ทั้งนี้รวมถึงการเปิดเผยจำนวนยุทโธปกรณ์ที่กองทัพมีใช้งาน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยด้วย

3.3 การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้จ่ายเพื่อการป้องกันประเทศส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านอื่นๆ และด้วยความเป็นรัฐ การทหารจึงยังมีความจำเป็น โดยรัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่กระทรวงกลาโหมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ค่าใช้จ่ายด้านการทหารส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดหายุทโธปกรณ์ที่สามารถผลิตได้ภายในประเทศด้วยข้อมูลแบบและจำนวนยุทโธปกรณ์ที่กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงมีใช้งาน เพื่อใช้ศักยภาพการผลิตในประเทศให้ได้สูงสุด (Effective Capacity) และเพื่อให้ได้ว่าจะต้องผลิตยุทโธปกรณ์แบบใดที่จะทำให้ค่าใช้จ่ายด้านการทหารส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น

3.4 การที่ประเทศไทยอยู่ในฐานะประเทศรายได้ปานกลางมาเป็นระยะเวลามากกว่า 40 ปี แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยขาดความสามารถในการแข่งขันและการเป็นประเทศรายได้ปานกลางเป็นเวลานานมีส่วนทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Real GDP Growth Rate) ลดลง การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีอัตราการเติบโตสูงและหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางจำเป็นต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากเดิมที่เศรษฐกิจของประเทศไทยขับเคลื่อนด้วยภาคเกษตรเป็นหลักเป็นการขับเคลื่อนด้วยภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่เน้นการผลิตสินค้าที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมสูง โดยอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นหนึ่งใน 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่ต้องการยกระดับโครงสร้างการผลิตของไทยผ่านอุตสาหกรรมที่มีนวัตกรรมสูง สำหรับขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ซึ่งยุทโธปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์ทางทหารเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นและได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดหาอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางและทำให้การดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กองเงิน สุทธิพิทักษ์. (2561). นโยบายการคลังและงบประมาณ. *เอกสารวิชาการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ*. สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/budget/download/article/article_20180420141754.pdf
- กระทรวงกลาโหม. (2564). โครงสร้างกระทรวงกลาโหม. สืบค้นจาก <https://www.mod.go.th/โครงสร้าง.aspx>
- กระทรวงการคลัง สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.(2561). การดำเนินนโยบายการคลังของรัฐบาล. *ข่าวกระทรวงการคลัง*. สืบค้นจาก <https://www.mof.go.th/th/view/attachment/file/33313831/026.pdf>
- กุสุมา คงฤทธิ์. (2562). รู้จัก..อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ. *FPO KM ความรู้สู่คนคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง*. สืบค้นจาก [http://www.fpo.go.th/main/getattachment/General-information-public-service/FPO-KM/11265/\(25\)-ความรู้สู่คนคลัง-Defense-Industry.pdf.aspx](http://www.fpo.go.th/main/getattachment/General-information-public-service/FPO-KM/11265/(25)-ความรู้สู่คนคลัง-Defense-Industry.pdf.aspx)
- จักรพันธ์ ชัยทัศน์, ตุนท์ ชมชื่น, และ วัชรวิ มนัสสนิท. (2559). การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายเพื่อการศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภาคเหนือ. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 11(2), 62 – 74.
- จักรพันธ์ ชัยทัศน์. (2561). งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 13(1), 101 – 114.
- ณพล สุกใส. (2557). *นโยบายการคลัง (Fiscal Policy)*. สืบค้นจาก http://econ.tu.ac.th/class/archan/napon/EC212_1-57/
- ณัชพล จรูญพิพัฒนกุล. (2562). โครงการ EEC: ความหวังใหม่ในการพลิกฟื้นวัฏจักรการลงทุน. *FOCUSED AND QUICK (FAQ) ธนาคารแห่งประเทศไทย*.

- ณริฎ พิศลยบุตร. (2557). *การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจกับการก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/isranews/download/6389/33151/18.html>*
- บัณฑิต ผังนิรันดร์. (2556). *หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น, (หน่วยที่ 2, น. 6 – 22). นนทบุรี: สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ปิยวรรณ เงินคล้าย, ณรงค์ชัย จิตินันท์พงศ์, และ วีรวัฒน์ พิลากุล, (2563). *กับดักรายได้ปานกลางและมาตรการภาครัฐในการแก้ไข. Budget watch สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา.*
- พอพันธ์ อูทยานนท์. (2555). *ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง. ใน ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง, (หน่วยที่ 9, น. 45 – 55). นนทบุรี: สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- แพรวไพลิน วงษ์สินธุวิเศษ, และ ณัฏพล จรุงพิพัฒน์กุล. (2560). *Middle Income Trap: กับดักเศรษฐกิจที่รอการก้าวข้าม. บทวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_7Nov2017.pdf*
- รัฐวิษณุญ์ จิวสวัสดิ์. (2555). *ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง. ใน ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง, (หน่วยที่ 2, น. 3 – 30). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- วิษณุ มั่งคั่ง. (2560). *แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 8(1), 7-17.*
- สมศักดิ์ มีทรัพย์มาก. (2549). *เทคโนโลยีและความจำเป็นทางเศรษฐกิจ. ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและความจำเป็นทางเศรษฐกิจ, (หน่วยที่ 2, น. 19 - 22). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา. (2560). *การเบิกจ่ายงบประมาณกับมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ พ.ศ. 2558 - พ.ศ.2560. รายงานการวิเคราะห์ของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา, 60 (10). สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=414*
- สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ. (2563). *เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 เล่มที่ 1. สืบค้นจาก <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=10658&mid=545&catID=1267>*

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานประมาณ. (2564). *เอกสารงบประมาณโดยสังเขป พ.ศ.2554 – พ.ศ.2564*.

สืบค้นจาก <https://www.bb.go.th/topic2.php?gid=548&mid=311>

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานประมาณ. (2564). *เอกสารงบประมาณฉบับที่ 1 การเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552 – พ.ศ.2564*.

สืบค้นจาก <https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545>

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *ข้อมูลบัญชีประชาชาติของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 – พ.ศ.2563*.

สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=qgdp_page

เสาวลักษณ์ ดั่งอิน, และ ประพัฒน์ จริยะพันธุ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายทางการทหารและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ข้อมูลพาแนล. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 3(5), 46 – 68.

Economics Online. (2021). *Costs of production*. Retrieved from https://www.economicsonline.co.uk/Business_economics/Costs.html

Harry Hillman Chartrand. (1998). *Microeconomics*. Retrieved from http://www.compilerpress.ca/ElementalEconomics/mic_5_1.htm

Harold McCarthy. (2016). *Law of Supply*. Retrieved from <https://slideplayer.com/slide/6372393/>

Jim Riley. (2019). *Economies of Scale*. Retrieved from www.tutor2u.net/business/reference/economies-of-scale

Kentaro Iwamoto. (2019). *Southeast Asia faces more trade obstacles after slow Q1 growth*. Retrieved from <https://asia.nikkei.com/Economy/Southeast-Asia-faces-more-trade-obstacles-after-slow-Q1-growth>

- Korhan K. Gokmenoglua, Nigar Taspinara, and Mohammedsmaeil Sadeghieha. (2015). *Military expenditure and economic growth: The case of Turkey*. *Procedia Economics and Finance*, 25, 455 – 462.
DOI: 10.1016/S2212-5671(15)00757-1
- Lee Yong Hak, (1992), *Defense industry and its impacts on economic growth in KOREA* (Master of Science in Management). Naval Postgraduate School Monterey, CA.
- Naeem Javid Muhammad Hassani. (2018). *Law of Demand*. Retrieved from <https://forestrypedia.com/write-comprehensive-note-on-law-of/>
- Obaidullah Jan.(2019). *Cost Curves*. Retrieved from <https://xplained.com/677760/cost-curves>
- Rick De Vlieger. (2019). *Circular flow of income model*. Retrieved from <https://www.calltheone.com/en/consultants/circular-flow-of-income>
- Tanggung Chairil, Dedy S. Sinaga, and Annisa I. Febrianti. (2013). Relationship between military expenditure and economic growth in ASEAN: Evidence from Indonesia. *Journal of ASEAN Studies*, 1(2), 106-121.
- Uk Heo, and Sung Deuk Hahm. (2006). *Politics economics and defense spending in South Korea*. *Armed Forces & Society*, 32(4), 604-622.
DOI: 10.1177/0095327X06287615
- Uk Heo. (2010). *The relationship between defense spending and economic growth in the United States*. *Political Research Quarterly*, 63(4), 760–770.
DOI: 10.1177/1065912909334427

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นาวาเอก พีรพัฒน์ แสงจรัส
วัน เดือน ปีเกิด	20 ตุลาคม พ.ศ.2515
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none">- วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า โรงเรียนนายเรือ- หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ- หลักสูตร International Defense Management, Naval Postgraduate School, ประเทศสหรัฐอเมริกา- หลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือ
สถานที่ทำงาน	สำนักงานปลัดบัญชาทหารเรือ อาคารกองบัญชาการกองทัพเรือ (วังนันทอุทยาน) ถนนอิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกองตรวจสอบและประเมินผล สำนักงานประมาณ สำนักงานปลัดบัญชาทหารเรือ

